

BOPV

Brussels Observatorium voor
Preventie en Veiligheid

RESULTATEN VAN DE GEWESTELIJKE VEILIGHEIDSENQUÊTE 2018

Over het veiligheidsgevoel en het slachtofferschap ervaren door
inwoners, pendelaars en toeristen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

KATERN 2

bps-bpv
.brussels

Bruxelles Prévention & Sécurité
Brussel Preventie & Veiligheid

Auteur

Sébastien DORMAELS

Projectbeheerder

Lauriane MILAN

Coördinatie

Sophie CROISET

Directie van het Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid

Christine ROUFFIN

Dankwoord

Dank aan de leden van het Begeleidingscomité van de enquête, zonder wie dit katern niet had kunnen bestaan :

- de Coördinatie- en steundirecties (CSD Brussel) van de federale politie, de Brusselse politiezones, het correctioneel parket van het gerechtelijk arrondissement Brussel en de vertegenwoordigers van de gemeentelijke preventiediensten;
- de GGC en haar Observatorium voor Gezondheid en Welzijn;
- de gewestelijke partners: het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) van Perspective.brussels, Leefmilieu Brussel, Net Brussel, Brussel Mobiliteit, Visit.brussels en de MIVB.

Bedankt ook aan alle interne medewerkers van BPV en in het bijzonder aan de leden van het stuurcomité van de enquête.

Inhoud

Inleiding	05		
1 METHODOLOGISCHE ASPECTEN	07		
1.1. Scope	08		
1.2. Steekproeven en gegevensverzameling	09		
1.2.1. Methodologische samenvatting	09		
1.2.2. Ingezette statistische methoden	11		
1.3. Voorzorgsmaatregelen	12		
2 GEVOEL VAN VEILIGHEID EN ONVEILIGHEID	13		
2.1. Beoordeling van het veiligheid in het BHG	14		
2.2. Het aangegeven onveiligheidsgevoel	16		
2.3. Storende situaties	18		
2.4. Angsten inzake veiligheid	21		
2.4.1. Wat betreft de eigen veiligheid	21		
2.4.2. Volgens de individuele eigenschappen	24		
2.4.3. Over de veiligheid van de naasten	26		
2.5. Link met het slachtofferschap	27		
3 SLACHTOFFERSCHAP	28		
3.1. Algemeen overzicht	29		
3.2. Volgens het geslacht	33		
3.3. Poly-slachtofferschap en meervoudig slachtofferschap	34		
4 REACTIES IN GEVAL VAN SLACHTOFFERSCHAP	36		
4.1. Percentage aangiften: het aangeven van feiten aan de politie	37		
4.2. Waarom de feiten niet aan de politie signaleren?	40		
		4.3. Beroep op hulp van buitenaf	41
		4.3.1. Afhankelijk van de aard van het slachtofferschap	41
		4.3.2. Redenen om geen beroep te doen op hulp van buitenaf	42
		5 BESCHERMINGSMAATREGELEN EN BEHOEFTE INZAKE VEILIGHEID	43
		5.1. Beveiliging van de woning	44
		5.2. Individuele veiligheid	45
		5.3. Vermijdingsstrategieën	46
		5.4. Aangegeven behoeften	48
		5.4.1. Om zich veilig te voelen	48
		5.4.2. In geval van slachtofferschap	50
		BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN	51
		BIBLIOGRAFIE	55
		Lijst van afbeeldingen	58
		Lijst van tabellen	59
		BIJLAGEN	60
		Bijlage A – Steekproef inwoners: representativiteit en foutenmarge	61
		1. Foutenmarge	61
		2. Representativiteitstest	64
		Bijlage B – Steekproef pendelaars: representativiteit en foutenmarge	67
		1. Foutenmarge	67
		2. Representativiteitstest	69
		Bijlage C – Steekproef toeristen: representativiteit en foutenmarge	73
		1. Foutenmarge	75
		2. Representativiteitstest	76

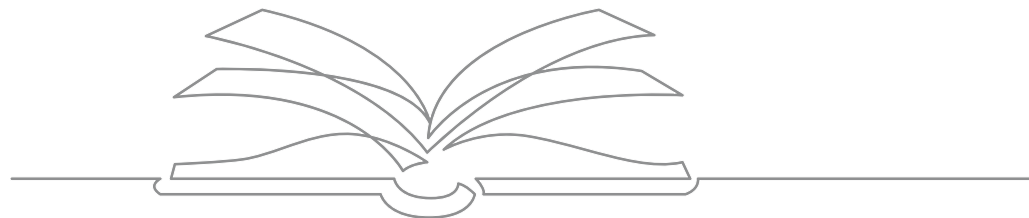
Voorwoord

Na de zesde staatshervorming kreeg het Brussels Gewest nieuwe taken toevertrouwd, waaronder de coördinatie van het preventie- en veiligheidsbeleid en het registreren van de criminaliteit. Daarom werd in 2016 Brussel Preventie & Veiligheid opgericht, samen met het Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid. Het hoofddoel van het Observatorium bestaat erin de kennis over verschillende soorten misdrijven te verbeteren. Het doel is om een beeld uit te werken van de verschillende aantastingen van de veiligheid en om de ingevoerde initiatieven te evalueren, met het Globaal Veiligheids- en Preventieplan 2017-2020 als strategisch kader.

Veiligheid en preventie waren de voorbije jaren niet uit het nieuws te slaan. Het publieke debat gaat tegenwoordig over uiteenlopende kwesties: van de aanpak van de problematiek rond de terroristische aanslagen, over de ontwikkeling van nieuwe technologieën, tot kwesties rond de bescherming van privacy en (persoons)gegevens.

De methodologie van het Observatorium steunt op een dubbele transversale en multidisciplinaire benadering, waarbij structurele uitwisselingen tussen verschillende actoren werden ingevoerd en meerdere gegevensbronnen werden geanalyseerd. Zo kunnen we verder gaan dan andere informatiebronnen die slechts een deel van de werkelijkheid weergeven. Vanuit dit standpunt is het noodzakelijk om een enquête af te nemen bij de burgers om de strafrechtelijke, administratieve en politiestatistieken aan te vullen.

Het eerste gewestelijk onderzoek naar het onveiligheidsgevoel en slachtofferervaringen werd in het voorjaar van 2018 uitgevoerd met als doel de meningen en percepties van de respondenten over de veiligheid te meten, maar ook om informatie te verkrijgen over bepaalde soorten feiten op basis van getuigenissen van de slachtoffers. De enquête was gericht op een gevarieerd doelpubliek, aangezien de bevolking in het Brusselse Gewest bestaat uit inwoners, pendelaars en toeristen. Ze schetst een globaal beeld van het 'dark number' (het aantal gevallen van overlast, misdaden en misdrijven waarvoor geen melding of aangifte is gebeurd), beschrijft de reacties van de slachtoffers en heeft aandacht voor de behoeften van de respondenten wat de veiligheid betreft.

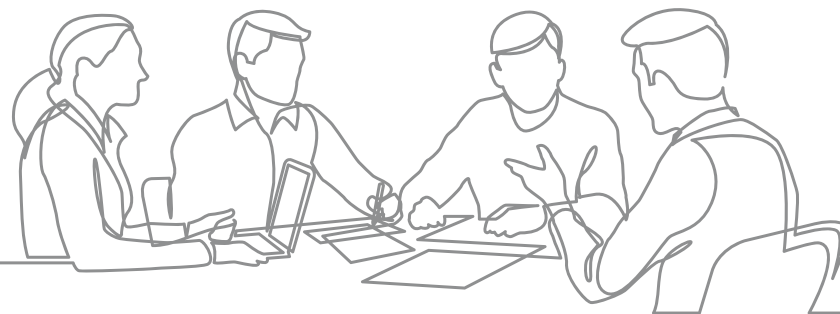
Dit eerste onderzoek vormt het begin van een uitgebreide inzameling op basis van een consultatiemethode die verder wordt toegelicht. In de toekomst zullen we dit project herhalen en verder ontwikkelen. Zo verwerft het Observatorium inzicht in de evolutie van het (on)veiligheidsgevoel. In 2019 breiden we dit diagnostisch werk uit naar de professionele wereld. Om het imago van de gewestelijke veiligheid vanuit een andere invalshoek te belichten is deze nieuwe enquête immers gericht op ondernemingen, zelfstandigen en vrije beroepen.

Graag nodig ik u uit om de resultaten van dit eerste onderzoek in te kijken. Daaruit blijkt hoe belangrijk het is om rekening te houden met de meningen en ervaringen van burgers om een realistisch beeld te schetsen in het licht van de gewestelijke uitdagingen. Deze analyses zorgen voor een grotere input in de openbare statistieken, waardoor de overheid meer duidelijkheid krijgt over nodige aanpassingen en vernieuwingen in hun programma's.

Ook wil ik graag onze partners bedanken om actief deel te nemen aan dit project en hun expertise en ervaring te delen om dit onderzoek te laten slagen, alsook de medewerkers van Brussel Preventie en Veiligheid om dit project te helpen beheren. Mijn bijzondere dank gaat uit naar de analisten van het Observatorium die het onderzoek hebben uitgevoerd en dit verslag hebben opgesteld.

Christine Rouffin – Directrice van het Observatorium

Inleiding

In 2018 stelden de politiediensten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 144.511 processen-verbaal op voor misdrijven. Dat komt neer op een gemiddelde van 396 feiten per dag op een grondgebied met 1.198.726 inwoners, waar bovendien dagelijks heel wat pendelaars en toeristen rondlopen. Uit de officiële statistieken blijkt eveneens dat de geregistreerde criminaliteit het afgelopen decennium daalde met 19% en sinds 2015 stabiliseert. Maar wat betekenen die cijfers? Op welke manier zijn ze een weergave van de reële criminaliteit in het Gewest? Volstaan die statistieken voor het opstellen en coördineren van een veiligheids- en preventiebeleid dat niet alleen efficiënt en doeltreffend is, maar bovenal ook aansluit bij de beleving van de burger?

De officiële statistieken vertegenwoordigen in werkelijkheid slechts het topje van de ijsberg. Het 'dark number' van de criminaliteit, nl. de feiten die niet worden gesignaleerd door de slachtoffers of die onbekend zijn bij de politiediensten door de afwezigheid van slachtoffers¹, ontbreekt immers. Daar dient ook een 'grey number'² aan worden toegevoegd. Dat betreft de feiten die aan de autoriteiten gesignaleerd worden maar die niet in de officiële statistieken verschijnen (vb.: meldingsfiches³, onthaal door een dienst slachtofferhulp zonder dat er een klacht wordt ingediend enz.).

Wat weten we over de slachtoffers? De algemene nationale gegevensbank (ANG) verstrekt hierover geen gegevens, met uitzondering van enkele zeldzame gevallen (vb.: verdwenen personen). In de nabije toekomst zou evenwel informatie over slachtoffers in de ANG worden opgenomen⁴. In tussentijd moeten we vaststellen dat er slechts weinig gegevens rond dit onderwerp bestaan, in het bijzonder voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het onveiligheidsgevoel is ook een belangrijke insteek voor het benaderen van veiligheidsproblemen. Het is immers "niet mogelijk om de veiligheid van een maatschappij te evalueren zonder rekening te houden met haar gevoeligheden"⁵. Het onveiligheidsgevoel kan een brede (maatschappelijke) of concrete (persoonlijke) betekenis hebben. Het reflecteert enerzijds een realiteit die onbekend is bij de autoriteiten en anderzijds een - afwijkend of vertekend - beeld van de criminaliteit, ervaren als een dreiging, een anticipatie op een risico⁶ of een reactie op een beleefde ervaring⁷. De middelen ingezet ter versterking van het veiligheidsgevoel kunnen dus variëren afhankelijk van de oorzaken ervan, en met name de maatschappelijke of individuele, maar ook objectieve of subjectieve dimensie ervan.

¹ Enerzijds zijn er feiten zonder rechtstreeks slachtoffer (vb.: fiscale fraude, handel in verdovende middelen) en anderzijds zijn er feiten waarbij de slachtoffers zich niet bewust zijn van hun slachtofferschap of het niet kunnen uitdrukken (vb.: pedofilie).

² FINCOEUR M. *et al.*, « Perception du crime, insécurité et segmentation sociale », in *CRIMPREV*, 2008, n° 13, p. 3.

³ Rapportering bij de politie van feiten die niet noodzakelijk tot een PV leiden.

⁴ Momenteel wordt enkel informatie met betrekking tot de verdachten ingevoerd in de ANG. De wet van 18 maart 2014 betreffende het politionele informatiebeheer (B.S., 28 maart 2014), 'Wet ANG', maakt de uitbreiding van de invoermodaliteiten voor slachtofferinformatie mogelijk, wat momenteel wordt ontwikkeld bij de federale politie. Zie ook het antwoord van 8 februari 2017 van de vice-eerste minister en de minister van binnenlandse Zaken en Veiligheid op de vraag nr. 1861 van mevrouw de volksvertegenwoordiger Nele Lijnen op 4 januari 2017, *Ch.*, Q.R., nr 105, 10 februari 2017, pp. 102-103.

⁵ ROCHE S., « Expliquer le sentiment d'insécurité: pression, exposition, vulnérabilité et acceptabilité », in *Revue française de science politique*, 1998, Vol. 48, n°2, p. 303.

⁶ SLIV, *Le sentiment d'insécurité. Ce que les communes peuvent faire I*, Bruxelles: SPF Intérieur, 2014, pp. 19-20.

⁷ ROCHE S., *op.cit.*, p.276.

Ongeacht de dimensie zijn er altijd vier manieren om een 'risico', al dan niet objectief, het hoofd te bieden: het aanvaarden, verminderen, vermijden of overdragen⁸. Het is de wijze waarop deze strategieën worden toegepast, namelijk de tolerantie van de burger t.a.v. bepaalde feiten ('aanvaarding'), de beschermingsmiddelen die hij inzet ('vermindering'), zijn vermijdingsmechanismen (vb.: thuisblijven, 's nachts binnenblijven) en zijn neiging om klacht in te dienen ('overdracht'), dat uitdrukking geeft aan het beleefde onveiligheidsgevoel. Bovendien wordt de logica van diens acties in geval van slachtofferschap⁹ op die manier deels verklaard. Die elementen kunnen een afspiegeling zijn van de veiligheidsbehoeften waarin moet worden voorzien in het kader van het preventie- en veiligheidsbeleid. Er kan ook informatie uit voortkomen wat betreft de impact van een slachtofferervaring op het individu en over te versterken hulp- of ondersteuningspijlers, zowel in het kader van slachtofferonthaal als op het vlak van preventie.

De enquêtes rond slachtofferschap en perceptie van het zelfgerapporteerde onveiligheidsgevoel zijn heel doeltreffend om gedetailleerde gegevens over slachtoffers in te zamelen die afwezig of onvolledig zijn in officiële statistieken, de prevalentie van slachtofferschap in te schatten, te identificeren welke factoren het onveiligheidsgevoel voeden en de effecten van slachtofferschap op het individu beter te begrijpen. Ze zijn niet noodzakelijk geschikt om het 'dark number' in te schatten, maar wel om een zicht te krijgen op de perceptie van de bevolking wat betreft de actoren van de veiligheids- en preventieketen¹⁰.

In het kader van een betere beeldvorming van de criminaliteit en de veiligheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, heeft het Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid (BOPV) een alternatieve cyclus ingesteld voor enquêtes rond veiligheid en slachtofferschap¹¹. Tussen 26 maart en 18 juni 2018 werd de eerste Gewestelijke Veiligheidsenquête 'Uw kijk op de veiligheid' gevoerd onder de Brusselse bevolking *largo sensu*: de inwoners, de pendelaars en de toeristen. Drie realiteiten die samenkomen in het Gewest, met veiligheid als een van de raakvlakken.

In dit katern worden de resultaten van de Gewestelijke Veiligheidsenquête (GVE) beknopt en synthetisch voorgesteld. We lichten vooreerst de methodologische aspecten toe,

noodzakelijk voor een correcte interpretatie van de resultaten. Daarna snijden we de problematiek aan vertrekkende vanuit het individu en diens percepties: "Wat betekent 'zich (on)veilig voelen' in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest"?

Vervolgens wordt de ervaring van slachtofferschap in de afgelopen twaalf maanden besproken, zowel op het vlak van de prevalentie van slachtoffers als wat betreft de aard van de feiten. De noties 'poly-slachtofferschap' en 'meervoudig slachtofferschap'¹² worden afgetoetst aan de resultaten teneinde de nadruk te leggen op de eventuele effecten die ze kunnen hebben op het onveiligheidsgevoel en op de manier waarop slachtoffers met de risico's omgaan: "Waarom beschermt men zich: om geen slachtoffer te worden of om het niet meer te zijn?". Vervolgens behandelen we de eerste indruk van de respondenten aangaande het politieel en strafrechtelijk apparaat: "Wanneer dient men klacht in en indien men dat niet doet, waarom niet?". Tot slot bespreken we de veiligheidsbehoeften die de respondenten aanhalen, en de maatregelen op het vlak van bescherming en risicobeheer van slachtofferschap die ze in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op dagelijkse basis aanwenden.

We sluiten af met een aantal aanbevelingen, gebaseerd op de vaststellingen en gericht aan de overheid en de actoren van de veiligheids- en preventieketen.

⁸ PESQUEUX Y., « La gestion du risque: une question d'expert », in *Prospective et stratégie*, 2012, Vol.1, N°2-3, p. 259.

⁹ Onder "slachtoffer" verstaan we "een individu dat erkent dat het in zijn persoonlijke integriteit werd aangetast door een externe causale agens en bijgevolg evidente schade heeft geleden die als dusdanig werd vastgesteld door de meerderheid van de samenleving" Zie SENON J.L et al., *Psychocriminologie. Clinique, prise en charge, expertise*, Paris: Dunod, 2012, p. 256.

¹⁰ FATTAH E.A., « Les enquêtes de victimisation: leur contribution et leurs limites », in *Déviance et Société*, 1981, Vol. 5, n°4, pp. 423-424.

¹¹ De Gewestelijke Veiligheidsenquête 2018 richtte zich op de particulieren. In 2019 werd een gelijkaardige enquête gelanceerd. Ze had betrekking op het slachtofferschap van ondernemingen, zelfstandigen en vrije beroepen actief in het Brussels Gewest.

¹² Wanneer een persoon meerdere malen slachtoffer werd, spreekt men van 'meervoudig slachtofferschap'. Wanneer een persoon 'verschillende' vormen van slachtofferschap doormaakt (vb.: een diefstal en een verkrachting) is er sprake van 'poly-slachtofferschap'. Zie ook, LUSSIER A. et al., « La polyvictimisation: qu'est-ce que c'est et quels sont les impacts sur l'intervention », in *Recherche en Bref*, Montréal: Centre international de criminologie comparée (CICC), 2016, p.1.

A white line drawing of a person's upper body and head, facing forward. The person has short hair and is wearing a collared shirt. Their right arm is extended to the right, with the hand open and fingers slightly spread, as if gesturing or pointing. The drawing is minimalist, using only outlines.

METHODOLOGISCHE *Aspecten*

1.1 SCOPE

Het doelpubliek van de enquête bestaat uit de inwoners, de pendelaars en de toeristen actief in het Brussels Gewest en ouder dan 15 jaar.

De informatie verzameld over het onveiligheidsgevoel en de criminaliteit heeft uitsluitend betrekking op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De respondenten - of het nu gaat over inwoners, pendelaars of toeristen - kunnen zich niet uitspreken over een 'globaal' onveiligheidsgevoel, maar wel over hun aanvoelen op het Brussels grondgebied. Om het onveiligheidsgevoel beter te vatten, werden verschillende vragen gesteld over de beoordeling van de veiligheid in het Gewest en over de gepercipieerde onveiligheid maar ook over de factoren in de openbare ruimte die als storend worden ervaren en over individuele bekommernissen inzake veiligheid.

Het zelfgerapporteerd slachtofferschap betreft feiten die zich voordeden in de loop van de afgelopen twaalf maanden¹³. Het gaat dus over een beperkte periode die voor dit type enquête bewust gekozen wordt om vertekening door het geheugen of *telescoping*¹⁴ af te zwakken. Hoe langer de periode, hoe minder de respondenten immers beschikken over de capaciteit om de aard van hun slachtofferschap en het moment waarop het zich precies voordeed, correct te reconstrueren¹⁵. Naast inzicht in de frequentie van slachtofferschap, heeft de vragenlijst eveneens als doel gegevens te verzamelen over de plaats waar de feiten zich voordeden (thuis, werk, openbare weg enz.) maar ook, voor bepaalde feiten, over de link tussen slachtoffer en dader(s). De feiten moeten uitsluitend in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest plaatsgevonden hebben en een zogenaamde 'veelvoorkomende criminaliteit' - of overlast - betreffen¹⁶: eigendomsdelicten (voertuigdiefstal, inbraak, diefstal zonder geweld), aantasting van de fysieke integriteit (slagen en verwondingen), psychologisch/verbaal geweld (beledigingen, bedreigingen, intimidatie), aantasting van de seksuele integriteit (seksuele intimidatie, aanranding van de eerbaarheid met/zonder geweld, verkrachting) en discriminatie.

Steekproef

1801

Inwoners

401

Pendelaars

200

Toeristen

Naar de reacties van de respondenten op hun zelfgerapporteerd slachtofferschap werd gepeild via de redenen van het niet-signaleren van de feiten waarvan ze slachtoffer werden en hun neiging om al dan niet andere hulp te zoeken dan die van de politie.

Tot slot werden de respondenten bevraagd over hun behoeften ten aanzien van veiligheid en slachtofferschap in het Brussels Gewest en de fysieke maatregelen die ze nemen of de gedragswijzigingen die ze toepassen om zich veiliger te voelen.

¹³ De referentieperiode is bijgevolg 2017-2018.

¹⁴ ZAUBERMAN R. et ROBERT Ph., « Les enquêtes de victimation en Europe », in *Économie et statistique*, 2011, n°448-449, p. 96.

¹⁵ FATTAH E.A., « Les enquêtes de victimisation: leur contribution et leurs limites », in *Déviance et société*, 1981, vol. 5, n°4, pp. 428-430.

¹⁶ ZAUBERMAN R. et ROBERT Ph., *op.cit.*, pp. 96-97.

1.2 STEEKPROEVEN EN GEGEVENSVERZAMELING

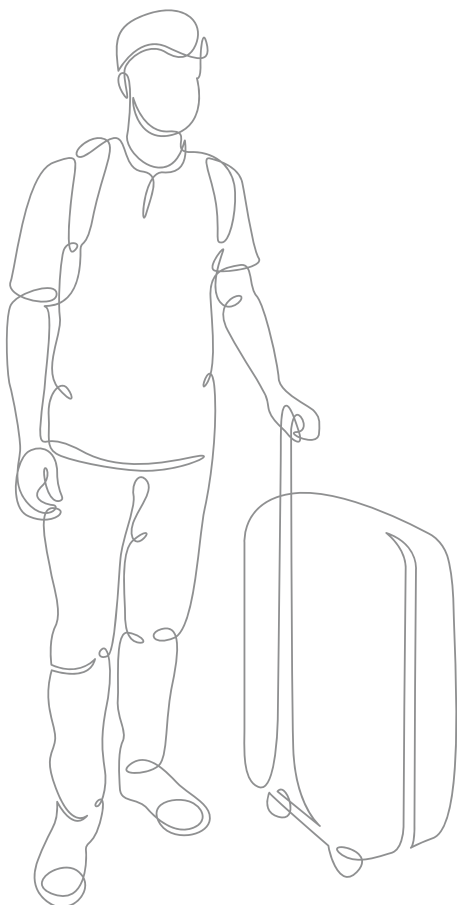
Het BOPV stelde drie vragenlijsten op met de steun van het Begeleidingscomité, opgericht in het kader van de opvolging van de GVE. De vragenlijsten hebben een gemeenschappelijke basis, maar verschillen lichtjes in functie van het doelpubliek om een betere afstemming met de verschillende realiteiten te verzekeren¹⁸.

1.2.1 Methodologische samenvatting

Het studie bureau SONECOM bepaalde de steekproef van de drie te bevragen populaties (inwoners, pendelaars en toeristen) zodanig dat die representatief zouden zijn voor de reële populatie. Het bureau voerde de enquête op het terrein uit met een team van enquêteurs die daarvoor een opleiding kregen. Ze begaven zich naar alle wijken op het grondgebied om er te spreken met inwoners, pendelaars en toeristen. Onderstaande tabel omvat alle technische aspecten in verband met de uitvoering van de enquête en de methodes voor gegevensverzameling.

¹⁸ Toeristen en pendelaars werd bijvoorbeeld niet gevraagd of ze slachtoffer waren van een inbraak aangezien hun woonplaats zich niet in het BHG hoort te bevinden. Het is evenwel mogelijk dat pendelaars een tweede eigendom op het grondgebied bezitten. Met die mogelijkheid werd geen rekening gehouden bij het opstellen van de vragenlijst.

¹⁹ Hiermee wordt verwezen naar personen die verblijven in religieuze gemeenschappen, rusthuizen, weeshuizen, studenten- of werknemerswoningen, ziekenhuisinstellingen en gevangenen.

²⁰ Sociaaleconomische steekproefenquête bij huishoudens, georganiseerd door STATBEL. Haar voornaamste doelstelling is de populatie op actieve leeftijd op te delen in drie groepen: werkende personen, werklozen en niet-actieve personen.

²¹ Computer Assisted Personal Interview.

²² Computer Assisted Telephone Interview.

²³ Omgeving van verschillende NMBS-stations, metrostations en tramhaltes die de Brusselse rand bedienen, de ontradingsparkings, de horecavoorzieningen die open zijn tijdens de lunch enz.

	Inwoners	Pendelaars	Toeristen
Steekproef	1801	401	200
Drempel betrouwbaarheid van de resultaten	97,7%	95,1%	93,1%
Uitgesloten	■ Personen die in gemeenschappelijke woonvormen leven¹⁹. ■ Minderjarigen jonger dan 15 jaar.	Minderjarigen jonger dan 15 jaar.	■ Minderjarigen jonger dan 15 jaar. ■ Toeristen die niet minstens één nacht doorbrachten in het Brussels Gewest of die sinds meer dan een jaar op het grondgebied verblijven.
Representativiteits-criteria	Representativiteit volgens geslacht, opleidingsniveau en leeftijdscategorie.	Representativiteit volgens gewest van herkomst, geslacht, opleidingsniveau en leeftijdscategorie.	Representativiteit ten opzichte van het geheel van de toeristenpopulatie volgens het land van verblijf.
Basis peiling (gegevens)	Bevolkingsstatistieken (BISA/FOD Binnenlandse Zaken: Rijksregister).	Enquête naar de arbeidskrachten (EAK), 2016 (STATBEL) ²⁰ .	Bezoekersstatistieken logies (BISA/FOD Economie).
Methode voor gegevensverzameling	■ Face-to-face-interview thuis bij de respondenten via tablet of papieren vragenlijst (CAPI)²¹. ■ Het telefonisch interview (CATI)²² werd gebruikt om het terreinwerk te vervolledigen (447 enquêtes van dat type) en de quota vereist voor een goede representativiteit van de steekproef te halen.	Face-to-face-interview (CAPI) op plaatsen met doorgaande pendelaars en in de buurt van voorzieningen ²³ voor personen die in het Brussels Gewest werken.	Face-to-face-interview (CAPI).
Periode werkzaamheden op het terrein	26 maart tot 18 juni 2018.	16 april tot 18 juni 2018.	16 april tot 18 juni 2018.

Tabel 1: Methodologische samenvatting – BPV/BOPV

1.2.2. Ingezette statistische methoden

De steekproeven werden opgebouwd om hun respectievelijke doelgroep zo getrouw mogelijk weer te geven. De steekproefmethodes zijn de volgende:

Inwoners (1801 respondenten): er werd een drietrapssteekproef uitgevoerd met op trap 1 een niet-proportionele stratificatie van de Brusselse lokale politiezones, namelijk 300 enquêtes per zone, op trap 2 een proportionele structuur van de wijken en op trap 3 de willekeurige selectieprocedure, met respect voor de quota volgens geslacht, opleidingsniveau en leeftijd. Er werd een rechtzetting uitgevoerd wat betreft die variabelen. De verificatie van de representativiteit van de steekproef voor het geheel van de populatie van de bewoners van het BHG werd uitgevoerd op basis van de bevolkingsgegevens die op 1 januari 2016 werden gepubliceerd door STATBEL.

Pendelaars (401 respondenten): er werd een tweetrapssteekproef uitgevoerd met een niet-proportionele structuur van de gewesten van herkomst en een steekproef volgens de methode van willekeurige selectie in de zones met veel pendelaars en in de perimeters met voorzieningen voor personen die in het Brussels Gewest werken, met inachtneming van de quota's volgens geslacht, opleidingsniveau en leeftijd. Er werd een correctie toegepast, in eerste instantie volgens het Gewest van herkomst van de pendelaars zodat ze beschikken over hun werkelijk gewicht in de referentiepopulatie. Vervolgens werd een weging uitgevoerd volgens de gekruiste quota's tussen het gewest van herkomst en de morfologische variabelen (geslacht, leeftijd, opleidingsniveau). De verificatie van de representativiteit van de steekproef werd uitgevoerd op basis van de gegevens over de Enquête naar de arbeidskrachten 2016 van de FOD Economie.

Toeristen (200 respondenten): het land van verblijf werd weerhouden als representativiteitscriterium. De controle van de representativiteit voor het geheel van de toeristenpopulatie werd uitgevoerd op basis van de statistieken aangaande logies gepubliceerd door het IBSA voor 2015.

De details over de representativiteitstesten vindt u in bijlage.

Wat de statistische analyse betreft, zijn de gebruikte methodes de univariate analyse (eenvoudige frequenties) voor alle variabelen van de vragenlijst, de bivariate analyse voor het kruisen van de pertinente variabelen met de kenmerken van de respondenten en de multifactoriële analyse (hoofdcomponentenanalyse) voor de storende situaties (*cf. infra*). In het volledige rapport en voor elke uitgevoerde kruising worden de resultaten van de statistische testen weergegeven met de volgende waarden:

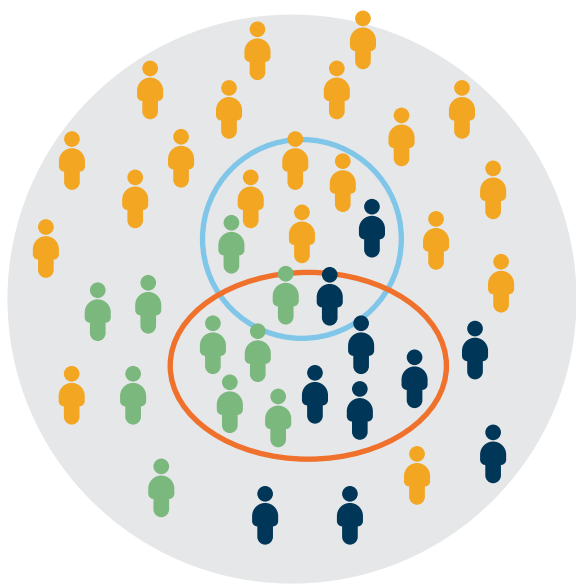
- P: de probabilmiteit zich te vergissen door de correlatie tussen twee variabelen te bevestigen. Een p-waarde van 0,05 (5%) betekent dus dat er minstens 95% kans is dat de gevonden correlatie niet aan toeval te wijten is;
- χ^2 : de Chi-kwadraattest is een onafhankelijkheidstoets tussen twee variabelen. Hoe hoger het resultaat, hoe kleiner de kans op vergissingen indien men stelt dat er geen correlatie tussen de twee variabelen is;
- Vrijheidsgraden (df): benaming van een indicator voor de Chi-kwadraattest. De waarde df toont aan hoeveel cellen ingevuld moeten zijn om in staat te zijn alle cellen in te vullen van de tabel die dient als basis voor het berekenen van de waarde van de test.

1.3. VOORZORGSMAATREGELEN

De 'representativiteit' van de steekproef betekent in eerste instantie dat de populatie van de studie overeenstemt met de reële populatie door gelijkaardige proporties te respecteren voor de criteria (*cf. supra*) waarvoor de representativiteit noodzakelijk is.

De 'precisie' van de metingen is de foutenmarge die in overweging moet worden genomen wanneer men de resultaten van een steekproef extrapoleert naar de volledige populatie die ze vertegenwoordigt.

De resultaten van de GVE laten toe de resultaten op globaal niveau te lezen - voor het Brussels Gewest *in toto* - met een foutenmarge van 2,31% voor de inwoners, 4,9% voor de pendelaars en 6,93% voor de toeristen (*cf. bijlagen*).

■ Representativiteit ■ Niet-representativiteit

Figuur 1: Representativiteit en niet-representativiteit van een steekproef – BPV/BOPV

Bij het lezen van de resultaten moeten andere voorzorgsmaatregelen in acht worden genomen wat betreft:

- De **waarheidsgetrouwheid** en de **betrouwbaarheid** van de antwoorden van de respondenten. Het is mogelijk dat er vertekening bestaat. Enerzijds door het geheugen van de respondent aan wie gevraagd wordt feiten van slachtofferschap te signaleren die vóór de bestudeerde periode plaatsvonden en anderzijds ten gevolge van interpretatieproblemen over slachtofferschap. Een respondent kan bijvoorbeeld denken dat hij slachtoffer werd van een diefstal terwijl hij of zij eigenlijk het voorwerp verloren heeft.
- De **individuele eigenschappen** van de respondenten. Gender kan beïnvloeden op welke manier bepaalde vragen beantwoord worden, in het bijzonder wanneer het de aantasting van de seksuele integriteit betreft. Feedback vanop het terrein blijkt dat vrouwen soms moeite hebben om op die vragen te antwoorden wanneer de enquêteur een man is. Het 'opleidingsniveau' is ook een delicaat gegeven om te interpreteren. Er zijn de effecten van de wet op de schoolplicht²⁴ die voor een specifiek deel van de ouderen leidt tot een natuurlijke oververtegenwoordiging van personen zonder diploma of met uitsluitend een diploma van het basisonderwijs²⁵. Door de Brusselse multiculturele context is er ook de kwestie van diploma's die in het buitenland werden behaald maar in België niet erkend zijn. *De facto* bestaat ook hier het risico op oververtegenwoordiging van respondenten met een laag diploma in de resultaten.

FEEDBACK VANOP HET TERREIN

Naast deze methodologische aspecten valt bepaalde vertekening niet uit te sluiten en kan die een impact hebben op de resultaten. Zo stelden de enquêteurs bijvoorbeeld dat ze tijdens enquêtes op het terrein bij toeristen merkten dat die zich initieel niet onveilig voelden maar dat ze aan het einde van het interview soms tekenen van nieuwsgierigheid en zelfs ongerustheid vertoonden. Soms vroegen ze zelfs welke uren en plaatsen ze voor hun veiligheid het best konden vermijden in het Brussels Gewest.

²⁴ Wet van 19 mei 1914 betreffende het basisonderwijs, *B.S.*, 25 juli 1914. Wet van 29 juni 1983 betreffende de schoolplicht, *B.S.*, 6 juli 1983.

²⁵ Het opleidingsniveau van de respondenten werd opgebouwd door het hoogst behaalde diploma te verdelen in drie groepen. Hoog diploma: hoger diploma van het korte type (bachelor) of het lange type (master, doctoraat). Gemiddeld diploma: diploma hoger secundair onderwijs. Laag diploma: diploma lager secundair onderwijs en minder (zonder diploma, diploma basisonderwijs).

Gesvoel
**VAN VEILIGHEID EN
ONVEILIGHEID**

48% van de inwoners, 45% van de pendelaars en 77% van de toeristen die werden bevraagd, verklaarden dat ze de veiligheid in het BHG inschatten als ‘Goed’ of ‘Zeer goed’.

2.1. BEOORDELING VAN DE VEILIGHEID IN HET BHG

Op de gesloten vraag “Hoe schat u algemeen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de veiligheid in?”²⁶ verklaarde 48% van de inwoners, 45% van de pendelaars en 77% van de toeristen die werden bevraagd dat ze de veiligheid in het BHG inschatten als ‘Goed’ of ‘Zeer goed’.

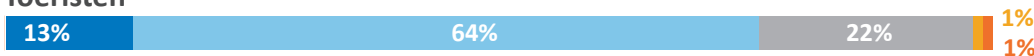
Inwoners

Pendelaars

Toeristen

Figuur 2: Beroordeling van de veiligheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest per type respondenten – BPV/BOPV

De pendelaars vertelden de enquêteurs evenwel regelmatig dat ze het moeilijk vonden om hun mening te geven over een gewest omdat hun visie vaak volledig bepaald wordt door hun werkplek en de onmiddellijke omgeving, en ze het gewest als geheel niet zo goed kennen. Toeristen vormen de groep met de meest positieve kijk op de veiligheid op het grondgebied. Toch verklaart een op vijf te hebben geaarzeld om het Brussels Gewest te bezoeken door het idee dat ze over de veiligheid hadden: 23,5% stelde zijn mening over de Brusselse veiligheid op positieve wijze bij. 36,8% daarvan beoordeelde de veiligheid in het BHG vóór zijn verblijf als ‘Neutraal’.

De manier waarop de veiligheid wordt beoordeeld, vertoont een significante correlatie met de individuele eigenschappen van de respondenten. Het geslacht²⁷ en de leeftijd²⁸ hebben een invloed op die beoordeling bij inwoners maar niet bij pendelaars en toeristen²⁹. Onder de inwoners zijn mannen verhoudingsgewijs positiever (51%) dan vrouwen (44%). Op het vlak van de leeftijd, zijn het de 25- tot 34-jarigen die het meest positief zijn, in tegenstelling tot 65-plussers. Het opleidingsniveau vertoont eveneens een significante correlatie met de beoordeling van de veiligheid. Onder de inwoners en pendelaars zijn er meer hooggediplomeerden³⁰ die de veiligheid in het BHG positief beoordelen.

De duur van het verblijf in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest speelt ook een rol in de beoordeling. Bij de inwoners blijkt dat hoe langer de respondent op het grondgebied woont, hoe minder positief hij/zij de veiligheid beoordeelt³¹. We stellen evenwel vast dat vanaf 5 jaar wonen op het grondgebied, het aandeel respondenten met een positieve of negatieve beoordeling van de veiligheid min of meer gelijk blijft. We zouden kunnen stellen dat de beoordeling van de veiligheid zich vanaf een bepaalde duur lijkt te consolideren in de ene of de andere richting en dat andere factoren - eventueel omgevingsgebonden - dan meer gewicht hebben op de perceptie van veiligheid dan de eenvoudige territoriale verankering.

²⁶ Op een schaal van 1 tot 5: ‘Erg slecht’, ‘Slecht’, ‘Neutraal’, ‘Goed’ en ‘Zeer goed’.

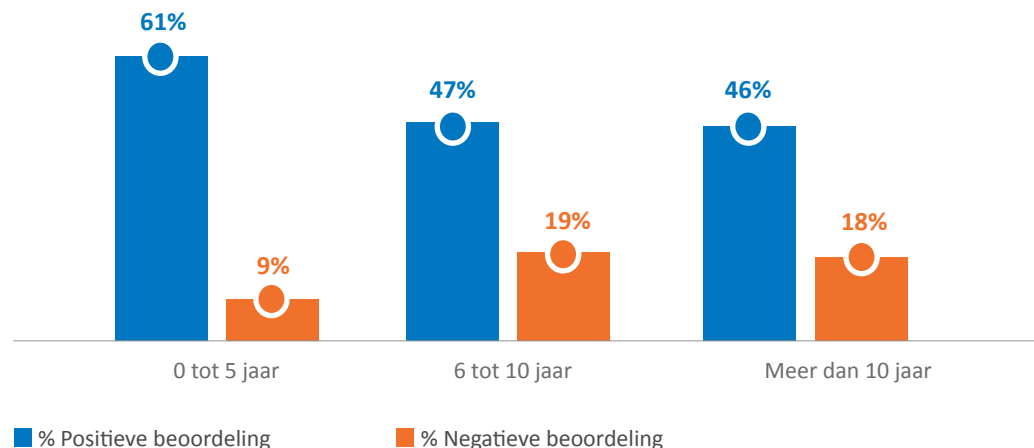
²⁷ Significante correlatie tussen het geslacht en de beoordeling van de veiligheid ($p=0.01$, $\text{Khi}^2=12,36$, $\text{ddl}=4$).

²⁸ Zeer significante correlatie ($p<0.01$, $\text{Khi}^2=86.10$, $\text{ddl}=16$).

²⁹ Terwijl die correlatie met het geslacht en de leeftijd bij de pendelaars niet bleek uit de gekruiste analyse, kon ze bij de toeristen niet worden getoetst wegens de te beperkte steekproef.

³⁰ Cf. *supra*, methodologie. Het ‘niveau hoog diploma’ komt overeen met het hoger diploma van het korte type (bachelor) of het lange type (master, doctoraat).

³¹ Zeer significante correlatie ($p<0.01$, $\text{Khi}^2=26.54$, $\text{ddl}=8$).

Figuur 3: Positieve en negatieve beoordeling van de veiligheid waargenomen bij de inwoners volgens de duur van hun verblijf in het Brussels Gewest – BPV/BOPV.

We nemen hetzelfde verschijnsel waar bij de pendelaars. Pendelaars die zich het minst vaak naar het BHG begeven (1 tot 2 keer per week) beoordelen de veiligheid verhoudingsgewijs vaker als ‘Goed’ of ‘Zeer goed’ dan zij die zich tot vier keer per week naar het BHG begeven. Daarenboven zijn er verhoudingsgewijs meer pendelaars die de veiligheid in het BHG waarderen. Vanaf een frequentie van 4 verplaatsingen per week naar het BHG consolideert de beoordeling zich vanuit een evolutief oogpunt, in de ene zin of in de andere. Dat toont - net als bij de inwoners - aan dat er een drempel is waarop het individu zijn mening heeft gevormd en die niet meer bijstelt. Voor de toeristen kon de correlatie tussen de beoordeling van de veiligheid en de duur van het verblijf niet worden aangetoond wegens de te beperkte steekproef.

³² De frequentie van verplaatsingen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest integreert heen-en-weerverplaatsingen. Dat wil zeggen dat pendelaars die stellen dat ze zich één keer naar het BHG begeven in werkelijkheid twee trajecten afleggen.

³³ $P=0.30$, $Khi^2=14.05$, $ddl=12$.

³⁴ $P=0.14 > 0.05$, $Khi^2=6.91$ et $ddl=4$.

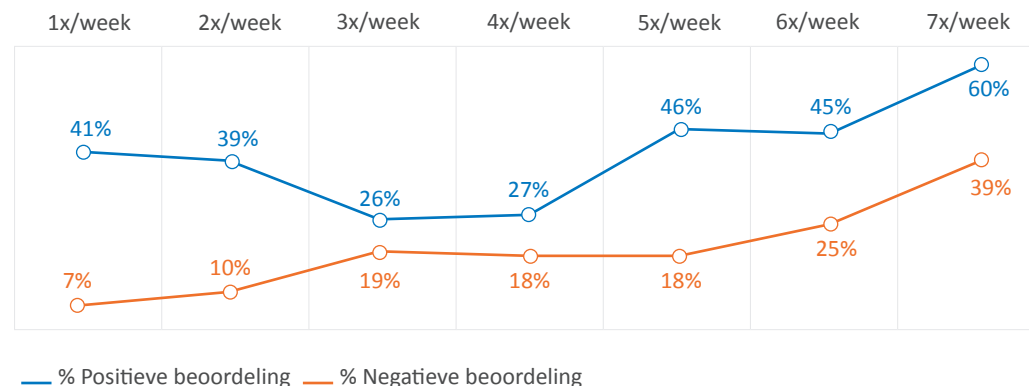

Figure 4: Positieve en negatieve beoordeling van de veiligheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waargenomen bij de pendelaars volgens de frequentie van hun wekelijkse verplaatsing – BPV/BOPV

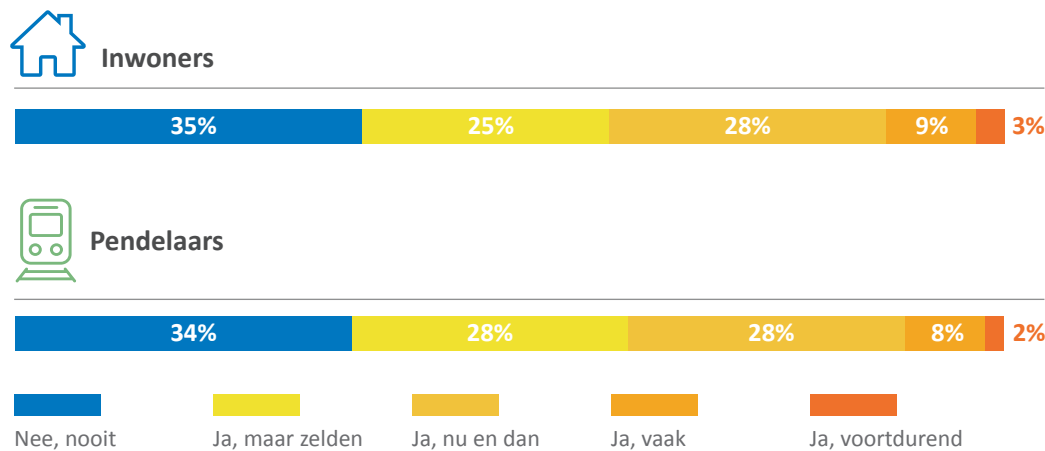
Het aandeel van de pendelaars die de veiligheid positief beoordelen, is hoger bij diegenen die als belangrijkste verplaatsingsmiddel uitsluitend gebruikmaken van de metro, tram en/of bus (61%), m.a.w. bij de kortste afgelegde afstanden. De correlatie tussen de af te leggen afstand en het onveiligheidsgevoel kon evenwel niet worden aangetoond door de te kleine steekproef³³.

De kruising van die gegevens met het gewest van herkomst van de pendelaar geeft een weinig significante correlatie weer³⁴. Binnen de steekproef vertonen de pendelaars afkomstig uit het Vlaams Gewest een negatievere kijk op de veiligheid in het Brussels Gewest (21%) dan de Waalse subgroep (13%).

Voor de toeristen kon de correlatie tussen de beoordeling van de veiligheid en de duur van het verblijf niet worden aangetoond wegens de te kleine steekproef. Binnen de steekproef stellen we evenwel vast dat het aandeel van toeristen met een positieve kijk op de veiligheid in het BHG het grootst is bij diegenen met een verblijf van een enkele dag (79%), kleiner voor een verblijf van 2 tot 4 dagen (55%) en het kleinst bij diegenen met een verblijf van 5 dagen of meer (41%). Ter informatie, de 2% toeristen die de Brusselse veiligheid als ‘Slecht’ of ‘Zeer slecht’ beoordelen, hebben betrekking op Belgische respondenten die om professionele redenen in Brussel verblijven.

2.2 HET AANGEGEVEN ONVEILIGHEIDSGEVOEL

Op de gesloten vraag “Gebeurt het wel eens dat u zich onveilig voelt op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest?” antwoordt meer dan één inwoner en één pendelaar op drie dat hij zich ‘Nooit’ onveilig voelt in het Gewest. 79% van de toeristen zegt hetzelfde. *A contrario*, voelt 12% van de inwoners en 10% van de pendelaars zich ‘Vaak’ of ‘Voortdurend’ onveilig op het grondgebied.

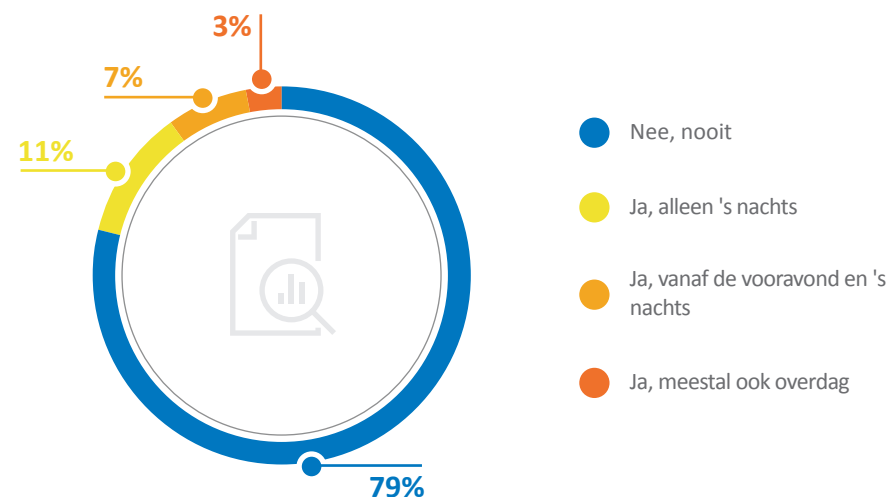
Figuur 5: Onveiligheidsgevoel in het Brussels Gewest bij inwoners en pendelaars – BPV/BOPV

Aan de toeristen werd de vraag op een andere manier gesteld. Er werd hun niet gevraagd hoe vaak ze zich onveilig voelen, maar wel op welke momenten van de dag ze zich het meest onveilig voelen: 3% voelt zich meestal (zelfs overdag) onveilig en 11% heeft dat gevoel enkel 's nachts.

³⁵ Zeer significante correlatie tussen het aantal jaren geleefd in het BHG en het onveiligheidsgevoel ($p=0.005<0.05$, $\text{Khi}^2=22.23$, $\text{ddl}=8$).

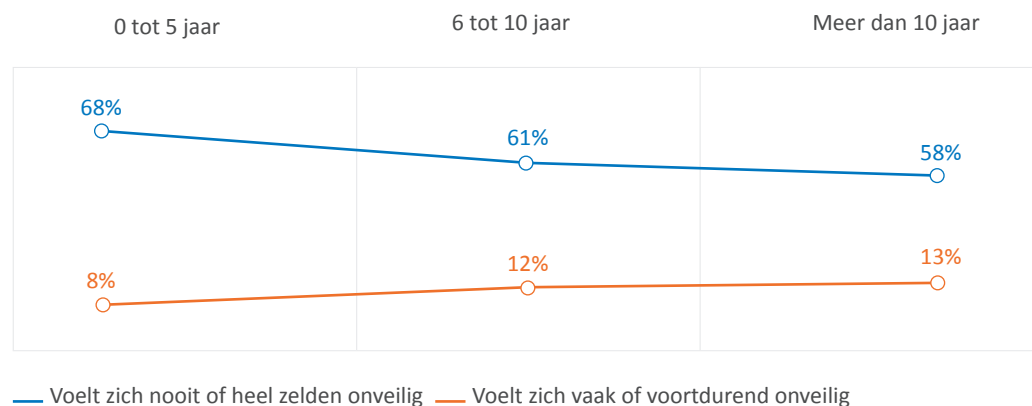

Toeristen

Figuur 6: Onveiligheidsgevoel in het Brussels Gewest afhankelijk van het moment bij toeristen – BPV/BOPV

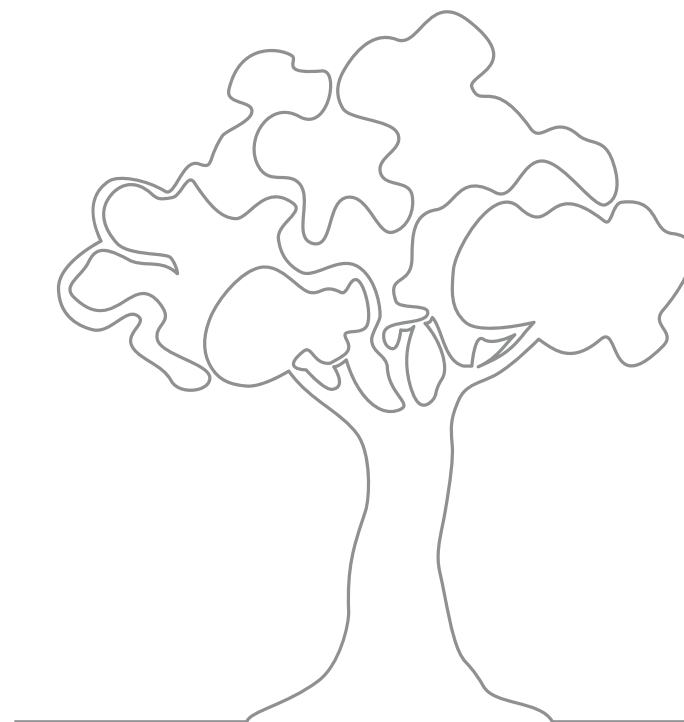
Uit de gekruiste analyse blijkt een significante correlatie te bestaan tussen het aantal jaren dat men in het Gewest woont en het onveiligheidsgevoel. Bij de inwoners zien we dat ze zich, t.o.v. diegenen die er minder lang wonen, meer onveilig voelen naarmate ze langer in het BHG wonen. De inwoners die sinds meer dan tien jaar op het grondgebied wonen en die meer dan 65 jaar oud zijn, voelen zich het meest onveilig, namelijk meestal. Bij een gelijkaardige duur van leven in het Brussels Gewest, is de grootste groep van inwoners die zich 'vaak' onveilig voelt tussen 45 en 64 jaar oud, gevolgd door de 65-plussers.

Figuur 7: Onveiligheidsgevoel aangegeven door inwoners volgens de duur van hun leven in het Brussels Gewest – BPV/BOPV

Het feit dat ze in het BHG gewoond hebben, is daarentegen een factor die het onveiligheidsgevoel bij pendelaars afzwakt: er wordt proportioneel een groter gevoel van onveiligheid waargenomen bij pendelaars die nooit in het BHG gewoond hebben³⁶. 12,7% van de pendelaars die nooit in het BHG gewoond hebben, ervaren vaak of voortdurend een gevoel van onveiligheid. Voor respondenten die 'tussen 6 en 10 jaar' en '10 jaar of meer' in het Gewest gewoond hebben, is dat respectievelijk 8,3% en 5,3%. Het gewest van afkomst van de pendelaars heeft hier geen invloed op het onveiligheidsgevoel.

Bij de inwoners varieert het onveiligheidsgevoel ook in functie van het geslacht³⁷. Zo zijn er verhoudingsgewijs meer vrouwen dan mannen die zich onveilig voelen in het Brussels Gewest. Daarentegen zijn er onder de inwoners meer mannen (41,6%) die stellen dat ze zich nooit onveilig voelen dan vrouwen (29,5%). Die zeer significante correlatie met het geslacht wordt ook waargenomen bij de pendelaars³⁸. Het onveiligheidsgevoel van de inwoners correleert ook zeer significant met het opleidingsniveau³⁹: hoe hoger het opleidingsniveau, hoe minder frequent het gevoel van onveiligheid. Er kon daarentegen geen enkele correlatie worden aangetoond tussen het onveiligheidsgevoel en de andere individuele eigenschappen van de pendelaars en toeristen⁴⁰.

³⁶ $P=0.02$, $Khi^2=17.55$ et $ddl=8$.

³⁷ Zeer significante correlatie tussen het geslacht van de respondent en het onveiligheidsgevoel dat die ervaart ($p<0.01$, $Khi^2=29,75$).

³⁸ $P<0.01$, $Khi^2=19.42$ et $ddl=4$.

³⁹ $P<0.01$, $Khi^2=49.63$ et $ddl=8$.

⁴⁰ Te wijten aan de kleine steekproeven.

2.3. STORENDE SITUATIES

Op de gesloten vraag “Stoort u zich in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest aan een van de volgende zaken?”, konden de drie doelgroepen hun mening geven over de regelmaat waaraan ze zich storen aan situaties in de openbare ruimte in het Brussels Gewest.

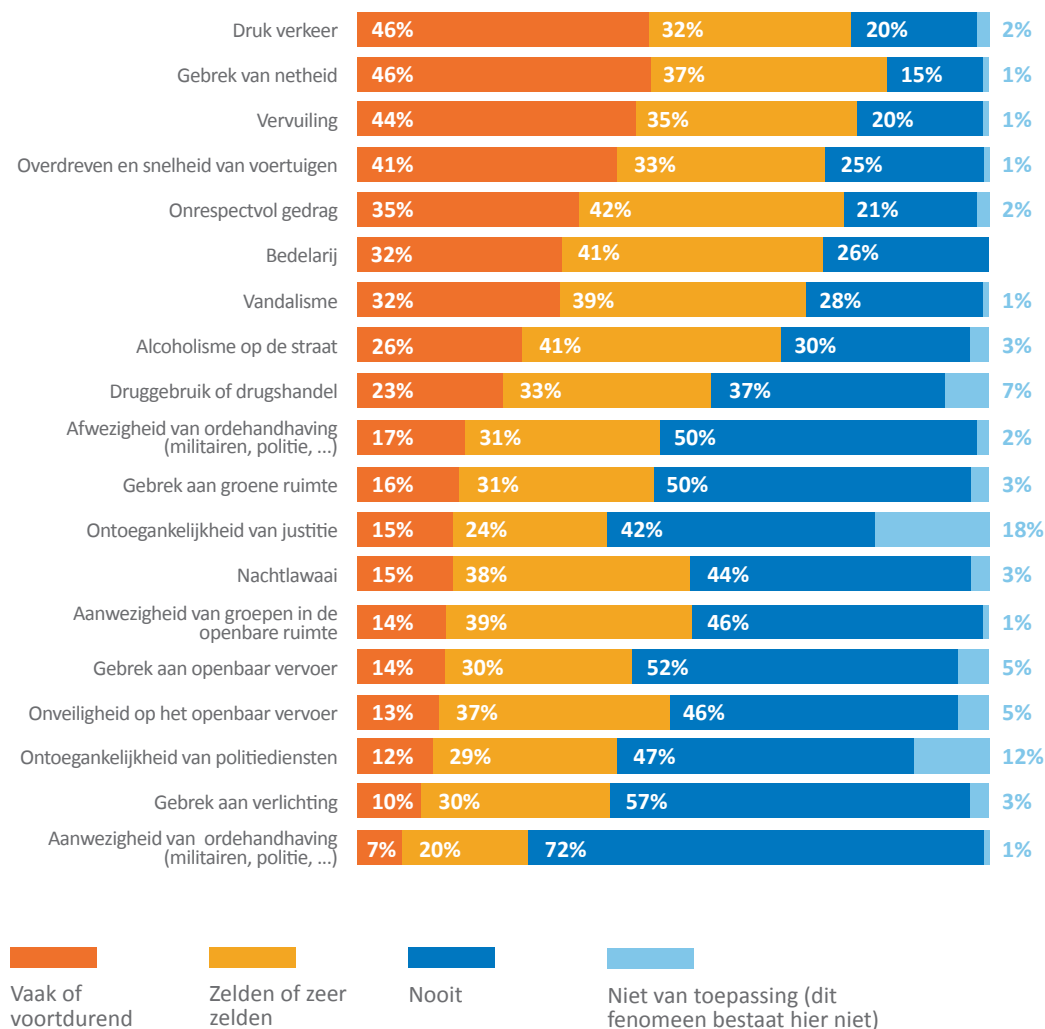
Bijna een inwoner op twee zegt zich vooral - vaak of voortdurend - te storen aan het drukke verkeer en het gebrek aan netheid, gevolgd door (44%), overdreven snelheid (41%) en onrespectvol gedrag (35%) op het grondgebied, en dat ongeacht het geslacht van de respondent. Verhoudingsgewijs zijn er meer vrouwen dan mannen die zich storen aan die situaties. Enkel wat betreft het drukke verkeer worden voor mannen en vrouwen gelijkaardige cijfers opgetekend.

Top 3 van storende situaties

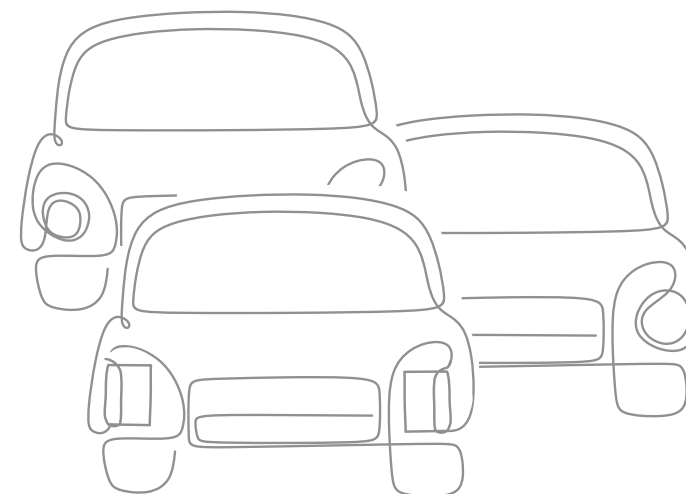
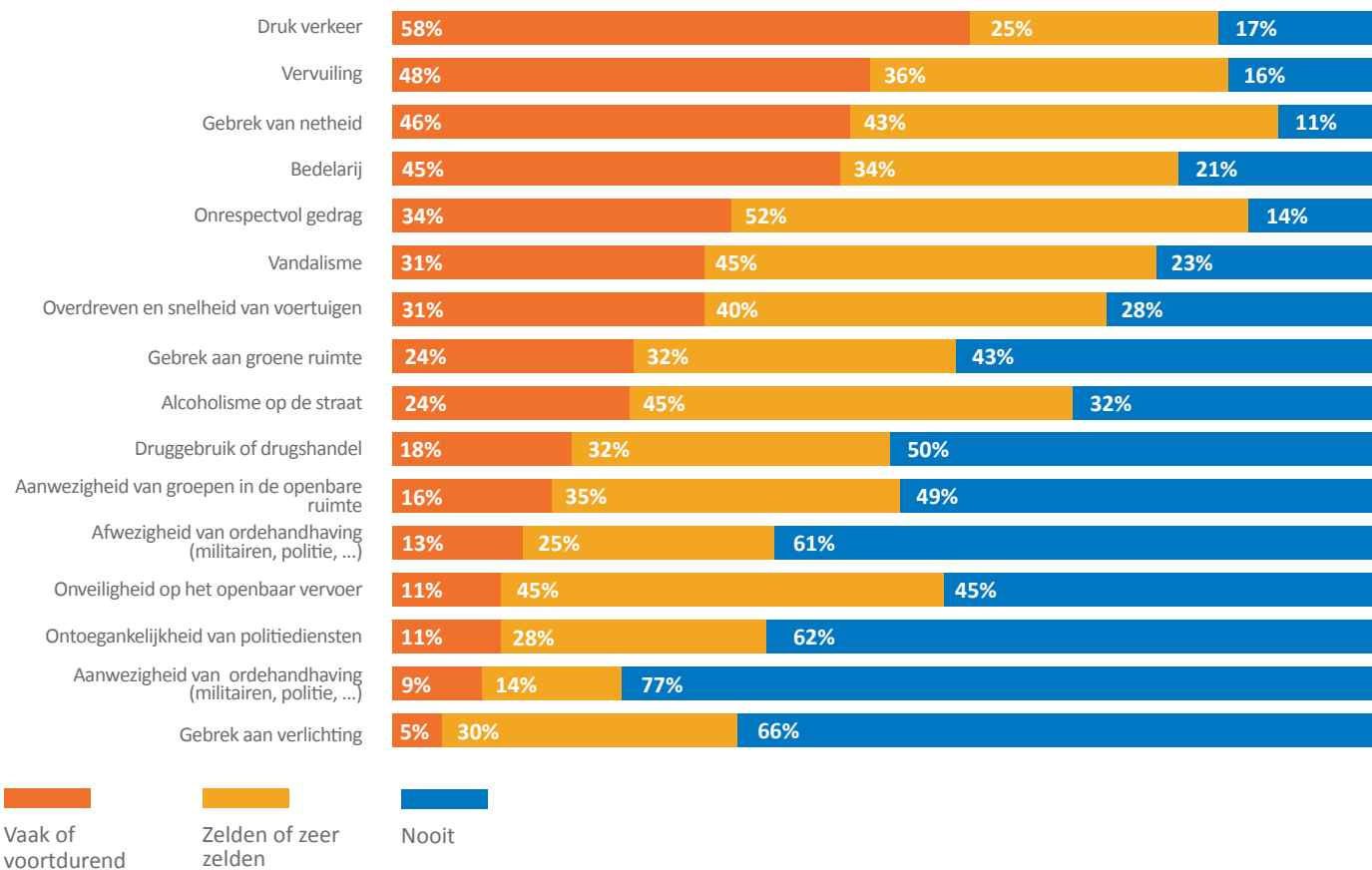
Inwoners
Pendelaars

Toeristen

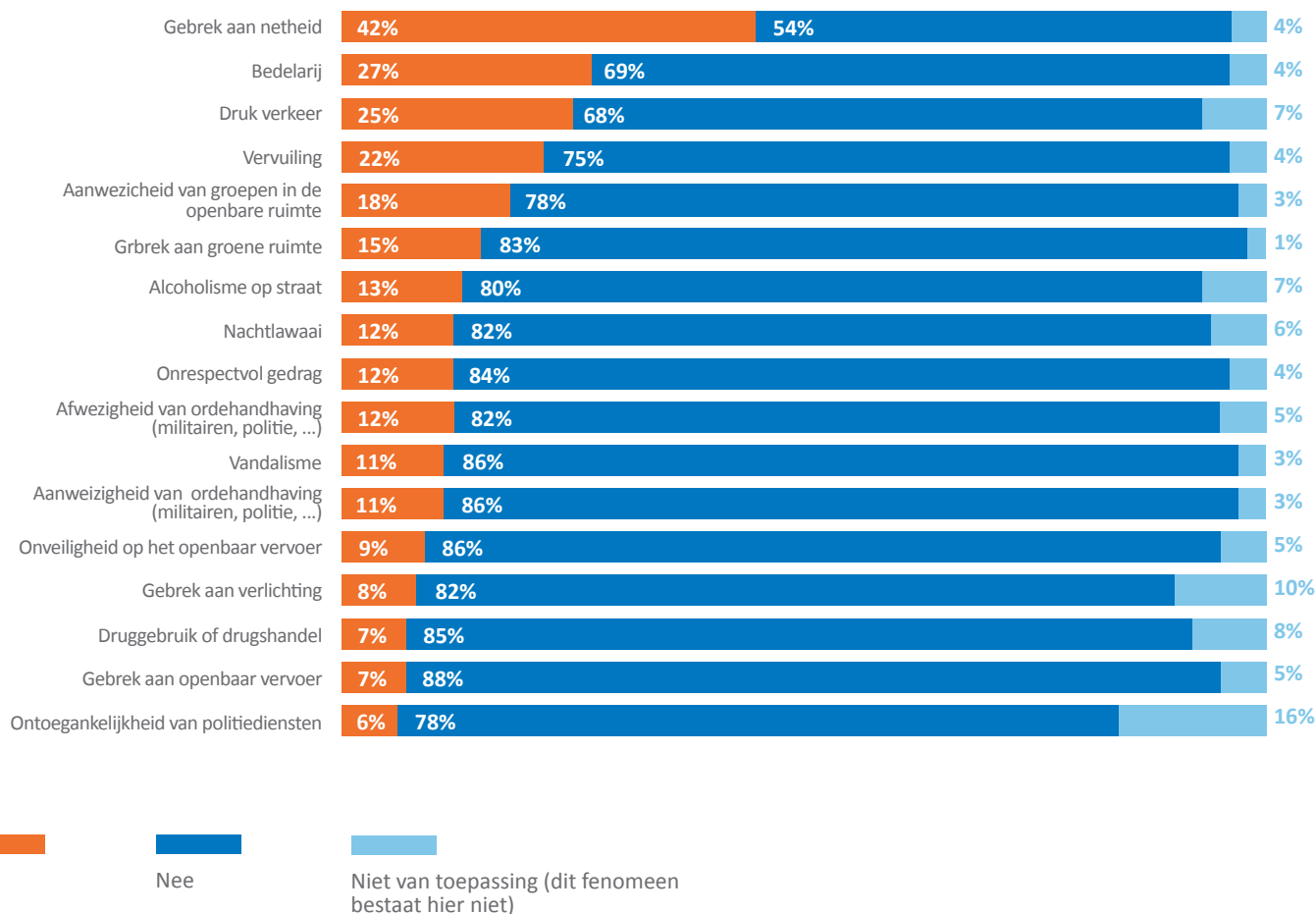
Figuur 8: Regelmaat waaraan inwoners zich storen aan een situatie, afhankelijk van het type factoren in verband met de openbare ruimte – BPV/BOPV

De pendelaars storen zich vaak of voortdurend aan het drukke verkeer (58%), de vervuiling (46%), het gebrek aan netheid (46%) en bedelarij (45%) op het Brussels grondgebied. Verhoudingsgewijs zijn er meer vrouwen die zich - vaak of voortdurend - storen aan het gebrek aan netheid, terwijl meer mannen zich storen aan het drukke verkeer en de vervuiling.

Figuur 9: Frequentie storende situatie voor pendelaars afhankelijk van het type factoren in verband met de openbare ruimte – BPV/BOPV

Voor de toeristen, aan wie de vraag lichtjes anders werd gesteld, zijn de meest storende factoren het gebrek aan netheid (42%), bedelarij (27%), het drukke verkeer (25%) en de vervuiling (22%).

Figuur 10: Storende factoren voor toeristen afhankelijk van het type factoren in verband met de openbare ruimte – BPV/BOPV

De storende factoren aangehaald door de verschillende doelgroepen zijn identiek voor wat betreft de netheid en het drukke verkeer, maar de hinder veroorzaakt door de vervuiling bij de inwoners en de pendelaars maakt bij de toeristen plaats voor de hinder te wijten aan de zichtbaarheid van de bedelarij.

BROKEN WINDOW ... HET VERBAND TUSSEN DE OMGEVING EN HET ONVEILIGHEIDSGEVOEL

De perceptie van de burgers aangaande de omgeving en het leefklimaat is belangrijk. Ze staat ons toe storende elementen uit het dagelijks leven te identificeren, die niet alleen het onveiligheidsgevoel kunnen versterken, maar ook kunnen leiden tot overlast en zelfs meer ernstige criminaliteit. De 'Broken window theory'⁴¹ stelt onder meer dat zichtbare tekenen van wanorde zoals gebrekkige netheid, beschadiging, of bepaalde zichtbare vormen van overlast of problemen van openbare orde, de indruk kunnen geven dat de preventie- en veiligheidsactoren en de politie laks optreden in de wijk en haar aan haar lot overlaten. Naarmate het leefklimaat achteruitgaat, leidt de blootstelling daaraan tot het normaliseren van de lokale problemen en wordt het de nieuwe norm. Dat kan bij sommigen het gevoel van straffeloosheid voeden en anderen ertoe aanzetten om zelf deel te nemen aan het verslechteren van het leefklimaat. De preventie en het bestrijden van de criminaliteit is dus niet uitsluitend een zaak van de ordediensten. Het onderhoud en opwaarderen van de openbare ruimte alsook de reactie op eender welk vorm van verpaupering of zichtbare wanorde, kan de bevolking helpen haar leefklimaat meer te respecteren, het te beschermen en zich er beter te voelen.

⁴¹ WILSON J.Q. et KELLING G.L., "Broken windows: the police and neighborhood safety", in *The Atlantic Monthly*, 1982, pp. 29-38.

2.4. ANGSTEN INZAKE VEILIGHEID

2.4.1. Wat betreft de eigen veiligheid

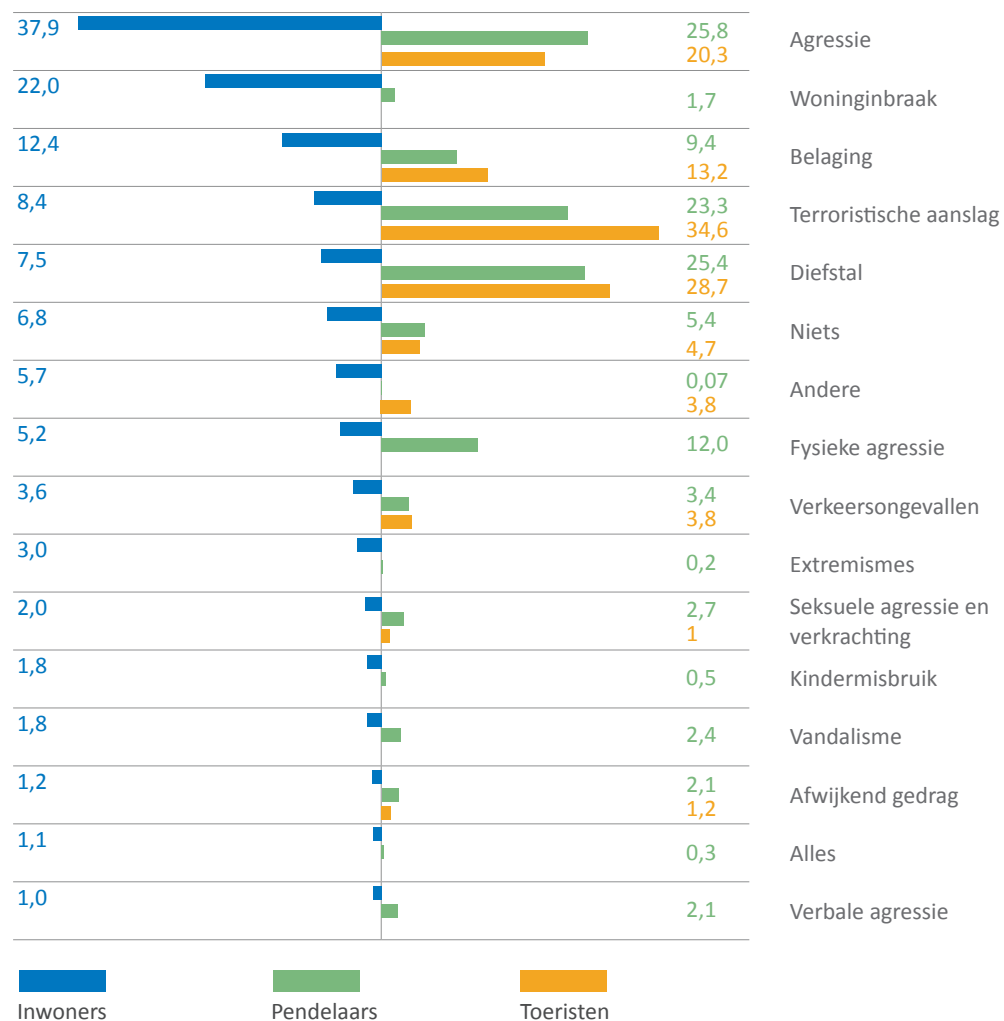
De respondenten kregen de mogelijkheid om vrij te antwoorden op de open vraag: “Waar bent u op het gebied van veiligheid het meest bang van in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?”.

Agressie (zonder verduidelijking over de aard ervan), inbraken/overvallen op de verblijfplaats (voor toeristen) en diefstal zonder geweld behoren tot de angsten die het vaakst aangehaald worden door alle respondenten uit de drie groepen.

De vrees voor agressie leeft bij 38% van de Brusselse inwoners, 26% van de pendelaars en 20% van de toeristen. De angst om slachtoffer te worden van diefstal betreft vooral de pendelaars (25%) en de toeristen (29%) en in mindere mate de inwoners (4,5%).

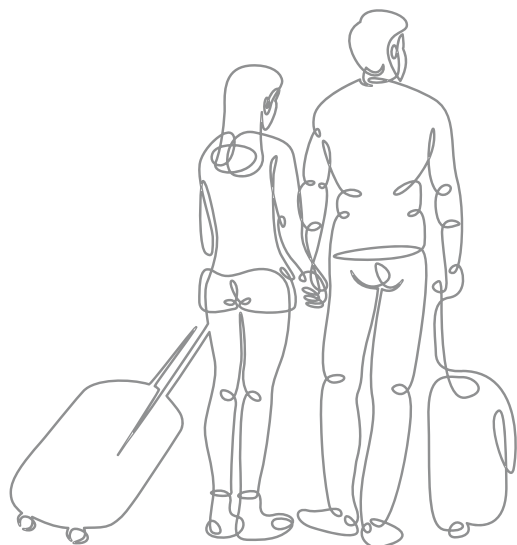

Agressie (zonder verduidelijking over de aard ervan), inbraken/overvallen op de verblijfplaats (voor toeristen) en diefstal zonder geweld behoren tot de angsten die het vaakst aangehaald worden door alle respondenten uit de drie groepen.

Figuur 11: Individuele angsten uitgedrukt door inwoners, pendelaars en toeristen inzake veiligheid in het Brussels Gewest (%) – BPV/BOPV ⁴².

⁴² In het groeperen van de meldingen heeft SONECOM de agressies waarvan de aard niet gedefinieerd is, verzameld onder ‘agressies’. Daardoor bevat de grafiek enerzijds niet-gedefinieerde agressies en anderzijds fysieke/verbale agressies.

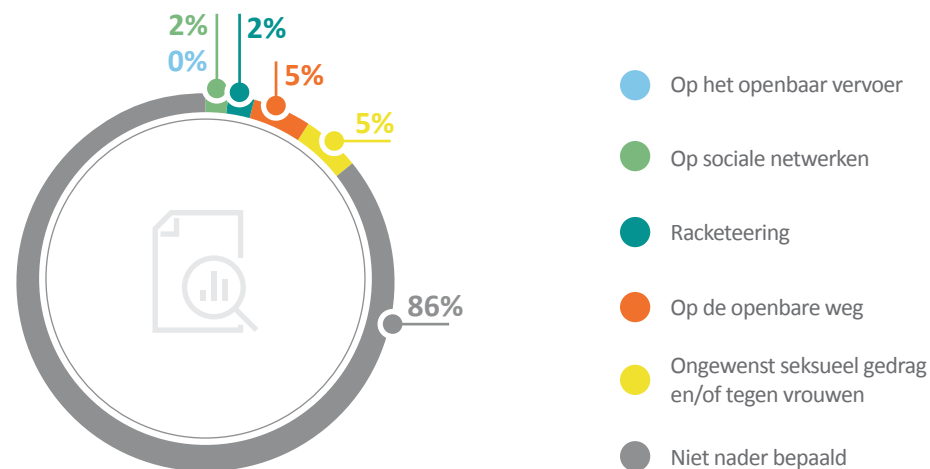
De pendelaars en de toeristen vermelden het vaakst angst voor aanslagen, respectievelijk 23% en 35%. Die angst heeft veel minder gewicht binnen de Brusselse populatie en betreft 8% van de inwoners, hoewel het de vierde vaakst vermelde angst is, na agressie, inbraak en intimidatie. We merken op dat de angst voor aanslagen in het algemeen en vormen van religieus extremisme in het bijzonder niet sterk aanwezig is, maar wel meer werd aangehaald door de inwoners (3%) dan door de pendelaars (0,2%) en de toeristen (0%).

Inbraak is de tweede meest aangehaalde individuele angst door de inwoners (22%). 2% van de pendelaars stelt eveneens zich daarover ongerust te maken maar het betreft hier waarschijnlijk een verkeerde interpretatie van de vraag door de respondenten⁴³.

⁴³ In die zin dat de pendelaars bevestigd werden over feiten die zich enkel in het BHG konden voordoen, is het waarschijnlijk dat het een vertekende interpretatie betreft, hoewel het zou kunnen dat de pendelaars die deze angst aanhalen, beschikken over een tweede verblijf op het grondgebied of dat ze inbraak gelijkstellen met inbraak in de professionele lokalen waarvan ze eigenaar of beheerder zijn.

23% van de pendelaars en 35% van de toeristen vermelden de angst voor aanslagen, tegenover slechts 8% van de inwoners.

Figuur 12: Soorten intimidatie aangehaald in de drie steekproeven – BPV/BOPV

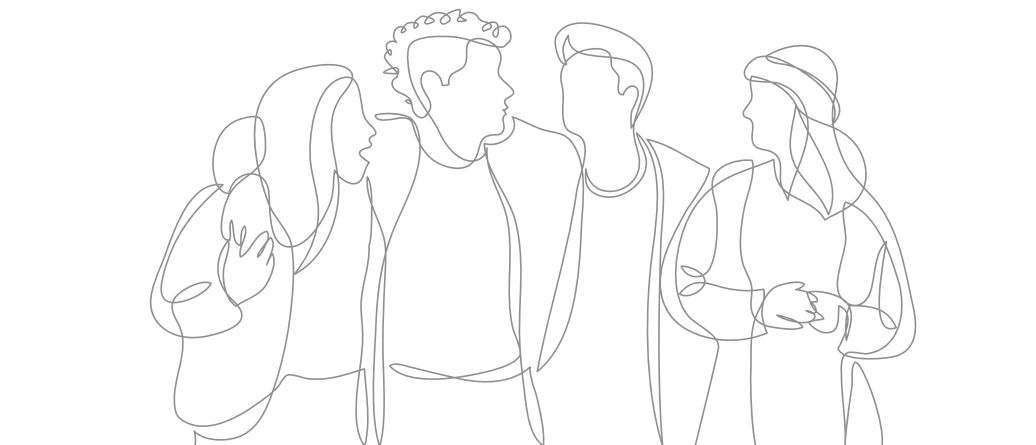
Intimidatie is de derde angst die het vaakst wordt aangehaald door de inwoners (12%). 9% van de pendelaars en 13% van de toeristen voelt zich eveneens betrokken door die problematiek. In meer dan 85% van de gevallen (voor de drie steekproeven) wordt de aard van de intimidatie echter niet verduidelijkt. Wanneer dit wel het geval is, wordt intimidatie van vrouwen en in de openbare ruimte het vaakst aangehaald. Herhaaldelijke 'Racketeering' en cyberpesten werden eveneens in zeer beperkte mate aangehaald⁴⁴.

De angsten die het minst worden aangehaald in de drie steekproeven zijn verbale agressie, afwijkend/storend gedrag, vandalisme⁴⁵ en seksuele agressie.

Wanneer we de aangehaalde angsten naast de aangehaalde storende factoren leggen (*cf. supra*), stellen we vast dat de angsten van de respondenten eerder gebaseerd zijn op hun beoordeling van hun persoonlijke en onmiddellijke kwetsbaarheid dan op omgevingsfactoren die hen dagelijks storen.

⁴⁴ In de meldingen verzameld in de drie steekproeven hadden 6 antwoorden betrekking op herhaalde racketeering en 4 op cyberpesten.

⁴⁵ De lezer zou zich vragen kunnen stellen bij het feit dat de pendelaars en toeristen uitdrukking geven aan angsten in verband met feiten van vandalisme waar ze in het BHG slachtoffer van zouden worden, terwijl ze buiten het Gewest wonen. Het gaat echter over feiten zoals de beschadiging van hun voertuig.

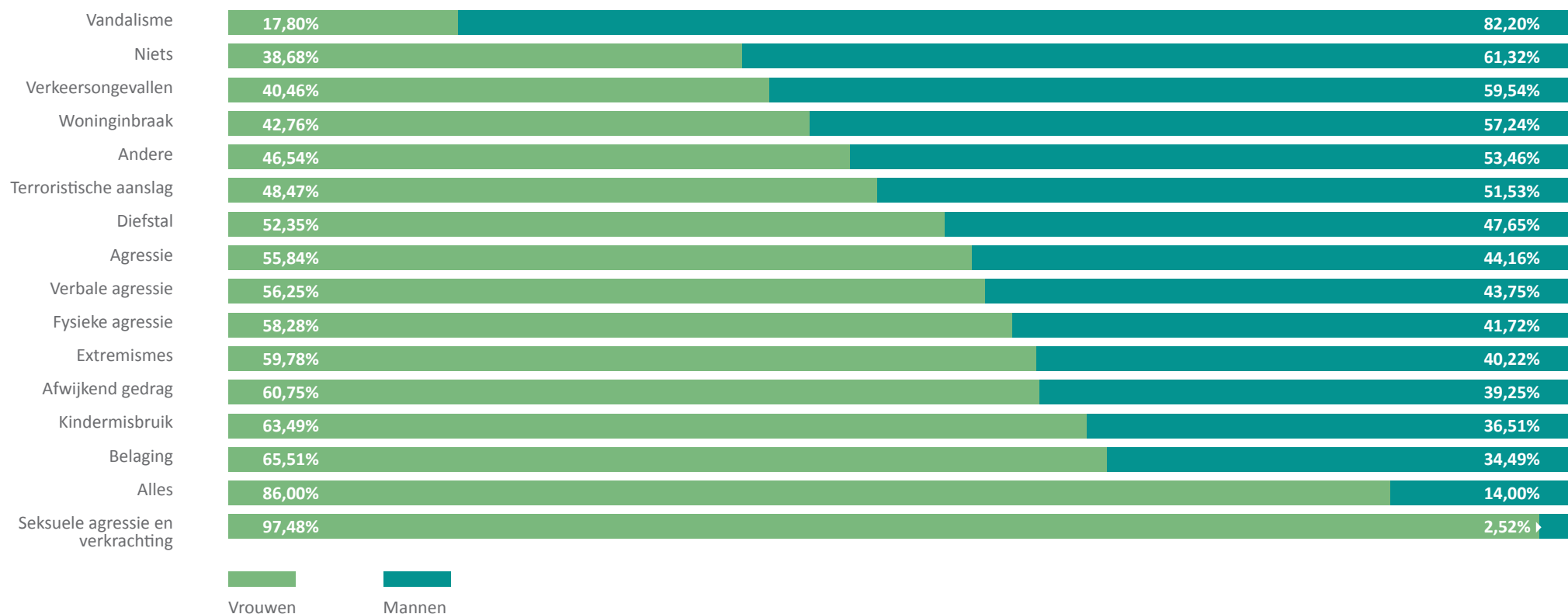
ANDERE ANGSTEN ...

6% van de inwoners, 4% van de toeristen en 0,07% van de pendelaars vermeldten angsten die we door hun sterk heterogene karakter niet in een bepaalde categorie konden onderbrengen. Vaak terugkomende voorbeelden uit de drie steekproeven zijn: misbruiken gepleegd door politieagenten (onrechtmatige identiteitscontrole, geweld, corruptie) alsook aanslagen op het privéleven en de fundamentele vrijheden (cyber-, videobewaking enz.). In mindere mate meldden de drie populaties angsten gelinkt aan het risico op opstanden en natuurrampen.

2.4.2. Volgens de individuele eigenschappen

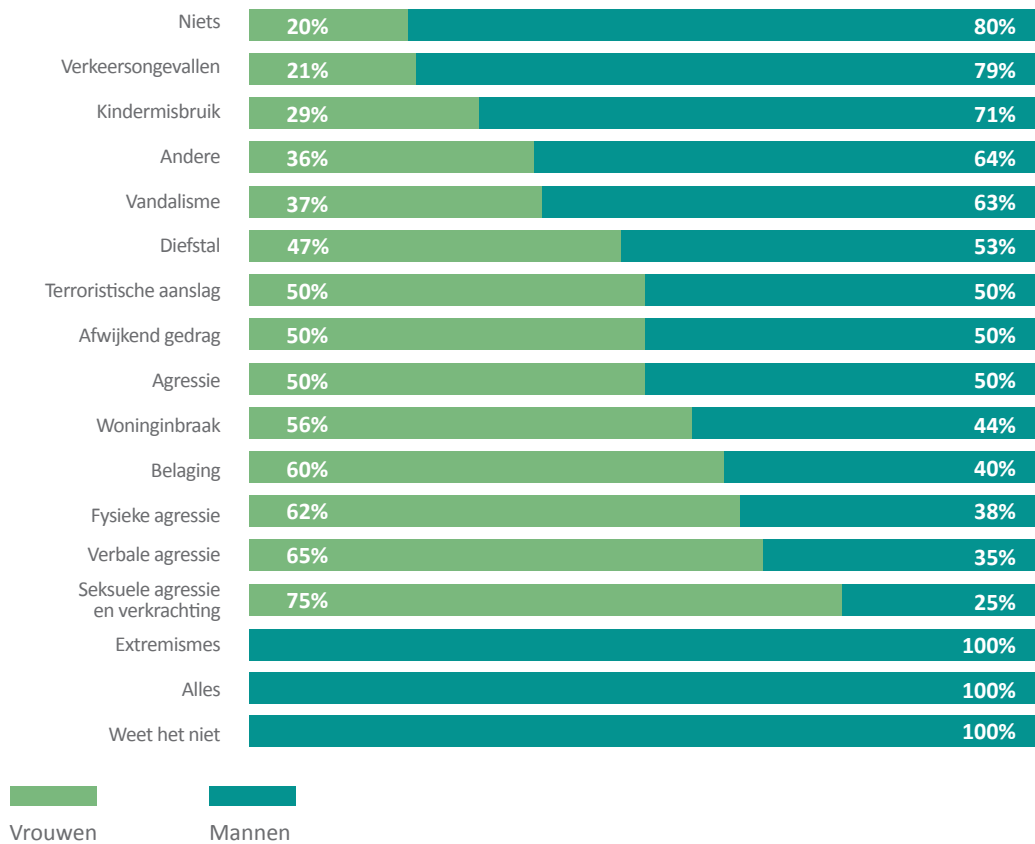
De aard van de angsten varieert ook in functie van het geslacht van de respondent. Binnen de drie steekproeven zijn er veel meer vrouwen die bang zijn voor seksuele agressie en intimidatie, terwijl mannen vaker bang zijn voor vandalisme, verkeersongevallen en inbraak (cf. *infra*).

Er zijn ook meer mannen dan vrouwen die verklaren dat ze ‘geen enkele’ specifieke angst hebben. Dat was ook het geval bij de beoordeling van de veiligheid en het onveiligheidsgevoel, waarbij mannen zich in het algemeen minder kwetsbaar voelen dan vrouwen. De statistische correlatie is evenwel enkel significant bij de inwoners⁴⁶ en kon door de te kleine steekproeven niet worden aangetoond bij de pendelaars en toeristen.

Figuur 13: Individuele angsten per geslacht bij de Brusselse inwoners – BPV/BOPV

⁴⁶ De correlatie tussen het geslacht en de angsten inzake veiligheid is zeer significant bij de ondervraagde inwoners ($p > 0.01$, $\chi^2 = 100.94$, $df = 15$).

Figuur 14: Individuele angsten per geslacht bij de pendelaars – BPV/BOPV

De steekproef van de inwoners vertoonde een zeer significante correlatie met het opleidingsniveau⁴⁷: respondenten met een hoog diploma vrezen verhoudingsgewijs meer verkeersongevallen, terwijl diegenen met een lager diploma meer angsten omtrent hun kinderen hebben⁴⁸.

⁴⁷ $P < 0.01$, $\text{Khi}^2 = 70.40$, $\text{ddl} = 30$.

⁴⁸ Ook hier kon aan de hand van de gekruiste analyse inzake veiligheid met de individuele eigenschappen van de pendelaars en toeristen geen conclusie worden getrokken aangaande het al dan niet significante karakter van de correlatie omwille van de beperkte grootte van de steekproef.

Figuur 15: Individuele angsten per geslacht bij toeristen – BPV/BOPV

2.4.3. Over de veiligheid van de naasten

De territoriale verankering is natuurlijk meer aanwezig bij de inwoners dan bij de pendelaars en toeristen die in tijd en ruimte minder aanwezig zijn. Er werd specifiek aan de inwoners gevraagd: “Vreest u in het algemeen voor de veiligheid van uw gezin/ naasten die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen?”. Ook de frequentie werd bevraagd.

Bijna een inwoner op vijf zegt zich vaak of voortdurend zorgen te maken over de veiligheid van zijn familie of naasten die in het BHG wonen. Hoe langer de inwoners in het Gewest wonen, hoe meer ze die angst ervaren⁴⁹. Hun angst neemt ook toe in functie van het aantal personen dat in het gezin leeft⁵⁰. Onder de inwoners van 25 tot 35 jaar zijn er proportioneel gezien meer dan in de andere groepen die ‘nooit’ vrezen voor de veiligheid van hun naasten. Uit de gekruiste analyse blijkt evenwel geen enkele significante correlatie met het geslacht⁵¹ van de respondent, dit in tegenstelling tot de eerder aangehaalde individuele angsten.

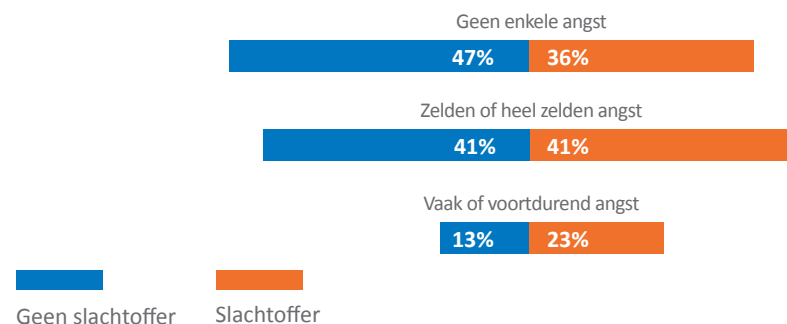
Tot slot wordt een sterke correlatie waargenomen tussen de vrees voor de veiligheid van de naasten en een feit van slachtofferschap in de afgelopen twaalf maanden (*cf. infra*)⁵². Onder de respondenten die tijdens die periode geen slachtoffer werden, zijn er meer die geen enkele angst van dat type ervaren. Slachtoffers zijn verhoudingsgewijs bijna twee keer zo talrijk (23%) dan de anderen (13%) om te vrezen voor de veiligheid van hun familie en naasten.

⁴⁹ $P < 0.01$, $\text{Khi}^2 = 48.57$, $\text{ddl} = 8$.

⁵⁰ Zeer significante correlatie tussen het aantal personen dat in het gezin leeft en de vrees voor de veiligheid van zijn naasten ($p < 0.01$, $\text{Khi}^2 = 73.65$, $\text{ddl} = 16$).

⁵¹ Geen enkele significante correlatie tussen het geslacht en de vrees voor de veiligheid van familie en naasten in het BHG ($p = 0.07$, $\text{Khi}^2 = 8.53$, $\text{ddl} = 4$).

⁵² Zeer significante correlatie tussen het slachtofferschap en het vrezen voor de veiligheid van zijn naasten ($p < 0.01$, $\text{Khi}^2 = 41.21$, $\text{ddl} = 4$).

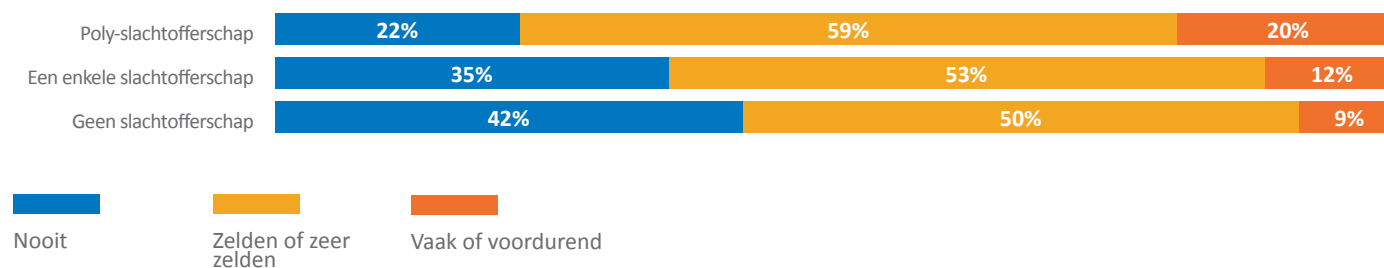
Figuur 16: Frequentie van de angst ervaren door inwoners wat betreft de veiligheid van hun naasten of familie – BPV/BOPV.

2.5. LINK MET HET SLACHTOFFERSCHAP

Het onveiligheidsgevoel varieert weliswaar sterk volgens de eigenschappen van de respondenten en het aantal jaren dat ze in het Gewest leefden (*cf. supra*), ook het slachtofferschap tijdens de laatste twaalf maanden heeft een impact op het onveiligheidsgevoel: onder de recente slachtoffers voelen meer mensen zich onveilig dan in andere groepen.

Het kruisen van het onveiligheidsgevoel met het niveau van slachtofferschap versterkt die observatie: de frequentie van het gevoel van onveiligheid stijgt naarmate het niveau van slachtofferschap toeneemt⁵³. Een groot aandeel (20%) van de personen die tijdens het jaar meer dan een feit van slachtofferschap beleefden, voelt zich - ongeacht de aard van die feiten - vaak of voortdurend onveilig. Dat is beduidend meer dan bij mensen die in de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête geen slachtoffer werden (9%) of die slachtoffer van een enkel feit werden (12%).

Deze zeer significante correlatie wordt ook waargenomen bij de pendelaars: de proportie van respondenten die zich nooit onveilig voelen, is 2,5 keer groter bij diegenen die geen slachtoffer werden in de loop van de voorbij twaalf maanden⁵⁴. Door de kleine geobserveerde steekproef kon geen enkel statistisch verband worden aangetoond bij de toeristen.

Figuur 17: Frequentie van het onveiligheidsgevoel volgens het niveau van slachtofferschap bij de inwoners – BPV/BOPV

⁵³ Zeer significante correlatie tussen slachtofferschap en gevoel van onveiligheid ($p < 0.01$, $Khi^2 = 56,64$, $ddl = 4$).

⁵⁴ Zeer significante correlatie ($p < 0.01$, $Khi^2 = 37,79$, $ddl = 4$).

Slachtofferschap

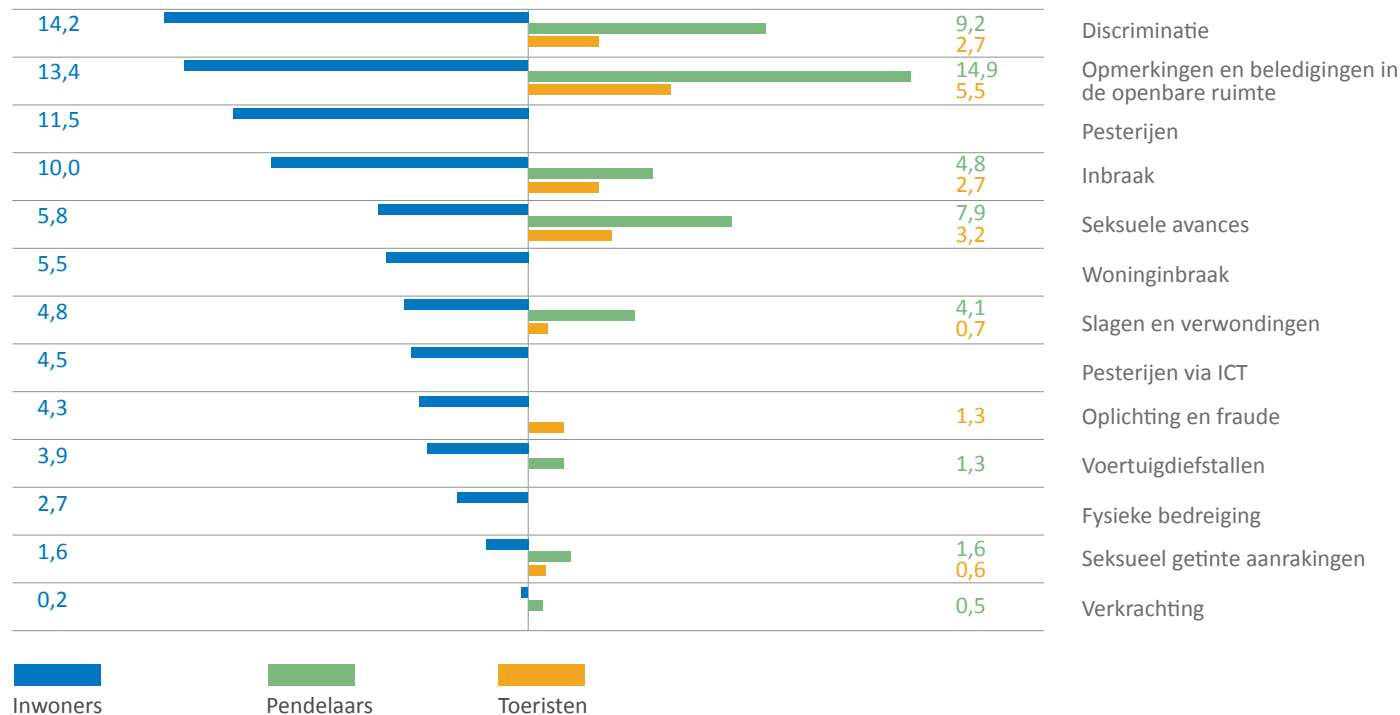

In het algemeen verklaren respondenten dat ze vooral slachtoffer werden van **discriminatie, ongepaste opmerkingen en beledigingen** in de openbare ruimte, **diefstal** (zonder geweld) en **seksuele intimidatie**.

3.1. ALGEMEEN OVERZICHT

Iets minder dan een op twee ondervraagde inwoners (44%) verklaart dat hij tijdens het jaar minstens een keer slachtoffer werd van een feit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in tegenstelling tot 27% van de pendelaars en 13% van de toeristen. In het algemeen betreft het voornamelijk feiten van discriminatie, ongepaste opmerkingen en beledigingen in de openbare ruimte, diefstal (zonder geweld) en seksuele intimidatie⁵⁵.

We stellen ook een afwijking vast tussen individuele angsten en het beleefde slachtofferschap. Terwijl de angsten inzake veiligheid van de respondenten vooral betrekking hebben op agressie en eigendomsdelicten zoals diefstal en inbraken, zijn het de fenomenen die het minst gevreesd worden die de meeste slachtoffers maakten in de loop van de voorbije twaalf maanden.

Figuur 18: Prevalentie van slachtoffers (%) van feiten die plaatsvonden in het BHG, binnen de populaties van inwoners, pendelaars en toeristen in de loop van de afgelopen 12 maanden – BPV/BOPV

⁵⁵ Met uitzondering van aantasting van de eerbaarheid en verkrachting.

Bijna 14% van de inwoners werd tijdens het jaar slachtoffer van minstens een feit van discriminatie in het BHG, t.o.v. 9% bij de pendelaars en 3% bij de toeristen. De resultaten worden lager meer gedetailleerd toegelicht.

Ongepaste opmerkingen en beledigingen in de openbare ruimte staan op de tweede plaats van de feiten waarvan de respondenten stellen dat ze het vaakst slachtoffer werden: 13% van de inwoners, 15% van de pendelaars en 5,5% van de toeristen. Pesterijen, namelijk herhaaldelijk psychologisch of verbaal geweld afkomstig van eenzelfde persoon, vormen het derde verschijnsel waar inwoners slachtoffer van worden (11,5%). Pendelaars en toeristen werden over dit onderwerp niet bevraagd.

Slachtofferschap van seksuele agressie komt in de drie steekproeven slechts weinig voor, met uitzondering van vormen van intimidatie (seksuele toespelingen, misplaatste opmerkingen, ...). 6% van de inwoners, 8% van de pendelaars en 3% van de toeristen verklaren dat ze in de afgelopen twaalf maanden minstens een keer slachtoffer werden in het BHG.

Er dient te worden opgemerkt dat de meest gevreesde feiten (agressie, inbraak, aanslagen) het minst vertegenwoordigd zijn, met uitzondering van diefstallen zonder geweld, die goed zijn voor 10% bij de inwoners, 5% bij de pendelaars en 3% bij de toeristen.

44%

27%

13%

iets minder dan een op twee ondervraagde inwoners (**44%**) verklaart dat hij tijdens het jaar minstens een keer slachtoffer werd van een feit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in tegenstelling tot **27%** van de pendelaars en **13%** van de toeristen.

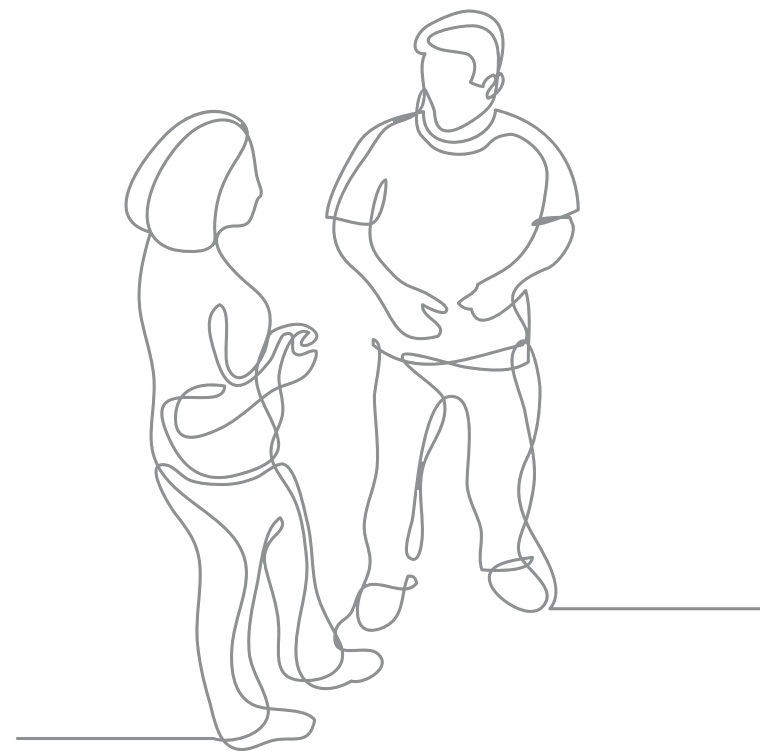

DISCRIMINATIE IN DETAIL

De discriminatieproblematiek verdient bijzondere aandacht. De prevalentie van slachtoffers is immers het hoogst wat betreft discriminatie (14%), in het bijzonder bij de bevraagde Brusselse inwoners, terwijl dat type inbreuk⁵⁶ zelden wordt aangegeven bij de autoriteiten (*cf. infra*). Bij de inwoners betreffen feiten van discriminatie in 45% van de gevallen de toegang tot werk en een keer op vier de toegang tot andere goederen en diensten (leningen, toegang tot een publiek toegankelijke privégelegenheid enz.). De belangrijkste criteria voor discriminatie die de respondenten aanhalen, zijn etnische afkomst, nationaliteit en huidskleur. Pendelaars worden getroffen door diezelfde types van discriminatie maar in mindere mate. Het verslag van het Interfederaal Gelijkekansencentrum UNIA toont eveneens aan dat discriminatiedossiers vaker betrekking hebben op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dan op de rest van het land. In 2018 ging het over 396 dossiers, waarvan 33% aangaande goederen en diensten en 27% over werk en

tewerkstelling. De discriminatiecriteria zijn voornamelijk 'ras'⁵⁷ (40%), gevolgd door 'handicap' (28%) en religieuze of filosofische overtuigingen (14%)⁵⁸.

Ook in de officiële criminaliteitsstatistieken is het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in vergelijking met de rest van het grondgebied het gewest waar feiten van discriminatie het vaakst worden gemeld bij de politie. In het BHG vermeldde 319 pv's een feit van discriminatie in 2018, hetzij +21% t.o.v. het vorige jaar en +8% t.o.v. de afgelopen 10 jaar⁵⁹. De feiten van discriminatie aangegeven bij de politie vertegenwoordigen 0,22% van het totaal van de gerechtelijke inbreuken geregistreerd in het Brussels Gewest. We zullen later zien dat het aangiftepercentage voor dit type slachtofferschap zeer laag ligt, wat de vastgestelde afwijking tussen de officiële cijfers van slachtofferschap en het zelfgerapporteerde slachtofferschap van inwoners tijdens de GVE verklaart.

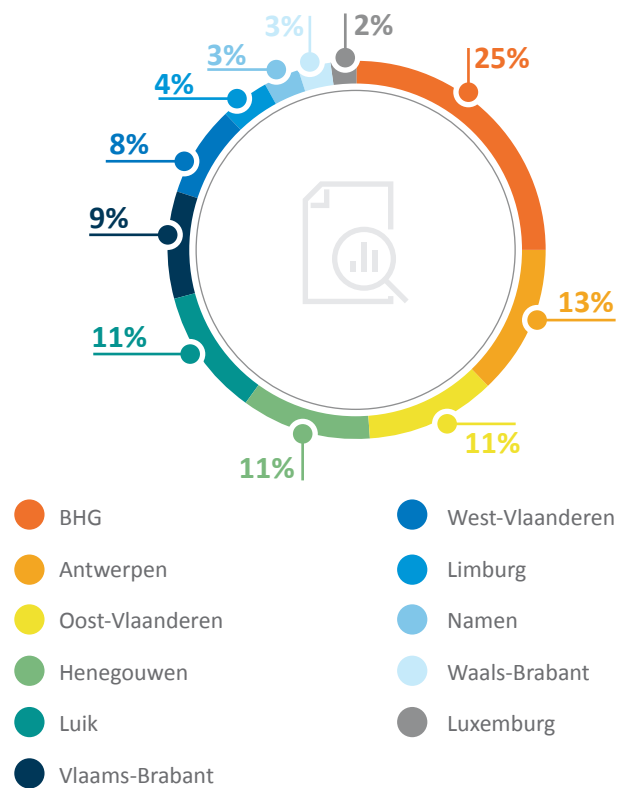

⁵⁶ Zie wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, *B.S.*, 8 augustus 1981; Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, *B.S.*, 30 mei 2007, decreet van 12 december 2008 betreffende de bestrijding van sommige vormen van discriminatie, *B.S.*, 13 januari 2009.

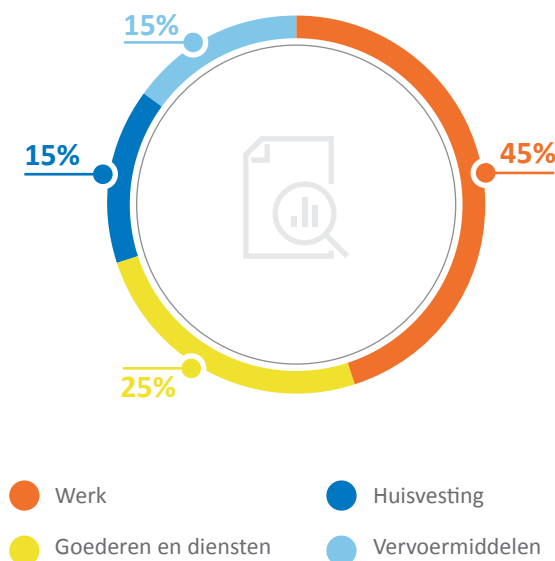
⁵⁷ We hernemen de terminologie gebruikt in het verslag van UNIA, *Cijfersverslag 2018 Mensenrechten in ere herstellen*, Brussel, 2019.

⁵⁸ *Ibidem*, pp. 21-22.

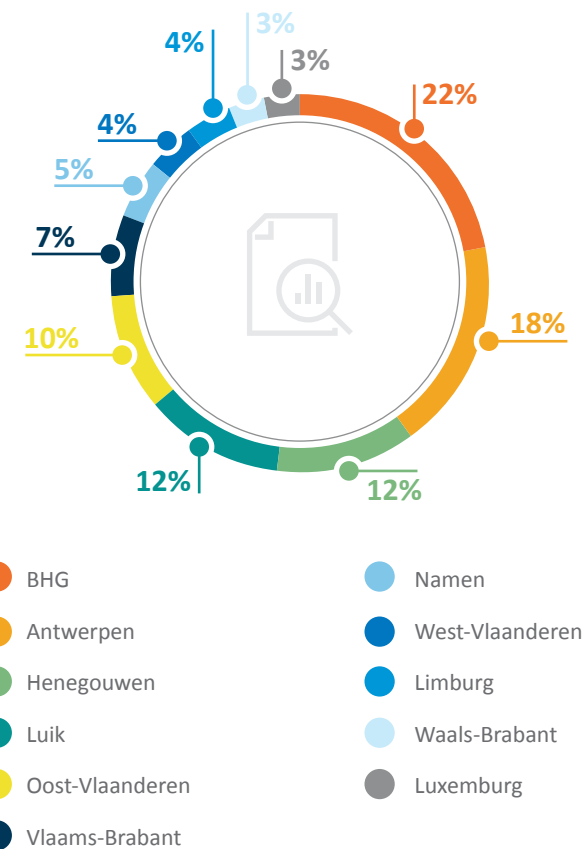
⁵⁹ De politiestatistieken zijn afkomstig van de dienst BIPOL van de directie van politionele informatie en de ICT-middelen (DRI) van de federale politie. De gegevens worden geconsolideerd ANG op 26.4.2019.

Figuur 19: Uitsplitsing van discriminatiedossiers behandeld door UNIA in 2018 volgens de plaats van de feiten – BPV/BOPV: UNIA

Figuur 20: Type discriminatie beleefd door de inwoners in de loop van de laatste twaalf maanden – BPV/BOPV

Figuur 21: Aandeel van feiten rond discriminatie opgetekend door de lokale politiediensten in 2018 afhankelijk van de plaats – BPV/BOPV
Bron: Federale politie - DRI/BIPOL

3.2. VOLGENS HET GESLACHT⁶⁰

Om de drie populaties te kunnen vergelijken, herneemt onderstaande tabel slechts een deel van de feiten in die zin dat de drie vragenlijsten niet dezelfde items voorstelden⁶¹.

	 Inwoners		 Pendelaars		 Toeristen	
Slachtofferschap	F	M	F	M	F	M
Discriminatie	39%	61%	45%	55%	23%	77%
Ongepaste opmerkingen en beledigingen in de openbare ruimte	62%	38%	59%	41%	77%	23%
Diefstal zonder geweld	62%	38%	45%	55%	47%	53%
Seksuele intimidatie	83%	17%	84%	16%	60%	40%
Slagen en verwondingen	40%	60%	35%	65%	0%	100%
Voertuigdiefstal	43%	57%	6%	94%	0%	0%
Seksueel getinte aanrakingen	85%	15%	100%	0%	100%	0%
Verkrachting	100%	0%	100%	0%	0%	0%

Tabel 2: Aandeel vrouwen/mannen (V/M) slachtoffers afhankelijk van het feit – BPV/BOPV

Bij de slachtoffers vormen de mannen die stellen in de afgelopen twaalf maanden slachtoffer geweest te zijn van discriminatie de grootste groep, zowel bij de inwoners (61%) als bij de toeristen (77%) en de pendelaars (55%). Omgekeerd melden meer vrouwen dan mannen dat ze slachtoffer werden van ongepaste opmerkingen of beledigingen in de openbare ruimte: 62% bij de inwoners, 77% bij de toeristen en 59% bij de pendelaars. In de drie steekproeven is het percentage mannen bij de slachtoffers van slagen en verwondingen hoger dan het percentage vrouwen. Wat diefstal betreft, zijn de slachtoffers veelal mannen bij de pendelaars (55%) en de toeristen (53%), terwijl

dat bij de inwoners vaker vrouwen zijn (62%). Het bestaan van een correlatie tussen het geslacht en het type slachtofferschap kon enkel bij de inwoners worden aangetoond⁶²:

- Er blijkt een zeer significante correlatie te bestaan tussen het geslacht en de diefstallen zonder geweld⁶³. Vrouwen worden meer slachtoffer van diefstal zonder geweld dan mannen, terwijl de kans voor die laatsten groter is om slachtoffer te worden van slagen en verwondingen⁶⁴.
- Ondanks de geobserveerde geslachtsverhoudingen inzake slachtofferschap wat betreft inbraken en voertuigdiefstal (*cf. supra*), kon geen enkele significante correlatie tussen het geslacht en die feiten worden aangetoond⁶⁵. Dat lijkt logisch aangezien de doelwitten voor dat type overtreding geen individu's maar goederen zijn: het voertuig of de woning. Bij het plegen van het misdrijf wordt eerder rekening gehouden met de mate van beveiliging van het doelwit, de waarde en de slaagkansen (gebrek aan sociale controle, afwezigheid van de eigenaar enz.);
- Het geslacht beïnvloedt op zeer significante wijze of men al dan niet geconfronteerd wordt met ongepaste opmerkingen en beledigingen in de openbare ruimte⁶⁶: vrouwen worden het meest getroffen, net als personen van minder dan 25 en meer dan 65 jaar oud;
- De aantastingen van seksuele aard zijn sterk en significant gecorreleerd met het feit vrouw te zijn, maar ook met de leeftijd: onder de 35 jaar wordt men het meest geconfronteerd met deze feiten⁶⁷;
- Wat betreft de feiten van discriminatie hebben alle elementen van het profiel een invloed op het feit dergelijke feiten te ondergaan: mannen tussen 25 en 44 jaar, of met hoogstens een diploma van het basisonderwijs⁶⁸, worden het vaakst getroffen.

⁶¹ De vragenlijsten moesten worden aangepast in functie van de realiteit van elke populatie van de studie. Pendelaars en toeristen kregen bijvoorbeeld geen vragen over slachtofferschap aangaande inbraak in die zin dat hun domicilie zich buiten het BHG bevindt.

⁶² Niet voor toeristen en pendelaars wegens te kleine steekproeven.

⁶³ Zeer significante correlatie ($p=0.003$, $\text{Khi}^2=9.07$, $\text{ddl}=1$).

⁶⁴ Significante correlatie ($p=0.03$, $\text{Khi}^2=4.66$, $\text{ddl}=1$).

⁶⁵ Geen enkele significante correlatie tussen het geslacht en voertuigdiefstallen ($p=0.18$, $\text{Khi}^2=1.81$) of inbraken ($p=0.53$, $\text{Khi}^2=3.18$).

⁶⁶ Zeer significante correlatie ($p<0.01$, $\text{Khi}^2=11.98$, $\text{ddl}=1$).

⁶⁷ Zeer significante correlatie tussen het geslacht en seksuele intimidatie ($p<0.01$, $\text{Khi}^2=45.24$, $\text{ddl}=1$), aantasting van de eerbaarheid en verkrachtingen ($p<0.01$, $\text{Khi}^2=13.68$, $\text{ddl}=1$).

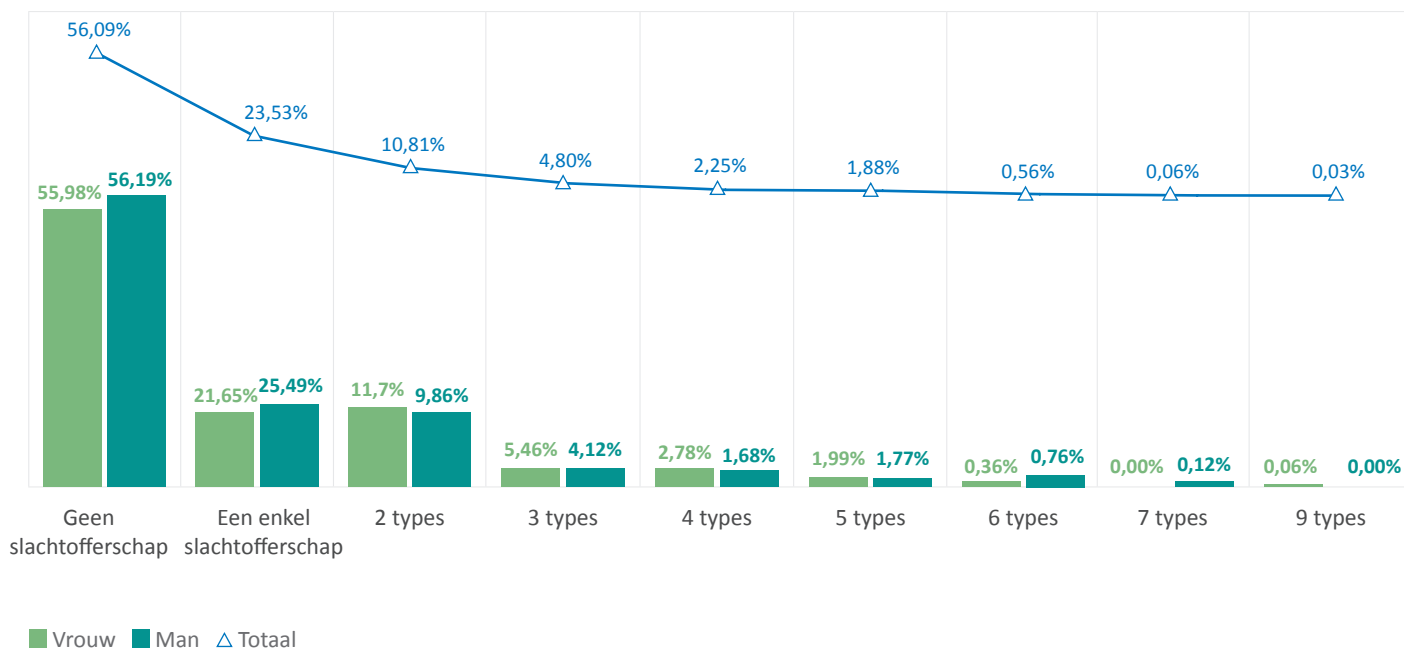
⁶⁸ Diploma lager secundair onderwijs en lager (geen diploma, diploma basisonderwijs).

⁶⁰ Die bijzondere aandacht voor de dimensie geslacht past in het kader van de toepassing van artikel 4 van de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen, *B.S.*, 13 februari 2007 en van artikel 4 van de Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 29 maart 2012 houdende de integratie van de genderdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, *B.S.*, 13 april 2012.

3.3. POLY-SLACHTOFFERSCHAP EN MEERVOUDIG SLACHTOFFERSCHAP

Op basis van de gegevens met betrekking tot slachtofferschap in de loop van de laatste twaalf maanden is het mogelijk om te identificeren welke respondenten het slachtoffer waren van verschillende feiten (poly-slachtofferschap) en wie meerdere malen slachtoffer werd van een gelijkaardig feit (meervoudig slachtofferschap)⁶⁹. Aangezien die analyse twee nieuwe substeekproefgroepen van kleine omvang genereert, kon ze niet worden uitgevoerd voor de pendelaars en toeristen omdat deze steekproeven al van bij het begin klein waren.

De inwoners werden bevraagd over de frequentie waaraan ze slachtoffer werden van voertuigdiefstal, inbraak, diefstal zonder geweld, slagen en verwondingen en bedrog. Bijna een inwoner op vier werd slachtoffer van een enkel type feiten terwijl een op vijf slachtoffer werd van minstens twee verschillende types feiten in de loop van de afgelopen twaalf maanden. Verhoudingsgewijs zijn vrouwen vaker slachtoffer van verschillende vormen van criminaliteit/overlast.

Van de ondervraagde inwoners kreeg bijna 11% te maken met twee verschillende vormen van slachtofferschap. Het betreft de grootste categorie van poly-slachtoffers. Wat betreft beleefd individueel slachtofferschap in de loop van de afgelopen twaalf maanden komen intimidatie en beledigingen in de openbare ruimte het vaakst samen voor. Bij beledigingen in de openbare ruimte zien we het vaakst een cumulatie met seksuele avances of diefstallen zonder geweld. Discriminatie blijkt een feit waar de Brusselaar regelmatig mee geconfronteerd wordt. Slachtoffers van discriminatie zijn vaak eveneens slachtoffer van beledigingen in de openbare ruimte en psychologisch geweld.

Figuur 22: Poly-slachtofferschap bij inwoners in de loop van de afgelopen twaalf maanden volgens de variatie in de feiten – BPV/BOPV

⁶⁹ LUSSIER A. *et al.*, *op.cit.*

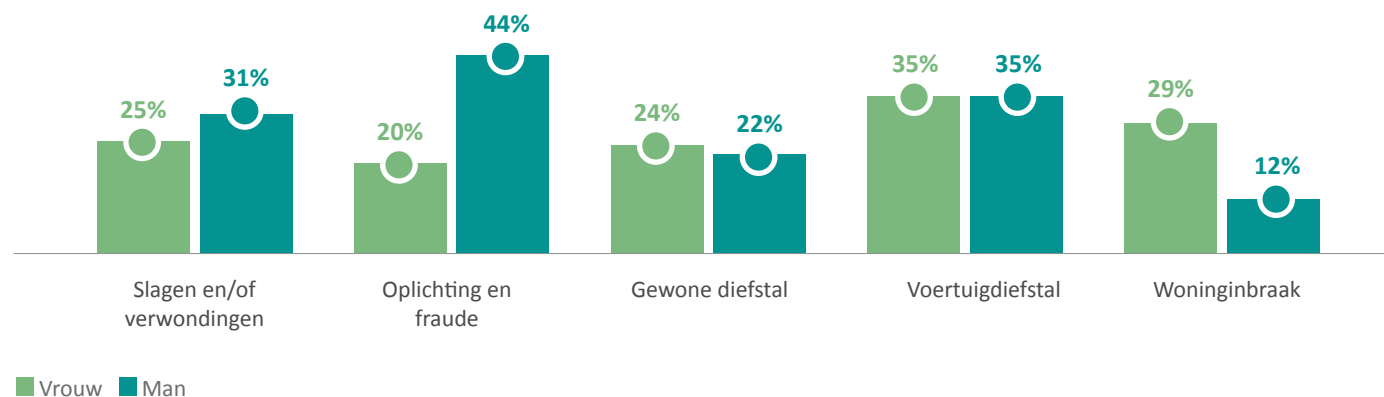
Wat meervoudig slachtofferschap betreft, zit in de groep van inwoners die slachtoffer werden van oplichting en fraude het hoogste aantal mensen dat meermaals slachtoffer werd: 21% stelt dat ze 2 keer slachtoffer werden en 12% werd minstens 3 keer op een jaar slachtoffer van gelijkaardige feiten.

Bijna een inwoner op drie die slachtoffer werd van slagen en verwondingen stelt dat dat tijdens het jaar meerdere keren gebeurde. Hetzelfde geldt voor inwoners die slachtoffer werden van voertuigdiefstal. Te noteren dat 20% van de inwoners die slachtoffer werden van inbraak daar op een tijdspanne van een jaar minstens twee keer slachtoffer van werden. Een op vijf slachtoffers van diefstal werd in hetzelfde jaar opnieuw slachtoffer van hetzelfde feit.

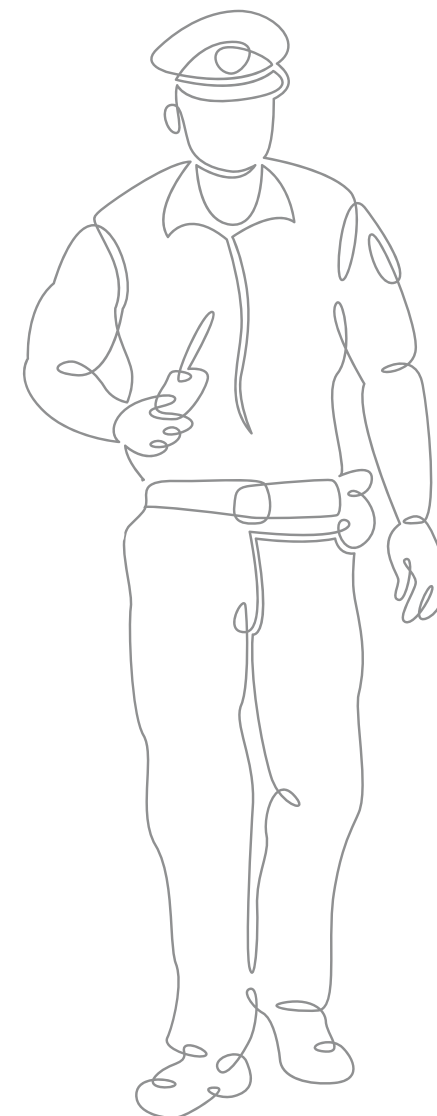

Figuur 23: Herhaald slachtofferschap van eenzelfde feit bij de inwoners – BPV/BOPV

In de afgelopen twaalf maanden werden mannen verhoudingsgewijs vaker herhaaldelijk slachtoffer van oplichting of slagen en verwondingen terwijl vrouwen op hun beurt vaker slachtoffer werden van meerdere diefstallen.

Figuur 24: Percentage meervoudig slachtofferschap (voor hetzelfde type feit) volgens het geslacht van de inwoner – BPV/BOPV

Reactie **IN GEVAL VAN** **SLACHTOFFERSCHAP**

4.1. PERCENTAGE AANGIFTEN: HET AANGEVEN VAN FEITEN AAN DE POLITIE

We stellen vooreerst vast dat de feiten waarvoor het minst individuele angst wordt uitgedrukt en waarvoor de respondenten verklaren dat ze er het vaakst slachtoffer van worden (*cf. supra*) ook de feiten zijn die het minst aan de politie gesignaleerd worden. Feiten van discriminatie, ongepaste opmerkingen en beledigingen in de openbare ruimte en intimidatie/verbaal geweld zijn diegene waarvoor het aangiftepercentage het laagst is:

2% van de feiten van discriminatie beleefd door inwoners vormden het voorwerp van een klacht bij de politie, t.o.v. 5% bij de pendelaars en 0% bij de toeristen;

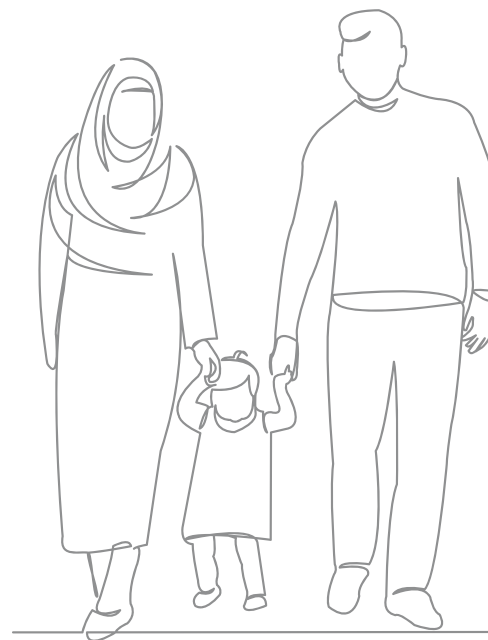
5% van de ongepaste opmerkingen en beledigingen in de openbare ruimte beleefd door inwoners vormden het voorwerp van een klacht bij de politie, t.o.v. 10% bij de pendelaars en 0% bij de toeristen;

8% van de feiten van intimidatie werden door de inwoners gesignaleerd aan de politie (toeristen en pendelaars werden niet bevraagd over dat type feiten⁷⁰);

Twee van de drie gerapporteerde verkrachtingen bij de pendelaars werden aangegeven bij de politie (bij de bevraagde inwoners en toeristen waren er geen slachtoffers).

De feiten waarover de drie populaties in de studie zich naar eigen zeggen het vaakst ongerust maken (agressie, diefstal, inbraak), zijn diegene met het hoogste percentage aangiften.

Eigendomsdelicten zoals inbraak of voertuigdiefstal zijn delicten waarvoor de Brusselse inwoners verklaren dat ze het vaakst klacht hebben ingediend bij de politie, met een aangiftepercentage van respectievelijk 80% en 74%. De pendelaars die slachtoffer werden van voertuigdiefstal (1,3%) gaven dat twee keer op vijf aan bij de politie. 57% van die diefstallen betroffen een fiets, wat kan suggereren dat het slachtoffer het minder zinvol acht om klacht in te dienen dan wanneer het een duurder voertuig betreft. Geen enkele bevraagde toerist werd het slachtoffer van diefstal van zijn voertuig of persoonlijke bezittingen uit zijn voertuig in de loop van zijn verblijf.

⁷⁰ Intimidatie omvat een dimensie van herhaling in de tijd door eenzelfde persoon. Daardoor komt dat type feiten minder vaak voor bij toeristen en pendelaars die, op termijn, minder blootgesteld zijn aan het beleven van een feit van intimidatie tijdens hun doorkomst op het Brussels grondgebied; toch zijn de pendelaars er waarschijnlijk meer aan blootgesteld, maar in een kader van agressie op de werkplaats, wat buiten de problematiek van de algemene veiligheid valt.

DIEFSTAL EN INBRAAK ZIJN DE FENOMENEN MET HET HOOGSTE PERCENTAGE AANGIFTEN

Diefstallen zonder geweld worden minder vaak aangegeven: inwoners signaleerden de feiten in 68% van de gevallen, t.o.v. 50% bij de pendelaars en 35% voor de toeristen. Het aangiftepercentage varieert vaak in functie van de aard van de omstandigheden⁷¹. Slachtoffers zijn meer geneigd om klacht in te dienen wanneer er een administratieve noodzaak voor is (identiteitspapieren, vliegticket, boorddocumenten enz.), wanneer de geleden schade groot is of in geval van bezwarende omstandigheden bij de diefstal (gebruik van geweld enz.). Het lijkt dus logisch dat het aangiftepercentage lager is dan voor voorgaande delicten. De enquête toont ook aan dat bij de inwoners 6% van de diefstallen gebeurt waar men werkt of studeert en 17,5% thuis. Ook bij de pendelaars vindt een diefstal op vijf plaats op de werkplek. Dat laat toe te suggereren dat het aangiftepercentage voor eenvoudige diefstal niet alleen afhangt van de schade maar eventueel van het bestaan van aangiften van diefstal rechtstreeks ingediend bij de werkgever/opleidingsinstelling, of verband houdt met diefstallen die thuis worden gepleegd door naasten van het slachtoffer (kinderen, partners enz.) en waarbij het indienen van een klacht niet als aangewezen beschouwd wordt.

Fysieke agressie en slagen en verwondingen worden het minst vaak aangegeven. De inwoners signaleren iets minder dan een op twee gevallen van dat type feiten (45%), bij pendelaars is dat 15%⁷².

Voor de inwoners kan het aangiftepercentage betrekking hebben op de omstandigheden van de slagen en verwondingen. In 40% van de gevallen is diefstal de reden van die geweldplegingen, wat kan suggereren dat het aangiftepercentage voornamelijk betrekking heeft op die situaties. 9% van de geweldplegingen vindt thuis plaats, wat eventueel verwijst naar het fenomeen van intrafamiliaal geweld dat zelden aangegeven wordt. Bij pendelaars komt fysieke agressie in iets minder dan een keer op drie voor in de context van diefstal. Terwijl die geweldplegingen bij de inwoners voor 3% van de gevallen plaatsvinden waar ze werken of studeren, geldt dat voor 5% van de pendelaars. We kunnen bijgevolg stellen dat de geweldplegingen die plaatsvinden op de werk-/studeerplek ondervertegenwoordigd zijn in de feiten aangegeven bij de politie. Het slachtoffer kan de

⁷¹ ROBERT Ph., « Les statistiques criminelles et la recherche. Réflexions conceptuelles », in *Déviance et société*, 1977, vol.1, n°1, pp. 5-11.

⁷² Bij de toeristen werd een enkele respondent slachtoffer van fysieke agressie en hij diende klacht in.

voorkeur hebben voor het lanceren van een interne administratieve procedure en dat als voldoende beoordelen.

Voor oplichting en fraude wordt bij de inwoners een percentage aangiften opgetekend van meer dan 31%⁷³. Inwoners zijn voornamelijk slachtoffer van fraude met betrekking tot aankopen/verkoop op het internet (17,7%), identiteitsfraude (15,5%), frauduleuze geldophalingen (15%), informaticafraude (9,4%) en 52% andere feiten die als oplichting worden beschouwd maar op strafrechtelijk vlak evenwel niet als dusdanig worden erkend (ontevreden over de aankoop van een goed/dienst, agressieve commerciële praktijken, FOD Financiën die geen rekening houdt met bepaalde fiscale aftrekposten enz.). Wanneer we die feiten vergelijken - volgens hun aard en schade - met het opgetekende aangiftepercentage, kunnen we de hypothese formuleren dat de slachtoffers vooral klacht indienen wanneer ze een belangrijk financieel verlies lijden (geldophalingen, internetfraude). Oplichting aangaande de verkoop/aankoop via het internet leidt immers vaak tot heel wat kosten voor het slachtoffer (*money remittance*⁷⁴ enz.).

De aangiftepercentages zijn het laagst voor feiten met betrekking tot de aantasting van de seksuele integriteit, waarvan de prevalentie van slachtofferschap 7,6% bedraagt bij de Brusselse inwoners, 10% bij de pendelaars en 4% bij de toeristen. De slachtoffers van misplaatste **seksuele toenaderingen** doen aangifte in 4,7% van de gevallen bij de inwoners en 4,5% bij de pendelaars. Door de toeristen werden 6 feiten verklaard, waarvan er geen enkel werd aangegeven bij de politie. Zowel bij pendelaars als inwoners doen die feiten zich in de helft van de gevallen voor op de openbare weg en respectievelijk in 3,4% en 17,2% van de gevallen op de plaats waar het slachtoffer werkt of studeert.

Twee feiten op tien worden gepleegd door een persoon die deel uitmaakt van het nabije of ruime entourage van het slachtoffer. De inwoners (29 slachtoffers) en de toeristen (1 slachtoffer) hebben geen klacht ingediend over de aantasting van de eerbaarheid. 5% van de pendelaars verklaren dat ze klacht indienden volgend op dit type feiten, die in iets minder dan een op vier gevallen worden gepleegd door een persoon uit het nabije of ruime entourage van het slachtoffer en waarvan 8% een partner of ex-partner betreft. Ook verkrachting wordt slechts zelden aangegeven door de slachtoffers: slechts twee pendelaars van drie signaleerden de feiten, bij de inwoners en toeristen was niemand slachtoffer. De steekproeven zijn evenwel te klein om conclusies te trekken aangaande deze feiten van seksuele aard. We kunnen wel enerzijds wijzen op het beperkte nut voor slachtoffers om aangifte te doen over avances in de openbare ruimte. Ze kunnen de situatie immers beschouwen als 'onder controle' door ze te mijden of te reageren op het gedrag. Ingeval van aantasting van de eerbaarheid of van verkrachting kan anderzijds een angst ontstaan voor represailles of verergering van de situatie. Het slachtoffer kan zich schuldig voelen of bang zijn niet geloofd te worden, wat hem ervan weerhoudt klacht in te dienen, maar het kan ook afhankelijk zijn van de context (indien het gaat over een kennis, een familielid enzoverder).

DISCRIMINATIE EN OPMERKINGEN EN BELEDIGINGEN IN DE OPENBARE RUIMTE ZIJN DE FENOMENEN DIE HET MINST GERAPPORTEERD WORDEN

⁷³ 3 slachtoffers van oplichting/fraude bij de ondervraagde toeristen.

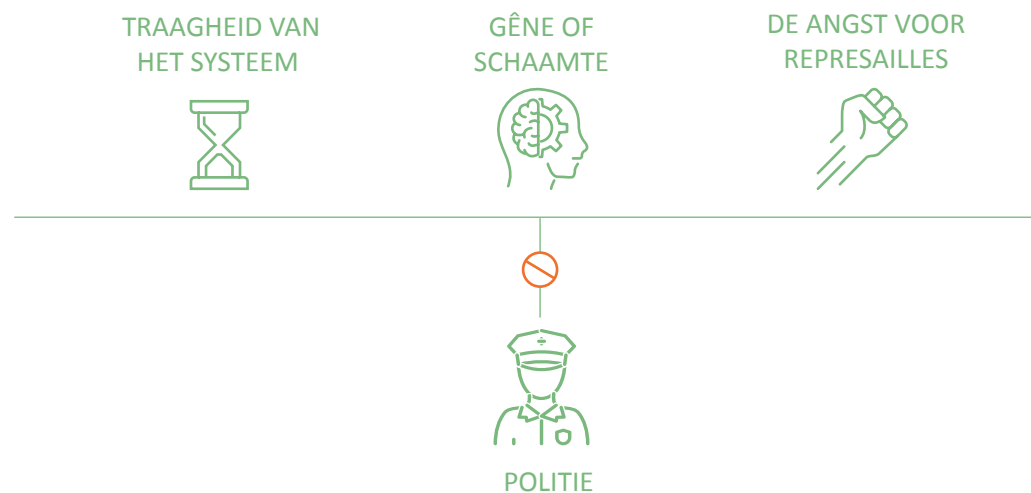
⁷⁴ Fraude waarbij de *modus operandi* er het vaakst uit bestaat te vragen geld te sturen om de eerste kosten voor een product of dienst te betalen.

4.2. WAAROM DE FEITEN NIET AAN DE POLITIE SIGNALEREN?

Op de gesloten vraag “Als u slachtoffer was maar geen klacht heeft ingediend, waarom diende u geen klacht in?”, stelden de pendelaars het vaakst dat ze er het nut niet van inzien (84%), gevolgd door de inwoners (77,5%). De inwoners hebben iets minder angst om niet geloofd of serieus genomen te worden (10,3%) ten opzichte van de pendelaar (13%) die wat meer schroom zouden ervaren om klacht in te dienen. De kleine steekproeven voor toeristen en pendelaars maken het niet mogelijk om de redenen van het niet-aangeven bij de politiediensten verder uit te diepen.

Het dient te worden genoteerd dat de inwoners de mogelijkheid kregen om de voormelde redenen te verduidelijken. De vragenlijst stelde de inwoners immers voor om ook andere redenen op te geven dan diegene die in de vragenlijst werden voorgesteld. De analyse van de 12% van de aangehaalde redenen opgenomen onder deze categorie ‘andere’ preciseert het gevoel van nutteloosheid en het gebrek aan interesse om stappen te ondernemen: de inactiviteit van de politie en het anticiperen op het uitblijven van gevolg op het gerechtelijk niveau verklaren voor een groot stuk waarom slachtoffers de feiten niet aangeven. De angst voor represailles en/of het verergeren van de situatie worden ook regelmatig aangehaald, evenals het feit de problemen zelf te willen oplossen. Bepaalde slachtoffers menen inderdaad dat ze de politiediensten niet nodig hebben en dat ze zelf in staat zijn hun slachtofferschap aan te pakken. Tot slot konden bepaalde overwegingen betreffende de strafrechtelijke procedure uit de getuigenissen gehaald worden: vooral de kosten en de traagheid van het systeem worden gezien als ontradende elementen voor het indienen van een klacht.

Bij de inwoners die minstens een keer in de loop van de afgelopen twaalf maanden slachtoffer werden, werden bepaalde tendensen in verband met de individuele eigenschappen waargenomen. Mannen zijn proportioneel gezien meer geneigd om geen klacht in te dienen wegens de nutteloosheid van de procedure, terwijl vrouwen vaker gêne of schaamte voelen en vrezen dat ze niet geloofd worden wanneer ze klacht indienen. Die reden wordt ook meer opgegeven door de slachtoffers tussen 35 en 44 jaar. Voor 16% van hen is dat de reden om geen aangifte te doen, terwijl dat minder het geval is bij 25- tot 34-jarigen. Schaamte en gêne komen proportioneel gezien vaker voor bij jonge slachtoffers (15- tot 34-jarigen) en bij 65-plussers. 25- tot 34-jarigen beslissen vaker om geen klacht in te dienen onder druk van hun familie of omgeving dan de andere leeftijdscategorieën. Het opleidingsniveau lijkt eveneens te beïnvloeden of er al dan niet klacht wordt ingediend. Bij de respondenten met een laag diploma zijn er verhoudingsgewijs meer die zeggen dat ze het onnuttig vinden om de feiten aan de politie te signaleren en dat ze bang zijn om niet geloofd te worden.

4.3. BEROEP OP HULP VAN BUITENAF

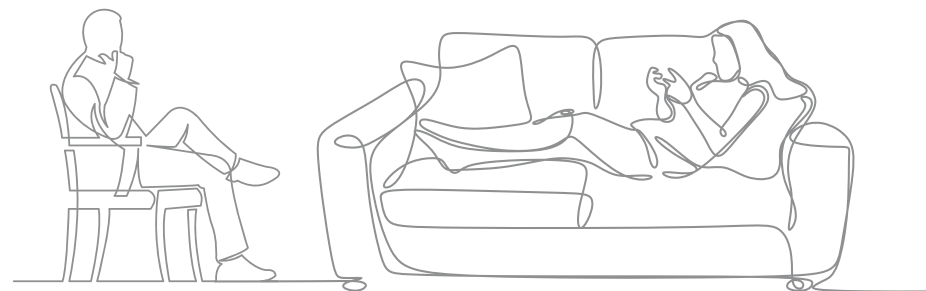
4.3.1. Afhankelijk van de aard van het slachtofferschap

Er werd aan de Brusselse inwoners specifiek gevraagd of ze een beroep gedaan hebben op hulp van buitenaf (uitgezonderd politie) toen ze slachtoffer werden. Met 'hulp van buitenaf' worden bijvoorbeeld bedoeld de diensten voor slachtofferhulp, psychologen, sociale werkers enz.

Met uitzondering van inbraken, waar 6% van de slachtoffers verklaren dat ze een beroep deden op de verzekeringen, verklaren de slachtoffers van andere soorten diefstal (voertuig of eenvoudige diefstal) dat ze naast de politie op geen enkele dienst beroep deden. De slachtoffers van oplichting vormen de groep die het vaakst beroep deed op hulp van buitenaf: in bijna twee gevallen op drie werd de vraag om hulp ingediend bij het OCMW.

Onder de slachtoffers van slagen en verwondingen deed bijna een inwoner op tien een beroep op hulp van buitenaf. In meer dan de helft van de gevallen gaat het om een psycholoog. Bij gevallen van fysieke agressie wordt 9% van de slachtoffers hoofdzakelijk doorverwezen naar een bemiddelingsdienst (35%), een psycholoog (26%) of een hulpline (7%).

Een op tien slachtoffers van psychologisch geweld/intimidatie verklaart een psycholoog/psychiater te hebben geraadpleegd (54%) of de hulp van een referentiepersoon te hebben gevraagd (24%) zoals een hiërarchische meerdere, een vertrouwenspersoon enz. Wat betreft verbale agressie in de openbare ruimte, deed 3% van de slachtoffers een beroep op hulp van buitenaf. In iets meer dan twee gevallen op drie betreft het de opvolging door een psycholoog of psychiater. Intimidatie op sociale media, per mail of sms heeft 8% van de slachtoffers ertoe geleid hulp te vragen bij een bemiddelingsdienst (15%), een psycholoog (16%) of een dokter (22%) en in 17% van de gevallen verspreidde het slachtoffer een oproep om hulp via sociale media.

Voor handelingen van seksuele aard verklaart 5% van de slachtoffers van seksuele intimidatie en 6% van de slachtoffers van de aantasting van de eerbaarheid een beroep te hebben gedaan op hulp van buitenaf (met uitzondering van politie). Het ging quasi uitsluitend om hulp van een psycholoog⁷⁵.

Tot slot doet 3% van de slachtoffers van discriminatie beroep op hulp van buitenaf: in 22% van de gevallen bij de werkgever, 15% bij de vakbonden en in een geval op vijf bij een advocaat.

Gelet op het voorgaande, kunnen we drie vormen van beroep op hulp van buitenaf onderscheiden in geval van slachtofferschap:

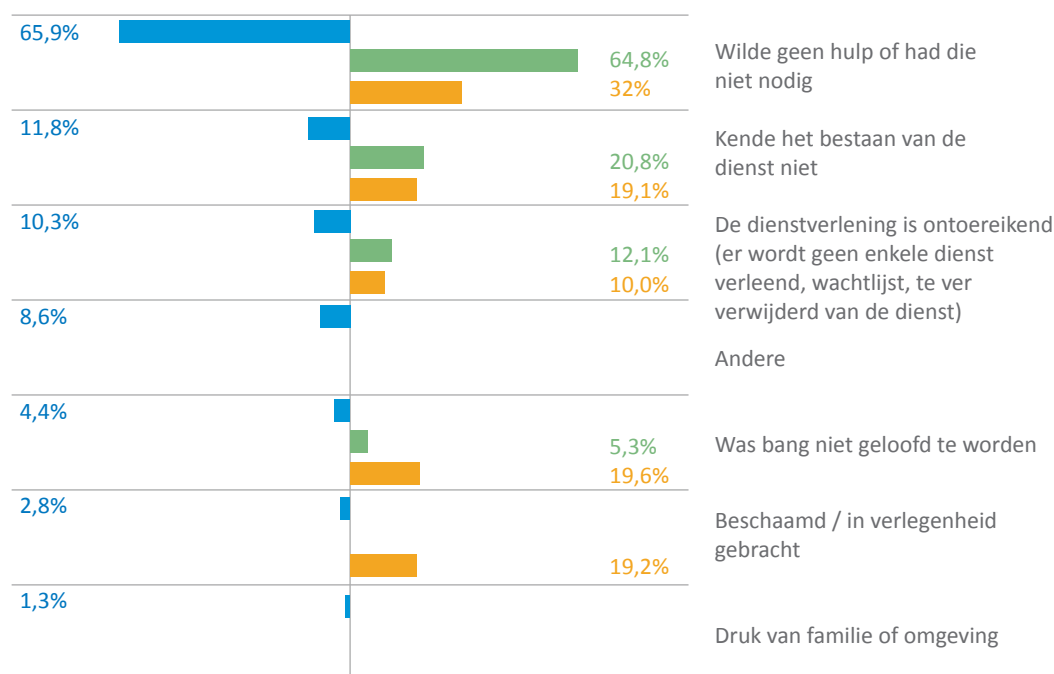
- hulp bij het regelen van verzekeringen en schadevergoedingen: OCMW of verzekering;
- hulp bij het oplossen van het probleem: bemiddelingsdiensten, werkgever, advocaten of vakbonden;
- ondersteuning/begeleiding: psychologen, psychiaters, artsen.

Het dient te worden genoteerd dat er geen enkele gemeentelijke of gewestelijke preventiedienst, noch actoren uit het verenigingsmilieu of uit de veiligheid vermeld werden.

⁷⁵ Geen enkele inwoner verklaarde het slachtoffer te zijn geworden van verkrachting in de loop van de afgelopen twaalf maanden in het BHG.

4.3.2. Redenen om geen beroep te doen op hulp van buitenaf

Op de gesloten vraag “Als u slachtoffer was en geen hulp van buitenaf inriep, waarom maakte u dan geen gebruik van die mogelijkheid?” hadden de drie doelgroepen de mogelijkheid om meerdere redenen te kiezen alsook om zich open uit te drukken over de redenen die niet voorkwamen in de vragenlijst (categorie ‘andere’). Het is moeilijk om de waarden geobserveerd bij de drie steekproeven te vergelijken omwille van de kleine steekproeven voor pendelaars en toeristen⁷⁶.

Figuur 25: Redenen aangehaald door inwoners, pendelaars en toeristen om geen beroep te doen op hulp van buitenaf na een slachtofferschap beleefd in het Brussels Gewest – BPV/BOPV

In de meerderheid van de gevallen menen de slachtoffers dat ze geen nood hebben aan hulp van buitenaf. 66% van de inwoners, 65% van de pendelaars en 32% van de toeristen geeft die reden op. Iets meer dan een inwoner op tien heeft geen beroep op externe hulp gedaan, hetzij omdat hij het bestaan van een dienst niet kende, hetzij omdat de dienst hem ontoereikend leek (te lange wachttijd, diensten onbeschikbaar enzoverder).

Bij 16% van de inwoners werden ook meer specifieke redenen aangehaald⁷⁷. Het ‘tijdverlies’ en de ‘nutteloosheid’, worden door de inwoners na slachtofferschap het vaakst opgegeven als reden om geen beroep te doen op hulp van buitenaf. Angst om geen hulp te krijgen wegens zijn afkomst of angst voor het financiële plaatje, komen eveneens voor in enkele getuigenissen.

⁷⁶ Inwoners (N=578), pendelaars (N=83) en toeristen (N=13).

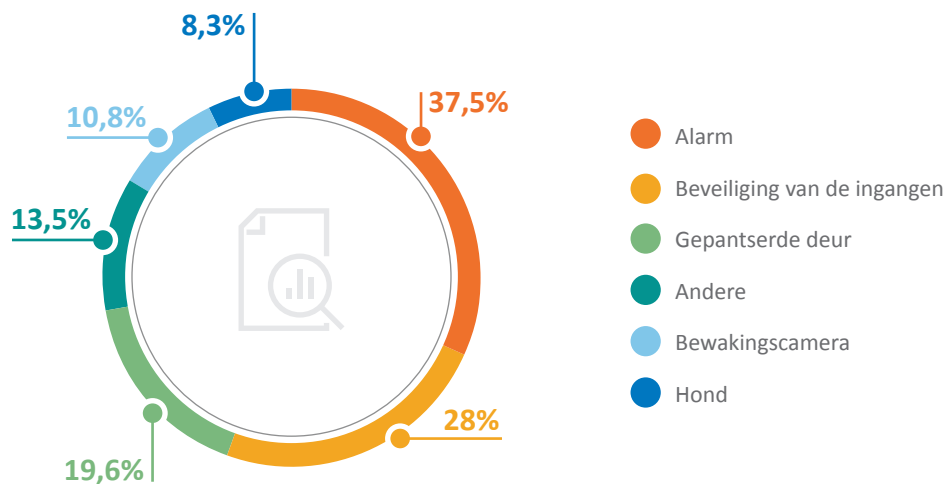
⁷⁷ De toeristen en pendelaars gaven geen andere redenen op dan de redenen voorgesteld in de vragenlijst.

BESCHERMINGSMAATREGELEN EN BEHOEFTE*n* inzake veiligheid

5.1. BEVEILIGING VAN DE WONING

Op de open vraag “Heeft u maatregelen getroffen om uw woning te beschermen? Zo ja, welke?” verklaart een Brusselaar op drie dat hij maatregelen getroffen heeft om zijn woning te beschermen. Inwoners van 45 tot 65 jaar vormen de grootste groep van mensen die minstens een beschermingsmaatregel voorzien hebben (41%), gevolgd door de 65-plussers (50%). 15- tot 24-jarigen en 25- tot 34-jarigen zijn het minst vertegenwoordigd. Aangezien mensen van die leeftijdscategorieën vaker huurder zijn, kunnen we de hypothese formuleren dat de beveiligingsmiddelen beperkt zijn door de kost van dergelijke investeringen en door huurvoorwaarden overeengekomen met de verhuurders.

Figuur 26: Maatregelen voor de beveiliging van de woning getroffen door de inwoners (%) – BPV/BOPV

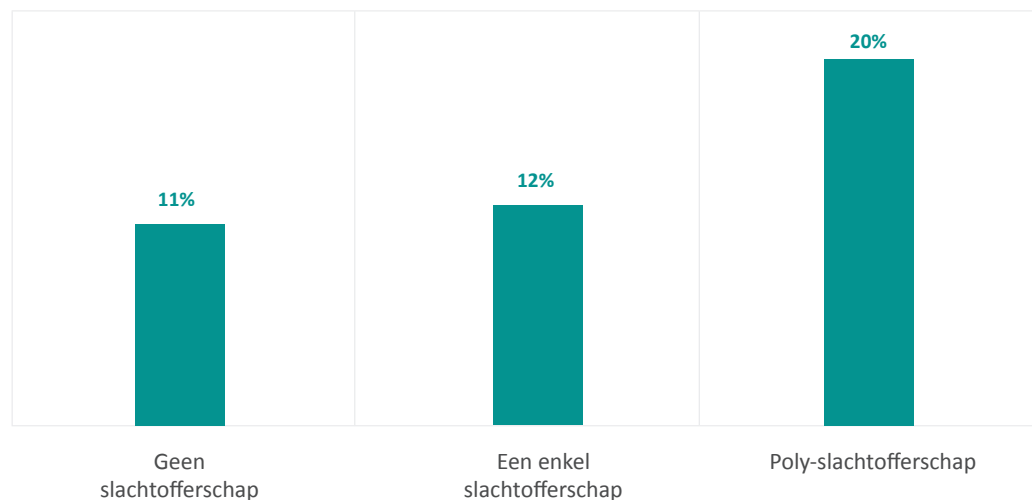
Een inwoner op drie verklaart dat hij minstens een beveiligingsmaatregel heeft getroffen in zijn woning, ongeacht of hij in de afgelopen twaalf maanden al dan niet slachtoffer werd. De meeste slachtoffers van inbraak beveiligen de toegang tot hun woning⁷⁸ (12%). Bij inwoners die geen slachtoffer werden, is dat slechts 2%. In die laatste groep zijn er proportioneel meer respondenten die een alarm en gepantserde deuren installeren. Onder de slachtoffers zijn er ook meer mensen die beveiligingscamera's voorzien. Een hond als beschermingsmiddel komt even vaak voor bij inwoners die slachtoffer werden als bij de niet-slachtoffers.

⁷⁸ Afsluiten van het kelderraam, installatie van tralies of hekken, beveiliging van de tuin enz.

5.2. INDIVIDUELE VEILIGHEID

14% van de inwoners verklaart een cursus zelfverdediging te hebben gevolgd. Verhoudingsgewijs zijn er tweemaal zoveel mannen (18%) dan vrouwen die dit type activiteit gevolgd hebben. Het is evenwel onmogelijk om te zeggen of de respondenten dit zien als een maatregel om hun veiligheid te verzekeren of als een recreatieve activiteit. De 45-plussers zijn het minst talrijk om dit type lessen te volgen. Bij de inwoners die minstens een keer in de loop van de afgelopen twaalf maanden slachtoffer werden, zien we het hoogst aantal mensen die deze cursussen zelfverdediging volgden. Afhankelijk van het niveau van slachtofferschap, zijn er bij de inwoners die in de loop van de voorbije twaalf maanden minstens twee feiten van slachtofferschap van verschillende aard beleefden, meer respondenten die dit soort lessen volgden dan bij diegenen die geen of slechts eenmaal slachtoffer werden.

Figuur 27: Verhouding van de inwoners die zelfverdedigingscursussen volgden afhankelijk van het niveau van slachtofferschap – BPV/BOPV

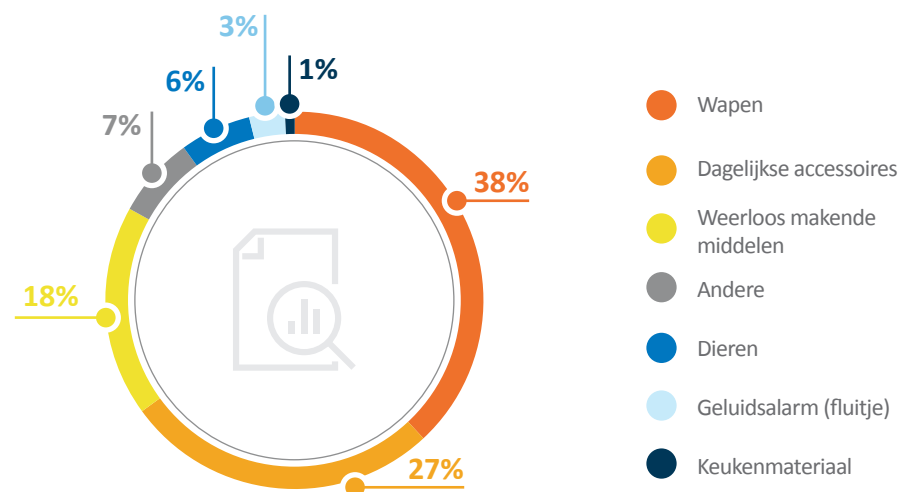
⁷⁹ Werden eveneens genoemd: boksbeugels, alarm- en luchtpistolen, uitschuifbare wapenstokken enz.

⁸⁰ Art. 3 van de wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens, B.S., 9 juni 2006.

De persoonlijke bescherming uit zich eveneens in het dragen van een voorwerp met als doel zich te verdedigen in het geval van een agressie. 44% van de inwoners verklaren dat ze verdedigingsmiddelen bijhebben. 27% van dergelijke voorwerpen zijn dagelijkse accessoires (sleutels, paraplu's, ringen enz.).

38% van de voorwerpen betreffen evenwel wapens, voornamelijk blanke wapens⁷⁹, en 18% spuitbussen met weerloos makende stoffen (verboden wapens, zowel wat betreft het bezit, het vervoer als het dragen ervan). In geval van politiecontrole⁸⁰ is er een hoge kans dat deze wapens en spuitbussen worden aangetroffen. Aangezien ze hiervoor zullen worden terechtgewezen, leidt het tot een andere beleving van slachtofferschap, waarbij een negatief beeld van het gerechtelijk apparaat dreigt te worden (her)bevestigd.

De jongeren van de leeftijdsgroep 15 tot 24 jaar en de 46- tot 64-jarigen dragen verhoudingsgewijs het vaakst wapens. Vrouwen dragen het vaakst accessoires en weerloos makende spuitbussen, terwijl mannen voor hun verdediging voornamelijk kiezen voor een wapen.

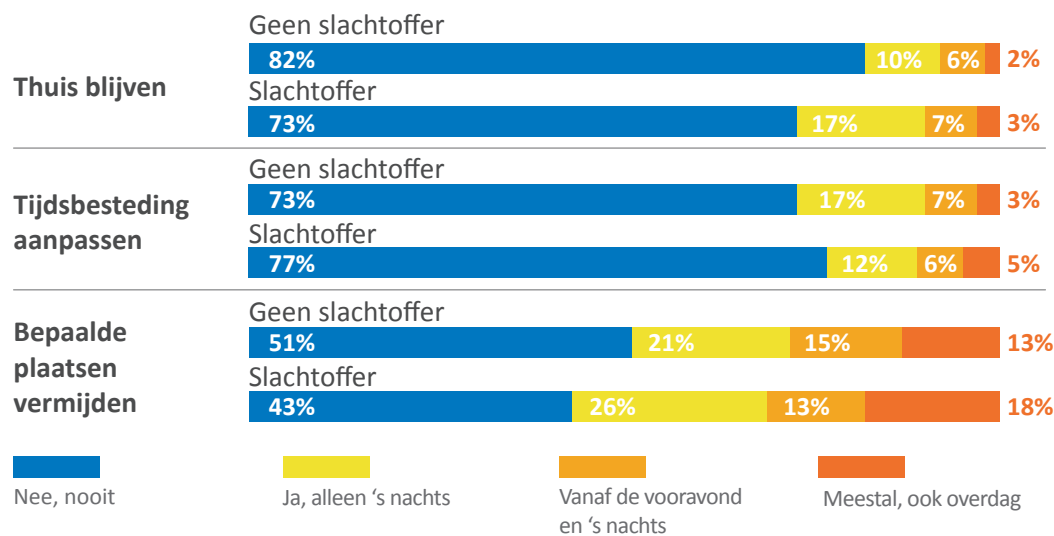

Figuur 28: Types voorwerpen gedragen door inwoners met als doel hun veiligheid te waarborgen – BPV/BOPV

5.3. VERMIJDINGSSTRATEGIEËN

Er werd aan de drie doelgroepen gevraagd of ze om veiligheidsredenen wel eens welbepaalde plaatsen mijden. Aan de inwoners werd bovendien gevraagd of ze geneigd zijn hun tijdsbesteding aan te passen of thuis te blijven om veiligheidsredenen.

15% van de inwoners vermijden bepaalde plaatsen omwille van veiligheidsredenen terwijl 11% van de pendelaars en 5% van de toeristen vaak of voortdurend plaatsen vermijden die hun geen vertrouwen inboezemen. We kunnen de hypothese formuleren dat toeristen minder geneigd zijn om bepaalde plaatsen te vermijden dan anderen, aangezien ze het Brussels grondgebied a priori (her)ontdekken en er zeer tijdelijk verblijven.

Figuur 29: Vermijdingsgedrag bij de inwoners afhankelijk van het feit of men al dan niet slachtoffer werd in de loop van de afgelopen twaalf maanden - BPV/BOPV

Te voet gaan en de metro nemen, worden 's nachts vermeden door iets meer dan **15%** van de inwoners, **14%** van de pendelaars en **9%** van de toeristen.

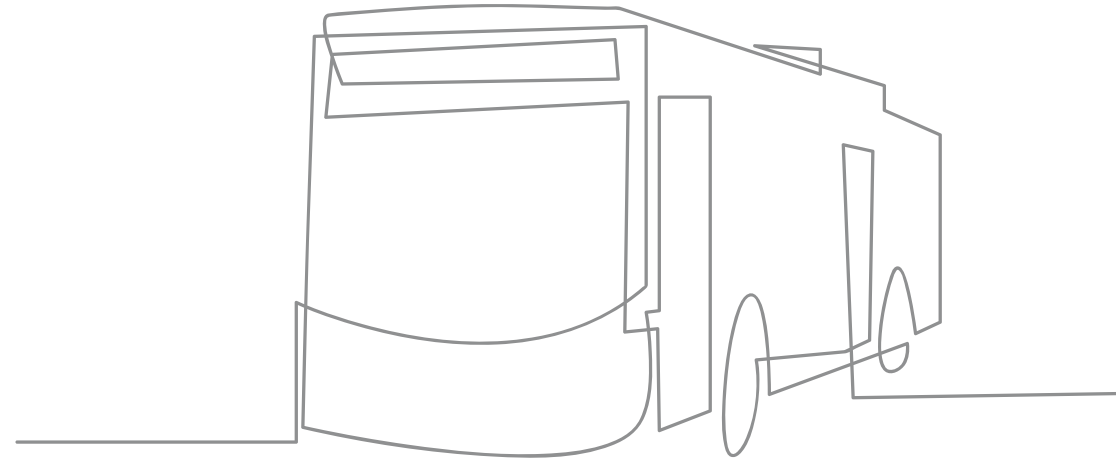

4% van de bevroegde inwoners verklaart 'vaak' hun tijdsbesteding te veranderen om veiligheidsredenen en 2% verklaart meestal thuis te blijven (inclusief tijdens de dag) om veiligheidsredenen.

De ondervraagde inwoners die minstens een keer slachtoffer werden in de loop van de voorbije twaalf maanden zijn verhoudingsgewijs talrijker (5%) om meestal hun tijdsbesteding omwille van veiligheidsredenen aan te passen dan de inwoners die in de loop van het jaar geen slachtoffer werden (3%).

Het vermijden van bepaalde plaatsen om veiligheidsredenen komt vaker voor bij inwoners die tijdens het jaar slachtoffer werden (18%) dan bij diegenen die in diezelfde periode geen slachtoffer werden (cf. *figuur 29*).

Wat betreft de verplaatsingsmiddelen, blijkt dat gemiddeld 68,7% van de inwoners geen enkel vervoermiddel mijdt (trein, tram, metro, bus, taxi, te voet, auto, fiets). Stappen en de metro worden 's nachts vermeden door iets meer dan 15% van de inwoners, 14% van de pendelaars en 9% van de toeristen. De pendelaars, die uitsluitend werden bevroegd over het middel dat ze gebruiken om in het kader van hun werk van en naar het BHG komen, zeggen het vaakst dat ze de trein (53,2%) en verplaatsingen te voet (52,6%) vermijden.

ONVEILIGHEID IN HET BRUSSELS OPENBAAR VERVOER

Op verzoek van Brussel Mobiliteit wordt elk jaar een enquête georganiseerd over de tevredenheid van de gebruikers van het openbaar vervoersnet van de MIVB⁸¹. De enquête 2018 vond plaats van oktober tot december 2018 bij meer dan 7.000 personen. Ze omvatte een luik veiligheid waarin de respondenten konden vertellen over hun veiligheidsgevoel afhankelijk van de gebruikte modus en het moment van de dag. Daaruit blijkt dat het algemene veiligheidsgevoel van reizigers in 2018 identiek is aan dat van het jaar voordien (7/10). Meer in het bijzonder noteren we dat voor 2017 en 2018 de score voor het veiligheidsgevoel overdag dezelfde blijft (7,5/10) en dat die voor 's avonds stijgt, zowel in de metro (5,9/10 in 2018 t.o.v. 5,8/10 in 2017) als in het station (5,7/10 t.o.v. 5,6/10).

⁸¹ Zie https://www.stib-mivb.be/article.html?l=fr&_guid=c095ba1a-895f-3710-87b5-f02482cd61b1

Het tweede vaakst opgegeven antwoord, is dat men ‘niets’ nodig heeft om zich veiliger te voelen in het BHG.

5.4. AANGEGEVEN BEHOEFTE

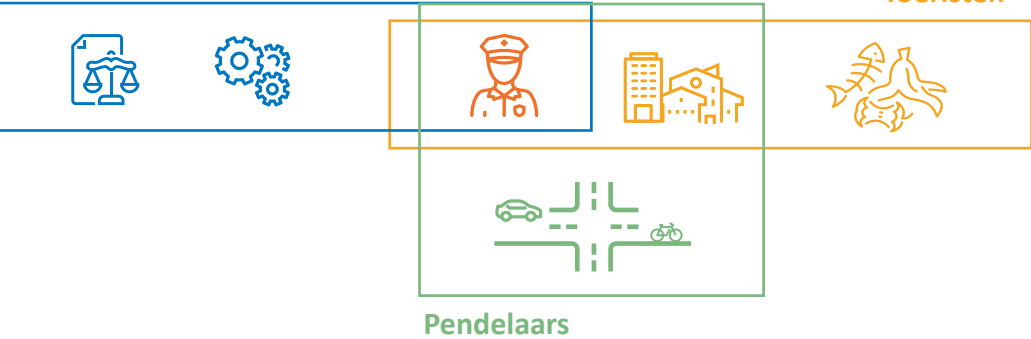
5.4.1. Om zich veilig te voelen

De drie steekproeven beantwoordden de open vraag: “Wat zou u nodig hebben om u veiliger te voelen in het BHG?”.

De zichtbare aanwezigheid van de ordediensten komt op unanieme wijze op de eerste plaats bij 34% van de inwoners, 31% van de pendelaars en 57% van de toeristen. Die behoefte werd het vaakst geuit, los van het feit of men al dan niet slachtoffer werd. De respondenten die in de afgelopen twaalf maanden slachtoffer werden, vormen verhoudingsgewijs de grootste groep die die behoefte uit t.o.v. diegenen die geen slachtoffer werden, met uitzondering van pendelaars, waar de niet-slachtoffers (33%) die behoefte meer uiten dan de anderen (27%).

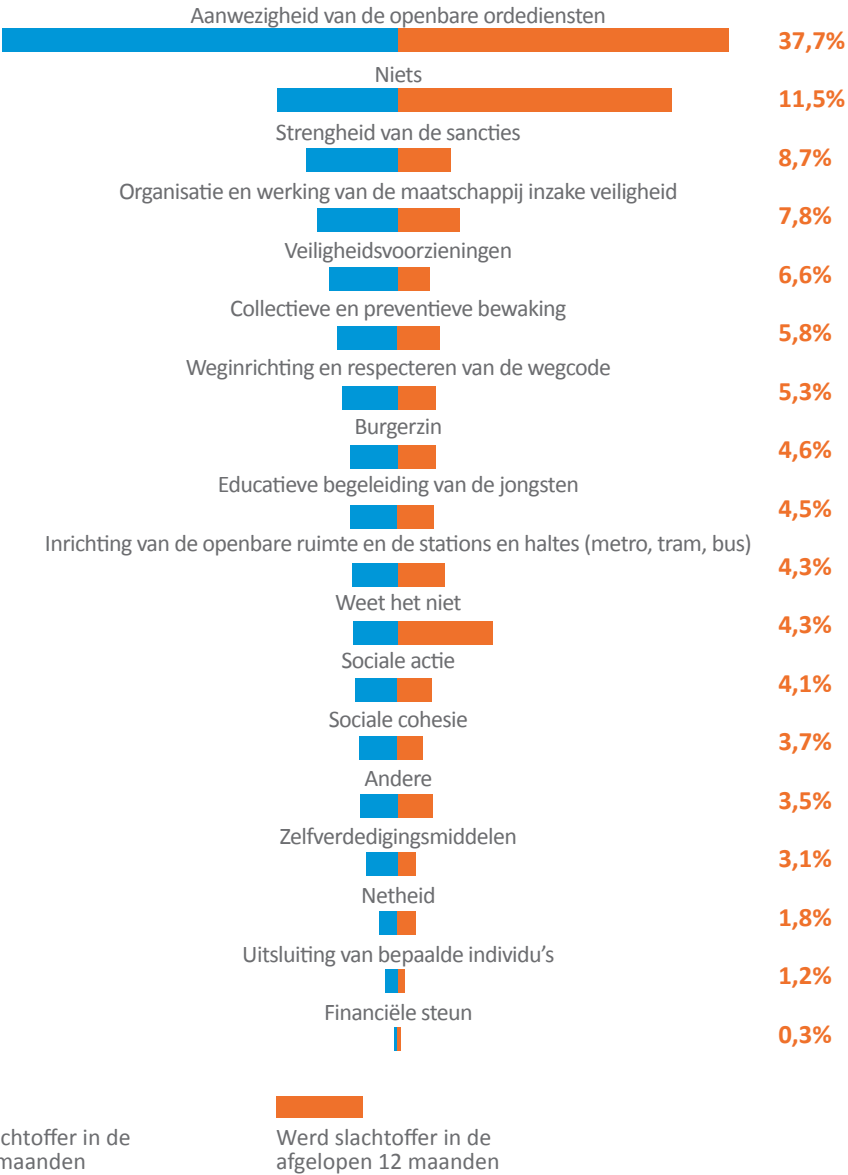
Top 3 behoeften

Inwoners

De respondenten die geen slachtoffer werden in de loop van de afgelopen twaalf maanden - of tijdens hun verblijf in het Brussels Gewest - zijn talrijker om geen specifieke desiderata te hebben inzake veiligheid. Toeristen vormen een uitzondering, aangezien slachtoffers in die groep proportioneel gezien talrijker zijn (13%) om geen specifieke behoeften te hebben dan de niet-slachtoffers (4%).

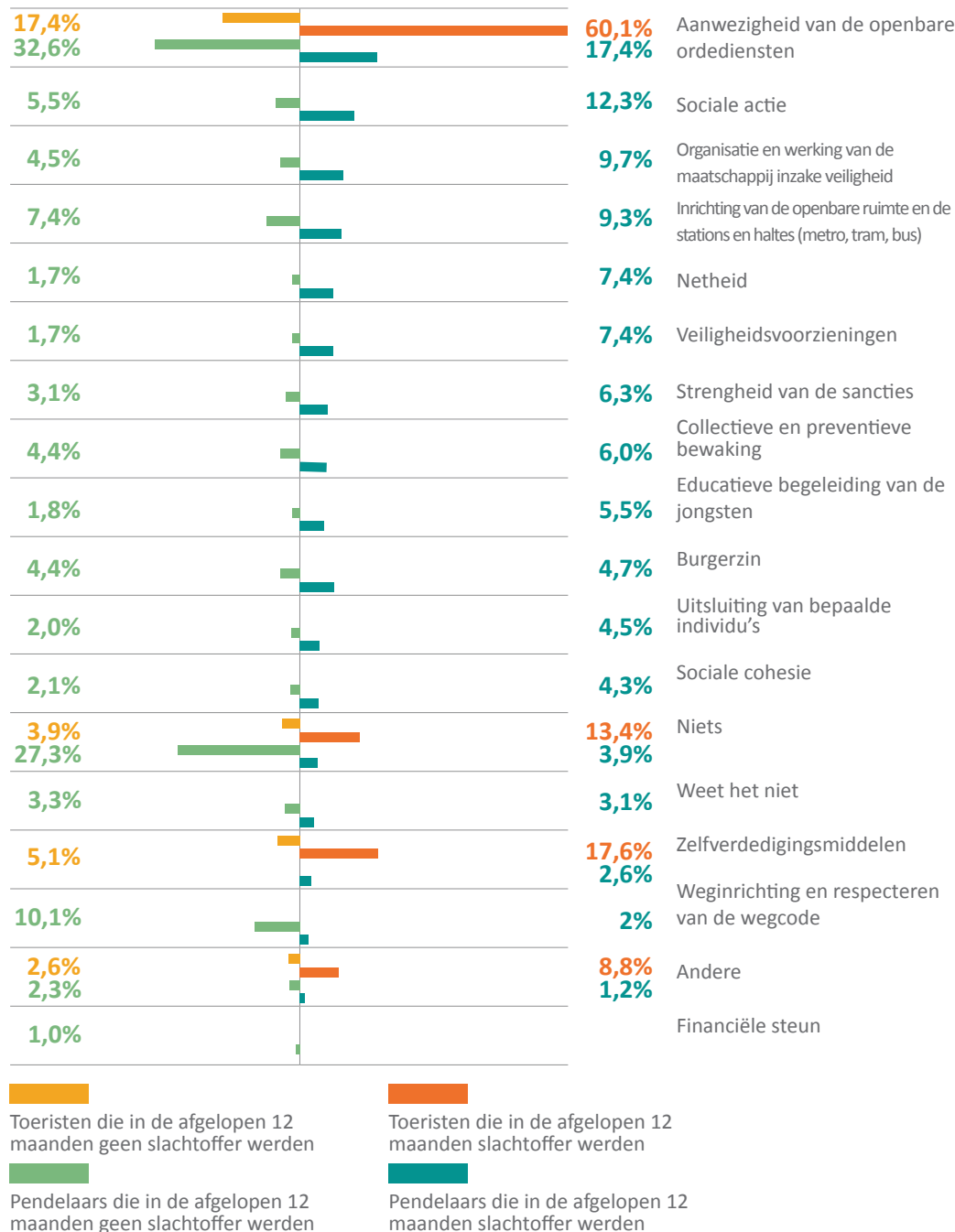
- 31,4%
- 26,1%
- 5,0%
- 5,9%
- 3,0%
- 4,0%
- 3,6%
- 3,6%
- 3,4%
- 4,4%
- 9,0%
- 3,2%
- 2,4%
- 3,3%
- 1,7%
- 1,7%
- 0,6%
- 0,3%

Werd geen slachtoffer in de afgelopen 12 maanden

Werd slachtoffer in de afgelopen 12 maanden

Figuur 30: Behoeften van de inwoners om het onveiligheidsgevoel te verminderen in het Brussels Gewest – BPV/BOPV

De derde behoefte die het vaakst wordt aangehaald door inwoners is de verbetering van de organisatie en de werking van het veiligheidsbeleid (6,7%). Deze pijler groepeerde alle antwoorden betreffende de verbetering of de ontwikkeling van een doeltreffend veiligheidsbeleid of in verband met de verhoging van de middelen van politie en justitie. Onder de slachtoffers zijn er verhoudingsgewijs meer mensen (8%) die deze behoefte uiten dan bij de Brusselaars die geen slachtoffer waren (6%). De behoefte is minder prioritair bij de pendelaars (6%) en de toeristen (4%).

Het volgende punt is een "strenger" optreden ten aanzien van overtredingen - namelijk zwaardere sancties tegen de daders - en dat bij 7% van de inwoners. Ook 4% van de pendelaars citeert dat punt (geen enkele toerist).

De collectieve en preventieve bewaking is de vijfde behoefte die het vaakst wordt geuit door de inwoners (5%) om zich veiliger te voelen in het BHG. De respondenten willen voornamelijk een toename van het aantal gemeenschapswachten en meer politiepatrouilles 's avonds en 's nachts. Bij de inwoners bestaat die behoefte bij 4% van de niet-slachtoffers en 6% van de slachtoffers. De sociale actie, namelijk acties buiten het domein van de veiligheid (armoede, huisvesting, tewerkstelling/werkloosheid enz.), wordt aangehaald door 3,7% van de ondervraagde inwoners en 7,4% van de pendelaars. De pendelaars die tijdens het jaar slachtoffer werden, zijn proportioneel talrijker (12,3%) om die behoefte te identificeren dan de niet-slachtoffers (5,5%).

Figuur 31: Behoeften van de pendelaars en toeristen om het onveiligheidsgevoel te verminderen in het Brussels Gewest – BPV/BOPV

De inrichting van de openbare ruimte en van de infrastructuur voor openbaar vervoer wordt geïdentificeerd als een middel om het onveiligheidsgevoel tegen te gaan bij alle inwoners (4%), of ze nu slachtoffer werden of niet (4,3%). Die behoefte is meer uitgesproken bij de pendelaars (8%) en de toeristen (9%).

De middelen om te strijden tegen de onveiligheid die het minst vaak worden genoemd door de respondenten uit alle doelgroepen samen zijn: financiële steun, het uitsluiten van bepaalde individuen⁸², netheid en middelen voor zelfverdediging (gewapend zijn enz.).

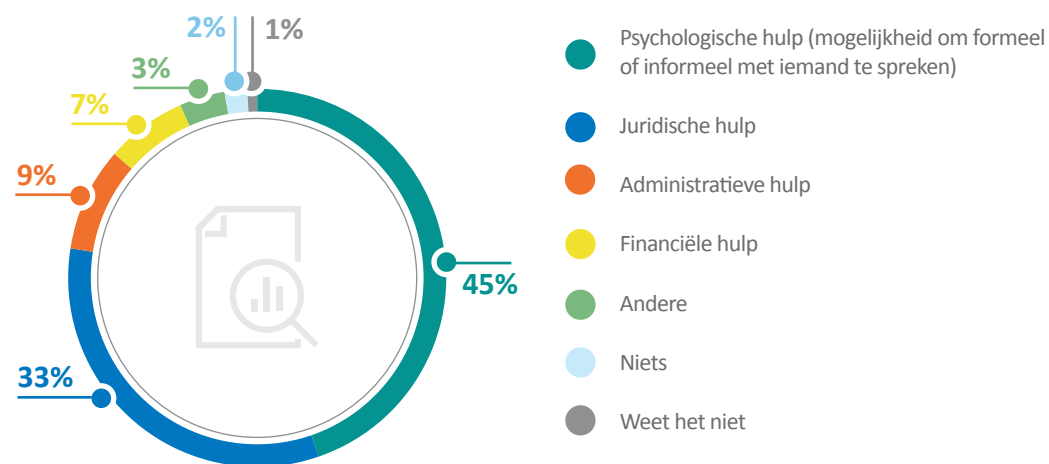
⁸² Die modaliteit omvatte maatregelen van segregatie, uitzetting en andere ongepaste opmerkingen met racistische of discriminerende connotatie.

⁸³ Worden bedoeld de begeleiding en hulp bij de stappen omtrent het signaleren van de feiten of in het kader van de administratieve stappen in het kader van verzekeringen en andere aanvragen tot vergoeding.

5.4.2. In geval van slachtofferschap

De gesloten vraag “Welke informatie, welk advies of welke ondersteuning zou u willen als iets met u zou gebeuren?” werd specifiek gesteld aan de inwoners van Brussel.

Bijna een inwoner op twee stelt dat hij toegang wenst te krijgen tot psychologische hulp indien hij slachtoffer zou worden. 33% wenst juridische hulp inzake de strafrechtelijke procedure (werking, opvolging van het dossier enz.), 9% inzake administratieve hulp⁸³ en 7% wenst financiële hulp.

Figuur 32: Types behoeften aan informatie, adviezen of ondersteuning in geval van slachtofferschap uitgedrukt door de inwoners van Brussel – BPV/BOPV

BEVINDINGEN EN
aanbevelingen

Meer dan drie jaar na de aanslagen van 22 maart 2016 wordt de veiligheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als 'Goed' of 'Zeer goed' beoordeeld door 48% van de inwoners, 45% van de pendelaars en 79% van de bevraagde toeristen. De toeristen twijfelden soms om naar het Gewest te reizen omwille van het imago van de Brusselse veiligheid, maar in bijna een op drie gevallen wijzigde hun mening over de veiligheid in positieve zin.

Meer dan tien jaar geleden bleek uit de Veiligheidsmonitor dat 13% van de inwoners van Brussel een "belangrijk gevoel van onveiligheid" ervaarde⁸⁴. De resultaten van deze Gewestelijke Veiligheidsenquête 2018 suggereren dat er niet veel veranderd is. 12% van de inwoners (10% van de pendelaars en 3% van de toeristen) voelt zich immers vaak of voortdurend onveilig in het Gewest. De meest storende dagdagelijkse problemen zijn echter helemaal niet gelinkt aan criminaliteit. Het gaat voornamelijk over fenomenen in verband met mobiliteit en de omgeving: het intensieve verkeer, het gebrek aan netheid, de vervuiling en overdreven snelheid in het verkeer. Pendelaars en toeristen zijn gevoeliger dan inwoners voor bedelarij en storen zich meer aan bijeenkomsten van groepen in de openbare ruimte.

Wanneer het gaat over het ervaren van angst inzake veiligheid, worden agressie, inbraak en diefstal het vaakst aangehaald door de respondenten. Er worden enkele nuances geobserveerd tussen de verschillende doelgroepen, in die zin dat psychologisch geweld en intimidatie vooral vermeld worden door inwoners, terwijl

pendelaars en toeristen meer bezorgd zijn over het risico op aanslagen. Angst voor verbaal geweld en overlast worden het minst vaak aangehaald, wat evenwel in scherp contrast staat met het gerapporteerde slachtofferschap van de respondenten.

In de loop van de twaalf maanden voorafgaand aan de enquête zijn het immers feiten van discriminatie, intimidatie en beledigingen in de openbare ruimte die de meeste slachtoffers maakten. De resultaten van de enquête tonen aan dat 14% van de inwoners minstens eenmaal slachtoffer werd van discriminatie. Dat gebeurde het vaakst in verband met de etnische afkomst en in het kader van toegang tot tewerkstelling (7,5%) en tot goederen en diensten (4,2%). De groep van 25- tot 44-jarigen, mannen en respondenten zonder diploma - of enkel een diploma basisonderwijs - zijn verhoudingsgewijs het meest betrokken. Het verschijnsel raakt ook 9% van de pendelaars en 3% van de toeristen. Beledigingen in de openbare ruimte is het tweede fenomeen met de meeste slachtoffers. Het gaat over 13% van de inwoners, 15% van de pendelaars en 5,5% van de toeristen. Vrouwen en min 25-jarigen worden het meest getroffen door dit type feiten. Terwijl de uitgedrukte angsten voornamelijk geënt zijn op het risico om slachtoffer te worden van agressie en diefstal, dient te worden vastgesteld dat de prevalentie van slachtoffers van die feiten binnen de drie populaties beperkt is. Diefstal zonder geweld vormt hierop een uitzondering, waarvan in de loop van de afgelopen vijf maanden 10% van de inwoners, 5% van de pendelaars en 3% van de toeristen slachtoffer werden.

De mate van het slachtofferschap werd uitsluitend bestudeerd bij de Brusselse bevolking. Daaruit blijkt dat een Brusselaar op vijf slachtoffer werd van minstens twee verschillende types feiten in de loop van de afgelopen twaalf maanden. Bovendien werden de inwoners het

vaakst slachtoffer - op herhaaldelijke wijze gedurende een jaar - van voertuigdiefstal en oplichting of fraude. Merk op dat 8% van de inwoners die slachtoffer werden van slagen en verwondingen daar in de loop van het jaar meer dan vier keer slachtoffer van werden.

Verre van alle feiten werden gesignaleerd aan de politiediensten. Dat is vooral het geval voor de discriminatie, ongepaste opmerkingen en beledigingen in de openbare ruimte met respectievelijke aangiftepercentages van 2% en 5% bij de Brusselaars⁸⁵. Fysieke agressie, eenvoudige diefstal, en inbraken alsook oplichting worden het vaakst aangegeven. Daar zijn verschillende mogelijke verklaringen voor. De kwestie van (lichamelijke of financiële) schade en het eventuele bestaan van andere procedures dan een aangifte kunnen verklaren waarom de respondenten de feiten niet aangeven bij de politie. Zo kunnen we suggereren dat de feiten die plaatsvinden op de werkplaats het voorwerp zijn van klachten bij de werknemer en dat feiten gepleegd door naasten of familieleden niet worden aangegeven om de sociale band te vrijwaren. De respondenten gaven evenwel op globale wijze weer om welke redenen ze geen klacht indienden. De nutteloosheid van die stap is de meest frequente reden en wordt genoemd door 84% van de inwoners en 77,5% van de pendelaars. 12% van de inwoners en 9% van de pendelaars legden meer in detail uit waarom ze geen klacht indienden. Werden het vaakst vermeld: de inactiviteit van de politie, de traagheid en het prijskaartje van justitie, de angst voor represailles of om de situatie te verergeren maar ook het feit dat men zich liever alleen "behelpt" in plaats van beroep te doen op de politie. Wanneer men de respondenten vraagt waarom ze geen beroep doen op externe hulp, worden gelijkaardige redenen opgegeven. Voor de gevallen waarin die stap wel wordt genomen, zijn de psychologen - alsook psychiaters

⁸⁴ MINCKE Ch., « Insécurité et sentiment d'insécurité à Bruxelles. Les enseignements du Moniteur de sécurité », in *Brussels Studies*, Bruxelles: Université Saint-Louis Bruxelles, 2010, p. 12.

⁸⁵ 5% en 10% bij de pendelaars en 0% bij de toeristen.

en artsen - de actoren waarop de slachtoffers het vaakst beroep doen, gevolgd door bemiddelingsdiensten en referentiepersonen (werkgever enz.)

We onthouden uit de enquête dat één inwoner op drie maatregelen neemt om zijn woning te beveiligen, dat 14% zelfverdedigingslessen heeft gevolgd en vooral dat 44% van de inwoners een voorwerp bij zich draagt om zijn veiligheid te waarborgen: 38% van die voorwerpen zijn wapens - voornamelijk messen en cutters - en 18% spuitbussen met weerloos makende stoffen. Daarnaast verklaren 15% van de inwoners, 11% van de pendelaars en 5% van de toeristen dat ze om veiligheidsredenen vaak of voortdurend bepaalde plaatsen vermijden. Terwijl 69% van de inwoners geen enkele verplaatsingswijze vermijdt omwille van veiligheidsredenen, mijden pendelaars het vaakst verplaatsingen per trein en te voet.

Om zich veilig te voelen, wensen de respondenten meer aanwezigheid van de veiligheidsactoren in de openbare ruimte alsook een betere werking en organisatie van de veiligheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de hand van een coherent en doeltreffend beleid. De behoefte aan collectief en preventief toezicht op het grondgebied wordt aangehaald bij 5% van de inwoners die met name een intensifiëring van de politiepatrouilles 's nachts vragen en een hoger aantal gemeenschapswachten in de openbare ruimte. Tot slot worden de inrichting van de openbare ruimte en de infrastructuur voor openbaar vervoer gezien als een nuttig middel om het veiligheidsgevoel te versterken door 4% van de inwoners, 8% van de pendelaars en 8% van de toeristen. Er wordt ook een behoefte aan informatie en ondersteuning uitgedrukt: psychologische hulp (45%)

en juridische hulp (33%) worden het vaakst aangehaald. **Op basis van die vaststellingen kunnen we de volgende aanbevelingen formuleren:**

Communicatie en sensibilisering: over het algemeen - in het kader van de externe communicatie - en bij het onthaal van het slachtoffer, is meer bewustmaking nodig, zowel rond het nut van een aangifte als over de verschillende stappen van de strafrechtelijke procedure. In de redenen die de respondenten ertoe aanzetten geen klacht in te dienen, lezen we een onbegrip van de werking van justitie. Slachtoffers hebben vaak hoge verwachtingen ten aanzien van het politiewerk terwijl het gevolg dat aan hun klacht wordt gegeven afhankelijk is van andere actoren zoals het openbaar ministerie en de rechtbanken. Het is bijgevolg noodzakelijk om meer gedetailleerde informatie te leveren over de procedure zodat het slachtoffer de gevolgen ervan begrijpt (termijnen, het besluitvormingsproces op niveau van het parket, het geheim van het strafonderzoek enz.). Het is ook belangrijk om de inspanning rond sensibilisering en opleiding van de politieambtenaren verder te zetten op het vlak van slachtofferopvang, in het bijzonder door de ingezette middelen meer te diversifiëren (netwerk van specialisten, basisopleiding, multidisciplinair team enz.)⁸⁶.

Slachtofferonthaal: schaamte en angst voor represailles of om niet geloofd te worden, weerhouden het slachtoffer er vaak van om te spreken en klacht in te dienen. De kwaliteit van het individuele onthaal is belangrijk (luisteren, empathie, informatie), maar ook op structureel niveau moet ingezet worden: de wachttijden,

discretie bij het onthaal op het commissariaat, enz. In het kader van feiten aangaande de eerbaarheid of partnergeweld, is het voor het slachtoffer bijvoorbeeld heel delicaat om aan het onthaal, waar iedereen het kan horen, de reden van zijn komst op te geven of om lang te wachten in een volle wachtzaal. Voor dat type overtredingen (uitgezonderd verkrachting)⁸⁷ zou een administratieve vereenvoudiging van de aangifte overwogen kunnen worden, hetzij in de vorm van een speciale telefoonlijn, waardoor het mogelijk wordt het verhoor te plannen, hetzij door een lokaal in te richten specifiek bedoeld voor bepaalde types slachtoffers zoals dat reeds bestaat voor minderjarigen die het slachtoffer van zware feiten zijn (vb.: TAM)⁸⁸ of door de ontwikkeling van de multidisciplinaire aanpak (vb.: ZSG⁸⁹, duo sociaal assistent - politieagent enz.). Op politieel niveau nemen we nota van de moeilijkheid voor het operationeel personeel om een dubbele rol te spelen: een schouder en luisterend oor zijn en tegelijkertijd zijn informatietaak aan het parket vervullen⁹⁰. De opvolgingsbezoeken van slachtoffers blijven essentieel, zoals dat al het geval is binnen de politiezones, teneinde de kwaliteit van het onthaal te verbeteren en te vermijden dat het onveiligheidsgevoel van het slachtoffer toeneemt zonder objectieve redenen.

⁸⁶ COMITÉ P, *Opvang van slachtoffers door de politiediensten. Beantwoordt de GPI 58, die in 2007 verschenen is, nog altijd aan de hedendaagse realiteit?*, Brussel, 2019, p. 17 en 51.

⁸⁷ In het geval van een verkrachting moet immers de voorkeur worden gegeven aan snel handelen in het kader van het verzamelen van monsters en andere sporen nodig voor het onderzoek.

⁸⁸ Bijvoorbeeld in de lokalen voorzien voor de techniek van audiovisueel verhoor van minderjarigen (TAM).

⁸⁹ Het Zorgcentrum na Seksueel Geweld (ZSG).

⁹⁰ COMITÉ P, *op.cit.*, p. 22.

Strategische richtlijnen: elke schakel van de veiligheidsketen moet op rationele wijze worden versterkt met aandacht voor de verdeling van het werk tussen de actoren van de preventie en de veiligheid. Enerzijds kunnen de politiediensten zoveel mogelijk inbreuken vaststellen, maar daar zal slechts weinig gevolg aan worden gegeven indien de parketten niet beschikken over de middelen om de dossiers te behandelen of om de kosten te dragen die gepaard gaan met de gevolgen van het onderzoek. Anderzijds kunnen de preventie van en de reactie op overlast en criminaliteit gebeuren via verschillende kanalen (administratieve, gerechtelijke sancties enz.) of een combinatie daarvan, wat toelaat de meest geschikte maatregelen te nemen.

De versterking van de coördinatie van de zichtbare aanwezigheid van de preventie- en veiligheidsactoren: preventie- en veiligheidsactoren kunnen niet overal tegelijk zijn. De rationalisering van de aanwezigheid op het terrein moet nog meer op multidisciplinaire wijze worden uitgedacht, zowel vanuit preventief als repressief oogpunt. De inzet van politie-inspecteurs, gemeenschapswachten, straathoekwerkers, controleurs van vervoerbewijzen, enz. moeten worden gecoördineerd om een goede spatiotemporele spreiding in de openbare ruimte te verzekeren en snel te kunnen reageren in geval van incidenten.

De inrichting van de openbare ruimte: het gebruik van de openbare ruimte functioneler en intuïtiever maken, hetzij door signalisatie, hetzij door de stedelijke inrichting. Vanuit het oogpunt van veiligheid de aanpak 'Security by design' bevoordelen om het leefklimaat en het naast elkaar bestaan van verschillende verplaatsingswijzen te verbeteren en bepaalde vormen van criminaliteit te ontraden, maar ook een snelle reactie in geval van incidenten mogelijk te maken en het gerechtelijk onderzoeks- en spoorwerk te vereenvoudigen (identificatie van de slachtoffers enz.).

De netheid en de omgeving, in het bijzonder de strijd tegen graffiti en andere degradatie van de openbare ruimte, zijn eveneens pijlers waarop moet worden gewerkt teneinde in de wijken de ontwikkeling van een gevoel van straffeloosheid te vermijden. Dat kan immers een gevoel van onveiligheid teweegbrengen of versterken maar ook de opkomst van sociale wanorde en criminaliteit in de hand werken. De inrichting van de weginfrastructuur is een essentieel verbeterpunt omwille van de specifieke

mobilititeit van het Brussels Gewest, waarin de actieve verplaatsingswijzen (wandelen, fietsen⁹¹...) en het openbaar vervoer almaar meer gangbaar worden. De uitdagingen situeren zich op twee niveaus: enerzijds op het vlak van verkeersveiligheid (40% van de slachtoffers van verkeersongevallen zijn voetgangers of fietsers), anderzijds op het vlak van criminaliteit, daar gauwdiefstal en overlast oververtegenwoordigd zijn op het openbaar vervoer.

De omgevingsfactoren zijn belangrijke aspecten om rekening mee te houden in het kader van criminaliteitspreventie, het verbeteren van het leefklimaat in het Brussels Gewest en om het onveiligheidsgevoel in te dijken.

⁹¹ BOPV, Brussels Observatorium voor Preventie en Veiligheid, Verslag 2018, Brussel: Brussel Preventie & Veiligheid, 2019.

Bibliografie

Bibliografie

GESPECIALISEERDE LITERATUUR

FATTAH E.A., « Les enquêtes de victimisation: leur contribution et leurs limites », in *Déviance et Société*, 1981, Vol. 5, n°4, pp. 423-440.

FINCOEUR M. *et al.*, « Perception du crime, insécurité et segmentation sociale », in *CRIMPREV*, 2008, n° 13, p. 11.

KUTCHINSKY B., « Law, crime and legal attitude: new advances in scandinavian research on knowledge and opinions about law », in *MEDNICK S.A. et SHOHAM S. (eds), New paths in criminology*, Lexington: Health and co., 1979, pp. 191-218.

LUSSIER A. *et al.*, « La polyvictimisation: qu'est-ce que c'est et quels sont les impacts sur l'intervention », in *Recherche en Bref*, Montréal: Centre international de criminologie comparée (CICC), 2016, p. 19.

MINCKE Ch., « Insécurité et sentiment d'insécurité à Bruxelles. Les enseignements du Moniteur de sécurité », in *Brussels Studies*, Bruxelles: Université Saint-Louis Bruxelles, 2010, p. 19.

PESQUEUX Y., « La gestion du risque: une question d'expert », in *Prospective et stratégie*, 2012, Vol.1, N°2-3, pp. 243-262.

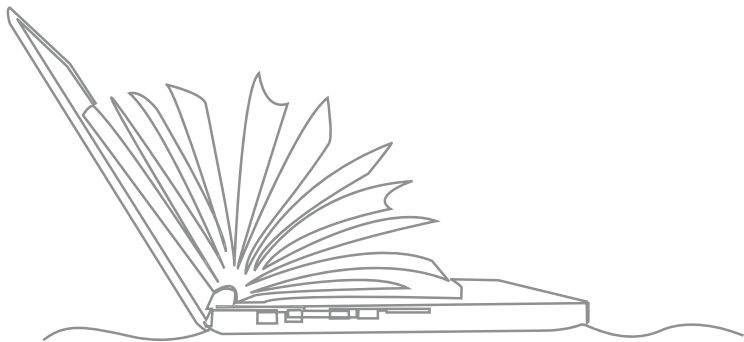
ROBERT Ph., « Les statistiques criminelles et la recherche. Réflexions conceptuelles », in *Déviance et société*, 1977, vol.1, n°1, pp. 3-27.

ROCHE S., « Expliquer le sentiment d'insécurité: pression, exposition, vulnérabilité et acceptabilité », in *Revue française de science politique*, 1998, Vol. 48, n°2, p. 276.

SENON J.L. *et al.*, *Psychocriminologie. Clinique, prise en charge, expertise*, Paris: Dunod, 2012, p. 544.

WILSON J.Q. et KELLING G.L., "Broken windows: the police and neighborhood safety", in *The Atlantic Monthly*, 1982, pp. 29-38.

ZAUBERMAN R. et ROBERT Ph., « Les enquêtes de victimation en Europe », in *Économie et statistique*, 2011, n°448-449, pp. 89-105.

STATISTISCHE BRONNEN, VERSLAGEN EN ACTIVITEITENVERSLAGEN⁹²

BIPOL, *Politiële criminaliteitsstatistieken. 2000-2018, Afsluitingsdatum: 26 april 2019*, Brussel: Federale politie - DRI, p. 156.

COMITÉ P, *Opvang van slachtoffers door de politiediensten. Beantwoordt de GPI 58, die in 2007 verschenen is, nog altijd aan de hedendaagse realiteit?*, Brussel, 2019, p. 62.

UNIA, *Cijfersverslag 2018. Mensenrechten in ere herstellen*, Brussel, 2019, p. 90.

OFFICIËLE TEKSTEN EN JURIDISCHE REFERENTIES

Wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen, *B.S.*, 13 februari 2007.

Wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens, *B.S.*, 9 juni 2006.

Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 29 maart 2012 houdende de integratie van de genderdimensie in de beleidslijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, *B.S.*, 13 april 2012.

Antwoord van de vice-eerste minister en de minister van binnenlandse Zaken en Veiligheid op de vraag nr. 1861 van mevrouw de volksvertegenwoordiger Nele Lijnen op 4 januari 2017, *Ch.*, Q.R., n°105, 10 februari 2017, pp. 102-107.

⁹² SLIV, *Le sentiment d'insécurité. Ce que les communes peuvent faire !*, Bruxelles: SPF Intérieur, 2014, pp. 19-20.

Lijst van afbeeldingen

Figuur 1: Representativiteit en niet-representativiteit van een steekproef - BPV/BOPV	12
Figuur 2: Beoordeling van de veiligheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest per type respondenten - BPV/BOPV	14
Figuur 3: Positieve en negatieve beoordeling van de veiligheid waargenomen bij de inwoners volgens de duur van hun verblijf in het Brussels Gewest - BPV/BOPV	15
Figuur 4: Positieve en negatieve beoordeling van de veiligheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waargenomen bij de pendelaars volgens de frequentie van hun wekelijkse verplaatsing - BPV/BOPV	15
Figuur 5: Onveiligheidsgevoel in het Brussels Gewest bij inwoners en pendelaars - BPV/BOPV	16
Figuur 6: Onveiligheidsgevoel in het Brussels Gewest afhankelijk van het moment bij toeristen - BPV/BOPV	16
Figuur 7: Onveiligheidsgevoel aangegeven door inwoners volgens de duur van hun leven in het Brussels Gewest - BPV/BOPV	17
Figuur 8: Regelmaat waaraan inwoners zich storen aan een situatie, afhankelijk van het type factoren in verband met de openbare ruimte - BPV/BOPV	18
Figuur 9: Frequentie storende situatie voor pendelaars afhankelijk van het type factoren in verband met de openbare ruimte - BPV/BOPV	19
Figuur 10: Storende factoren voor toeristen afhankelijk van het type factoren in verband met de openbare ruimte - BPV/BOPV	20
Figuur 11: Individuele angsten uitgedrukt door inwoners, pendelaars en toeristen inzake veiligheid in het Brussels Gewest (%) - BPV/BOPV	21
Figuur 12: Soorten intimidatie aangehaald in de drie steekproeven - BPV/BOPV	22
Figuur 13: Individuele angsten per geslacht bij de inwoners - BPV/BOPV	24
Figuur 14: Individuele angsten per geslacht bij de pendelaars - BPV/BOPV	25
Figuur 15: Individuele angsten per geslacht bij toeristen - BPV/BOPV	25
Figuur 16: Frequentie van de angst ervaren door inwoners wat betreft de veiligheid van hun naasten of familie - BPV/BOPV	26
Figuur 17: Frequentie van het onveiligheidsgevoel volgens het niveau van slachtofferschap bij de inwoners - BPV/BOPV	27
Figuur 18: Prevalentie van slachtoffers (%) van feiten die plaatsvonden in het BHG, binnen de populaties van inwoners, pendelaars en toeristen in de loop van de afgelopen 12 maanden - BPV/BOPV	29
Figuur 19: Uitsplitsing van discriminatiedossiers behandeld door UNIA in 2018 volgens de plaats van de feiten - BPV/BOPV: UNIA	31

Figuur 20: Type discriminatie beleefd door de inwoners in de loop van de laatste twaalf maanden - BPV/BOPV	32
Figuur 21: Aandeel van feiten rond discriminatie opgetekend door de lokale politiediensten in 2018 afhankelijk van de plaats - BPV/BOPV Bron: Federale politie - DRI/BIPOL	32
Figuur 22: Poly-slachtofferschap bij inwoners in de loop van de afgelopen twaalf maanden volgens de variatie in de feiten - BPV/BOPV	34
Figuur 23: Herhaald slachtofferschap van eenzelfde feit bij de inwoners - BPV/BOPV	35
Figuur 24: Percentage meervoudig slachtofferschap (voor hetzelfde type feit) volgens het geslacht van de inwoner - BPV/BOPV	35
Figuur 25: Redenen aangehaald door inwoners, pendelaars en toeristen om geen beroep te doen op hulp van buitenaf na een slachtofferschap beleefd in het Brussels Gewest - BPV/BOPV	42
Figuur 26: Maatregelen voor de beveiliging van de woning getroffen door de inwoners (%) - BPV/BOPV	44
Figuur 27: Verhouding van de inwoners die zelfverdedigingscursussen volgden afhankelijk van het niveau van slachtofferschap - BPV/BOPV	45
Figuur 28: Types voorwerpen gedragen door inwoners met als doel hun veiligheid te waarborgen - BPV/BOPV	45
Figuur 29: Vermijdingsgedrag bij de inwoners afhankelijk van het feit of men al dan niet slachtoffer werd in de loop van de afgelopen twaalf maanden - BPV/BOPV	46
Figuur 30: Behoeften van de inwoners om het onveiligheidsgevoel te verminderen in het Brussels Gewest - BPV/BOPV	48
Figuur 31: Behoeften van de pendelaars en toeristen om het onveiligheidsgevoel te verminderen in het Brussels Gewest - BPV/BOPV	49
Figuur 33: Types behoeften aan informatie, adviezen of ondersteuning in geval van slachtofferschap uitgedrukt door de inwoners van Brussel - BPV/BOPV	50

Lijst van tabellen

Tabel 1: Methodologische samenvatting - BPV/BOPV	10
Tabel 2: Aandeel vrouwen/mannen (V/M) slachtoffers afhankelijk van het feit - BPV/BOPV	33

Bijlagen

BIJLAGE A – Steekproef inwoners: representativiteit en foutenmarge

1. Foutenmarge

Als $n > 1/5N$

$$E_p = \left(\sqrt{\frac{p \cdot q}{n}} * 1,96 \right) \times \sqrt{\frac{(N - n)}{(N - 1)}}$$

Politiezone

Politiezone	Steekproef	Pop. (2016)	Steekproefverhouding
PZ OUD-WB-Ukkel	297	139 724	0,213%
PZ Brussel Hoofdstad Elsene	281	264 093	0,106%
PZ Brussel-West	321	218 143	0,147%
PZ Schaarbeek-St.Joost-Evere	295	199 548	0,148%
PZ Zuid	319	223 684	0,143%
PZ Montgomery	288	142 698	0,202%
Gloobaal	1801	1 187 890	0,152%

Heterogeniteit van de politiezones

Politiezone	p	N	n	Foutenmarge
PZ OUD-WB-Ukkel	0,5	139 724	297	5,68%
PZ Brussel Hoofdstad Elsene	0,5	264 093	281	5,84%
PZ Brussel-West	0,5	218 143	321	5,47%
PZ Schaarbeek-St.Joost-Evere	0,5	199 548	295	5,70%
PZ Zuid	0,5	223 684	319	5,48%
PZ Montgomery	0,5	142 698	288	5,77%
Gloobaal	0,5	1 187 890	1801	2,31%

Homogeniteit van de politiezones

Politiezone	p	N	n	Foutenmarge
PZ OUD-WB-Ukkel	0,8	139 724	297	4,54%
PZ Brussel Hoofdstad Elsene	0,8	264 093	281	4,67%
PZ Brussel-West	0,8	218 143	321	4,37%
PZ Schaarbeek-St.Joost-Evere	0,8	199 548	295	4,56%
PZ Zuid	0,8	223 684	319	4,39%
PZ Montgomery	0,8	142 698	288	4,62%
Gloobaal	0,8	1 187 890	1801	1,85%

Geslacht

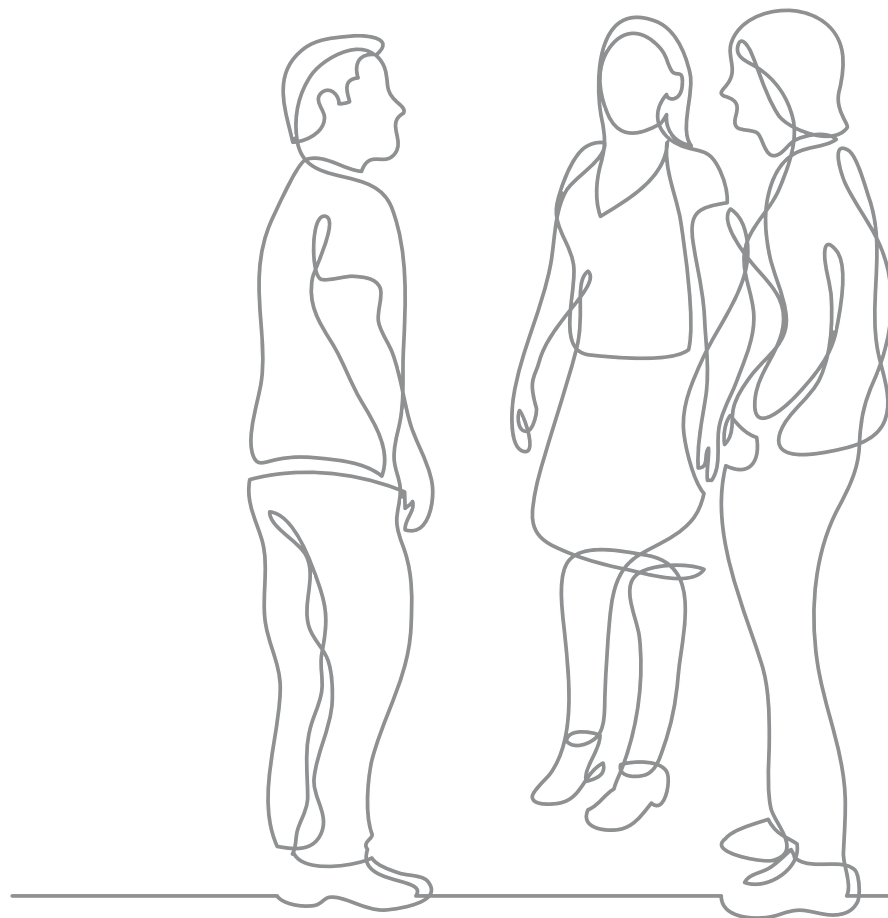
Geslacht	Steekproef	Pop. (2016)	Steekproefverhouding
Vrouwen	925	608 095	0,152%
Mannen	866	579 795	0,149%
Globaal	1791	1 187 890	0,151%

Heterogeniteit van het geslacht

Geslacht	p	N	n	Foutenmarge
Vrouwen	0,5	608 095	925	3,22%
Mannen	0,5	579 795	866	3,33%
Globaal	0,5	1 187 890	1791	2,31%

Homogeniteit van het geslacht

Geslacht	p	N	n	Foutenmarge
Vrouwen	0,8	608 095	925	2,58%
Mannen	0,8	579 795	866	2,66%
Globaal	0,8	1 187 890	1791	1,85%

Leeftijd

Leeftijd	Steekproef	Pop. (2016)	Steekproefverhouding
15 tot 24 jaar	369	174 070	0,212%
25 tot 34 jaar	324	253 640	0,128%
35 tot 44 jaar	214	229 896	0,093%
45 tot 64 jaar	456	336 072	0,136%
65 jaar en ouder	420	194 212	0,216%
Globaal	1783	1 187 890	0,150%

Heterogeniteit van leeftijd

Leeftijd	p	N	n	Foutenmarge
15 tot 24 jaar	0,5	174 070	369	5,10%
25 tot 34 jaar	0,5	253 640	324	5,44%
35 tot 44 jaar	0,5	229 896	214	6,70%
45 tot 64 jaar	0,5	336 072	456	4,59%
65 jaar en ouder	0,5	194 212	420	4,78%
Globaal	0,5	1 187 890	1783	2,32%

Homogeniteit van leeftijd

Leeftijd	p	N	n	Foutenmarge
15 tot 24 jaar	0,8	174 070	369	4,08%
25 tot 34 jaar	0,8	253 640	324	4,35%
35 tot 44 jaar	0,8	229 896	214	5,36%
45 tot 64 jaar	0,8	336 072	456	3,67%
65 jaar en ouder	0,8	194 212	420	3,82%
Globaal	0,8	1 187 890	1783	1,86%

Opleidingsniveau

Opleidingsniveau	Steekproef	Pop. (2015)	Steekproefverhouding
Laag	337	261 502	0,129%
Gemiddeld	585	231 013	0,253%
Hoog	844	303 029	0,279%
Globaal	1766	795 544	0,222%

Heterogeniteit van opleidingsniveau

Opleidingsniveau	p	N	n	Foutenmarge
Laag	0,5	261 502	337	5,33%
Gemiddeld	0,5	231 013	585	4,05%
Hoog	0,5	303 029	844	3,37%
Globaal	0,5	795 544	1766	2,33%

Homogeniteit van opleidingsniveau

Opleidingsniveau	p	N	n	Foutenmarge
Laag	0,8	261 502	337	4,27%
Gemiddeld	0,8	231 013	585	3,24%
Hoog	0,8	303 029	844	2,69%
Globaal	0,8	795 544	1766	1,86%

2. Representativiteitstest

Politiezone	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
PZ OUD-WB-Ukkel	297	16,5	139 724	11,76
PZ Brussel Hoofdstad Elsene	281	15,6	264 093	22,23
PZ Brussel-West	321	17,8	218 143	18,36
PZ Schaarbeek-St.Joost-Evere	295	16,4	199 548	16,80
PZ Zuid	319	17,7	223 684	18,83
PZ Montgomery	288	16,0	142 698	12,01
Globaal	1801	100,0	1 187 890	100,00

Geslacht	aantal steekproef	verwacht aantal	
PZ OUD-WB-Ukkel	297	212	34,23419958
PZ Brussel Hoofdstad Elsene	281	400	35,60543868
PZ Brussel-West	321	331	0,286482955
PZ Schaarbeek-St.Joost-Evere	295	303	0,187985083
PZ Zuid	319	339	1,195429364
PZ Montgomery	288	216	23,72937158
Globaal	1801	1801	95,23890724

df	5	
1%	15,1	X ² tabel

De berekende X^2 is $> X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling significant verschilt van de verdeling van de populatie.

Berekende X^2

I. Geslacht

Geslacht	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
Vrouwen	925	51,6	608 095	51,19
Mannen	866	48,4	579 795	48,81
Globaal	1791	100,0	1 187 890	100,00

Geslacht	aantal steekproef	verwacht aantal	
Vrouwen	925	917	0,072729337
Mannen	866	874	0,076279281
Globaal	1791	1791	0,149008618

Berekende χ^2

df	5	
1%	15,1	χ^2 tabel

De berekende χ^2 is $< \chi^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling dezelfde is als de verdeling van de populatie

II. Leeftijd

Leeftijd	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
15 tot 24 jaar	369	20,7	174 070	14,65
25 tot 34 jaar	324	18,2	253 640	21,35
35 tot 44 jaar	214	12,0	229 896	19,35
45 tot 64 jaar	456	25,6	336 072	28,29
65 jaar en ouder	420	23,6	194 212	16,35
Globaal	1783	100,0	1 187 890	100,00

Leeftijd	aantal steekproef	verwacht aantal	
15 tot 24 jaar	369	261	44,41484881
25 tot 34 jaar	324	381	8,447093975
35 tot 44 jaar	214	345	49,78477268
45 tot 64 jaar	456	504	4,651121827
65 jaar en ouder	420	292	56,63668502
Globaal	1783	1783	163,9345223

Berekende χ^2

df	4	
1%	13,3	χ^2 tabel

De berekende χ^2 is $> \chi^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling significant verschilt van de verdeling van de populatie.

III. Opleidingsniveau

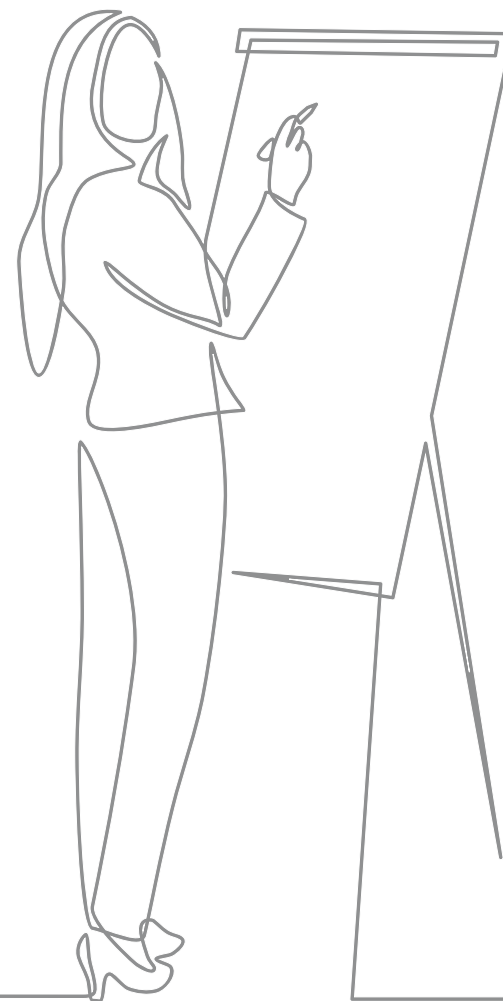
Opleidingsniveau	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
Laag	337	19,1	261 502	32,87
Gemiddeld	585	33,1	231 013	29,04
Hoog	844	47,8	303 029	38,09
Globaal	1766	100,0	795 544	100,00

Opleidingsniveau	Aantal steekproef	Verwacht aantal	
Laag	337	580	102,1393322
Gemiddeld	585	513	10,16014307
Hoog	844	673	43,63031911
Globaal	1766	1766	155,9297944

Berekende X^2

df	2	
1%	9,2	X^2 tabel

De berekende X^2 is $> X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling significant verschilt van de verdeling van de populatie.

Bijlage B – Steekproef pendelaars: representativiteit en foutenmarge

1. Foutenmarge

I. Gewest van herkomst

Gewest van herkomst	Steekproef	Pop.	Steekproefverhouding
Vlaams Gewest	201	221 959	0,091%
Waals Gewest	200	125 591	0,159%
Globaal	401	47 550	0,115%

Heterogeniteit van gewest van herkomst

Gewest van herkomst	p	N	n	Foutenmarge
Vlaams Gewest	0,5	221 959	201	6,91%
Waals Gewest	0,5	125 591	200	6,92%
Globaal	0,5	347 550	401	4,89%

Homogeniteit van gewest van herkomst

Gewest van herkomst	p	N	n	Foutenmarge
Vlaams Gewest	0,8	221 959	201	5,53%
Waals Gewest	0,8	125 591	200	5,54%
Globaal	0,8	347 550	401	3,91%

II. Geslacht

Geslacht	Steekproef	Pop.	Steekproefverhouding
Vrouwen	171	158 760	0,108%
Mannen	230	188 790	0,122%
Globaal	401	347 550	0,115%

Heterogeniteit van het geslacht

Geslacht	p	N	n	Foutenmarge
Vrouwen	0,5	158 760	171	7,49%
Mannen	0,5	188 790	230	6,46%
Globaal	0,5	347 550	401	4,89%

Homogeniteit van het geslacht

Geslacht	p	N	n	Foutenmarge
Vrouwen	0,8	158 760	171	5,99%
Mannen	0,8	188 790	230	5,17%
Globaal	0,8	347 550	401	3,91%

III. Leeftijd

Leeftijd	Steekproef	Pop.	Steekproefverhouding
15 tot 24 jaar	38	12 379	0,307%
25 tot 34 jaar	97	74 652	0,130%
35 tot 44 jaar	104	102 093	0,102%
45 jaar en ouder	162	158 425	0,102%
Globaal	401	347 550	0,115%

Heterogeniteit van leeftijd

Leeftijd	p	N	n	Foutenmarge
15 tot 24 jaar	0,5	12 379	38	15,87%
25 tot 34 jaar	0,5	74 652	97	9,94%
35 tot 44 jaar	0,5	102 093	104	9,60%
45 jaar en ouder	0,5	158 425	162	7,70%
Globaal	0,5	347 550	401	4,89%

Homogeniteit van leeftijd

Leeftijd	p	N	n	Foutenmarge
15 tot 24 jaar	0,8	12 379	38	12,70%
25 tot 34 jaar	0,8	74 652	97	7,96%
35 tot 44 jaar	0,8	102 093	104	7,68%
45 jaar en ouder	0,8	158 425	162	6,16%
Globaal	0,8	347 550	401	3,91%

IV. Opleidingsniveau

Opleidingsniveau	Steekproef	Pop.	Steekproefverhouding
Laag	18	32 271	0,056%
Gemiddeld	105	102 669	0,102%
Hoog	278	212 610	0,131%
Globaal	401	347 550	0,115%

Heterogeniteit van opleidingsniveau

Opleidingsniveau	p	N	n	Foutenmarge
Laag	0,5	32 271	18	23,09%
Gemiddeld	0,5	102 669	105	9,56%
Hoog	0,5	212 610	278	5,87%
Globaal	0,5	347 550	401	4,89%

Homogeniteit van opleidingsniveau

Opleidingsniveau	p	N	n	Foutenmarge
Laag	0,8	32 271	18	18,47%
Gemiddeld	0,8	102 669	105	7,65%
Hoog	0,8	212 610	278	4,70%
Globaal	0,8	347 550	401	3,91%

2. Representativiteitstest

I. Gewest van herkomst

Gewest van herkomst	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
Vlaams Gewest	201	50,1	221 959	63,86
Waals Gewest	200	49,9	125 591	36,14
Globaal	401	100,0	347 550	100,0

Geslacht	aantal steekproef	verwacht aantal	
Vrouwen	201	256	11,85257797
Mannen	200	145	20,94725222
Globaal	401	401	32,79983019

Berekende X^2

df	1
1%	6,6

X^2 tabel

De berekende X^2 is $> X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling significant verschilt van de verdeling van de populatie.

II. Geslacht

Geslacht	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
Vrouwen	201	50,1	158 760	45,7
Mannen	200	49,9	188 790	54,3
Globaal	401	100,0	347 550	100,0

Geslacht	aantal steekproef	verwacht aantal	
Vrouwen	201	183	1,734404619
Mannen	200	218	1,458520458
Globaal	401	401	3,192925078

Berekende X^2

df	1
1%	6,6

X^2 tabel

De berekende X^2 is $< X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling dezelfde is als de verdeling van de populatie

III. Leeftijd

Leeftijd	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
15 tot 24 jaar	38	9,5	12 379	3,6
25 tot 34 jaar	97	24,2	74 652	21,5
35 tot 44 jaar	104	25,9	102 093	29,4
45 jaar en ouder	162	40,4	158 425	45,6
Globaal	401	100,0	347 550	100,0

Leeftijd	aantal steekproef	verwacht aantal	
15 tot 24 jaar	38	14	11,85257797
25 tot 34 jaar	97	86	20,94725222
35 tot 44 jaar	104	118	20,94725222
45 jaar en ouder	162	183	20,94725222
Globaal	401	401	44,73441514

Berekende X^2

df	3	
1%	11,3	X^2 tabel

De berekende X^2 is $> X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling significant verschilt van de verdeling van de populatie.

IV. Opleidingsniveau

Opleidingsniveau	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
Laag	18	4,5	32 271	9,3
Gemiddeld	105	26,2	102 669	29,5
Hoog	278	69,3	212 610	61,2
Globaal	401	100,0	347 550	100,0

Opleidingsniveau	aantal steekproef	verwacht aantal	
Laag	18	37	9,935711663
Gemiddeld	105	118	1,529079701
Hoog	278	245	4,356988225
Globaal	401	401	15,82177959

Berekende X^2

df	2	
1%	9,2	X^2 tabel

De berekende X^2 is $> X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling significant verschilt van de verdeling van de populatie.

Representativiteitstest Wallonië

I. Geslacht

Geslacht	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
Vrouwen	90	45,0	54 824	43,7
Mannen	110	55,0	70 767	56,3
Globaal	200	100,0	125 591	100,0

Geslacht	aantal steekproef	verwacht aantal	
Vrouwen	90	87	0,083152595
Mannen	110	113	0,064419261
Globaal	200	200	0,147571857

Berekende X^2

df	1	
1%	6,6	X^2 tabel

De berekende X^2 is $< X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling dezelfde is als de verdeling van de populatie

II. Leeftijd

Leeftijd	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
15 tot 24 jaar	15	7,6	4 782	3,8
25 tot 34 jaar	48	24,2	30 954	24,6
35 tot 44 jaar	46	23,2	37 215	29,6
45 jaar en ouder	89	44,9	52 639	41,9
Globaal	198	100,0	125 591	100,0

Leeftijd	aantal steekproef	verwacht aantal	
15 tot 24 jaar	15	8	7,383678588
25 tot 34 jaar	48	49	0,013128014
35 tot 44 jaar	46	59	2,736580592
45 jaar en ouder	89	83	0,435563164
Globaal	198	198	10,56895036

Berekende X^2

df	3	
1%	11,3	X^2 tabel

De berekende X^2 is $< X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling dezelfde is als de verdeling van de populatie

III. Opleidingsniveau

Opleidingsniveau	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
Laag	11	5,5	13 023	10,4
Gemiddeld	54	27,0	35 913	28,6
Hoog	135	67,5	76 655	61,0
Globaal	200	100,0	125 591	100,0

Opleidingsniveau	aantal steekproef	verwacht aantal	
Laag	11	21	4,573236568
Gemiddeld	54	57	0,177978744
Hoog	135	122	1,369392826
Globaal	200	200	6,120608138

Berekende X^2

df	2	
1%	9,2	X^2 tabel

De berekende X^2 is $> X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling significant verschilt van de verdeling van de populatie.

Representativiteitstest Vlaanderen

I. Geslacht

Geslacht	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
Vrouwen	81	40,3	103 936	46,8
Mannen	120	59,7	118 023	53,2
Globaal	201	100,0	221 959	100,0

Geslacht	aantal steekproef	verwacht aantal	
Vrouwen	81	94	1,829297026
Mannen	120	107	1,610955625
Globaal	201	201	3,440252651

Berekende X^2

df	1	
1%	6,6	X^2 tabel

De berekende X^2 is $< X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling dezelfde is als de verdeling van de populatie

II. Leeftijd

Leeftijd	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
15 tot 24 jaar	23	11,4	7 597	3,4
25 tot 34 jaar	49	24,4	43 698	19,7
35 tot 44 jaar	56	27,9	64 878	29,2
45 jaar en ouder	73	36,3	105 786	47,7
Globaal	201	100,0	221 959	100,0

Leeftijd	aantal steekproef	verwacht aantal	
15 tot 24 jaar	23	7	37,77324491
25 tot 34 jaar	49	40	2,246366769
35 tot 44 jaar	56	59	0,128882755
45 jaar en ouder	73	96	5,425008414
Globaal	201	201	45,57350285

Berekende X^2

df	3	
1%	11,3	X^2 tabel

De berekende X^2 is $> X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling significant verschilt van de verdeling van de populatie.

III. Opleidingsniveau

Opleidingsniveau	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
Laag	7	3,5	19 248	8,7
Gemiddeld	51	25,4	66 756	30,1
Hoog	143	71,1	135 954	61,3
Globaal	201	100,0	221 959	100,0

Opleidingsniveau	aantal steekproef	verwacht aantal	
Laag	7	17	6,241632788
Gemiddeld	51	60	1,477989344
Hoog	143	123	3,211311458
Globaal	201	201	10,93093359

Berekende X^2

df	2	
1%	9,2	X^2 tabel

De berekende X^2 is $> X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling significant verschilt van de verdeling van de populatie.

Bijlage C – Steekproef toeristen: representativiteit en foutenmarge

1. Foutenmarge

Als $n > 1/5N$

$$E_p = \left(\sqrt{\frac{p \cdot q}{n}} * 1,96 \right) \times \sqrt{\frac{(N - n)}{(N - 1)}}$$

Land van verblijf

Land van verblijf	Steekproef	Overnachtingen 2015	Steekproefverhouding
België	29	1 233 249	0,002%
Europa andere	74	3 000 421	0,002%
Frankrijk	61	735 939	0,008%
Andere	36	1 473 604	0,002%
Globaal	200	6 443 213	0,003%

Homogeniteit van de land van verblijf

Land van verblijf	p	N	n	Foutenmarge
België	0,5	1 233 249	29	18,20%
Europa andere	0,5	3 000 421	74	11,39%
Frankrijk	0,5	735 939	61	12,55%
Andere	0,5	1 473 604	36	16,33%
Globaal	0,5	6 443 213	200	6,93%

Heterogeniteit van de land van verblijf

Land van verblijf	p	N	n	Foutenmarge
België	0,8	1 233 249	29	14,56%
Europa andere	0,8	3 000 421	74	9,11%
Frankrijk	0,8	735 939	61	10,04%
Andere	0,8	1 473 604	36	13,07%
Globaal	0,8	6 443 213	200	5,54%

2. Representativiteitstest

Representativiteitstest: land van verblijf toeristen

Land van verblijf	Steekproef	% steekproef	Pop.	% Pop.
België	29	14,1%	1 233 249	19,1%
Europa andere	74	37,2%	3 000 421	46,6%
Frankrijk	61	30,7%	735 939	11,4%
Andere	36	18,1%	1 473 604	22,9%
Globaal	200	100,0%	6 443 213	100,0%

Land van verblijf	aantal steekproef	verwacht aantal	
België	29	38	2,249935457
Europa andere	74	93	3,931116637
Frankrijk	61	23	63,73232154
Andere	36	46	2,074548618
Globaal	200	200	71,98792226

Berekende X^2

df	3	
1%	11,3	X^2 tabel

De berekende X^2 is $> X^2$ in de tabel: we kunnen zeggen dat de verkregen verdeling significant verschilt van de verdeling van de populatie.

Contact

BPV

Tel: +32 (0) 507 99 11

info@bpv.brussels

De Lignestraat, 40 - 1000 Brussel

Meer informatie over de resultaten van de Gewestelijke Veiligheidsenquête 2018: www.bps-bpv.brussels

Verantwoordelijke uitgever

Jamil ARAOUD, Directeur-generaal

De Lignestraat, 40

1000 Brussel

info@bpv.brussels

D/2019/14.168/10

© BPV 2019 Alle rechten voorbehouden

Het geheel of gedeeltelijk kopiëren van dit publicatie is enkel toegestaan onder uitdrukkelijke voorwaarde dat de bron duidelijk wordt vermeld als volgt: "Bron: BPV (Brussel Preventie & Veiligheid), Resultaten van de Gewestelijke Veiligheidsenquête 2018 over het veiligheidsgevoel en het slachtofferschap ervaren door inwoners, pendelaars en toeristen, Brussel, 2019"

